

4 | 2013

duševné

REVUE PRE TEÓRIU A PRAX
V OBLASTI DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA
| ŠTVRŤROČNÍK | ROČNÍK XVII

INTELLECTUAL PROPERTY | GEISTIGES EIGENTUM | LA PROPRIÉTÉ INTELLECTUELLE

vlastníctvo

ÚRAD PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Zákon

o priemyselnom vlastníctve (??)

s. 20

Výstava OD ZŠ PO VŠ

– práce z výtvarno-fotografického workshopu v obci Píla pri Žarnovici
– práce študentov Katedry dizajnu – Ateliér Industrial Dizajn, VŠVU

Miesto: vstupné priestory Úradu priemyselného vlastníctva SR

Termín: január 2014

Vždy je niečo po prvýkrát...

Vážení čitatelia,

akosi rýchlo mi opäť pripadla milá povinnosť podeliť sa s vami o pár myšlienok. Veď to bolo len prednedávnom (pred rokom), čo som vám prezentoval zábery Úradu priemyselného vlastníctva SR a už aj niektoré ich výsledky. A pomaly je za nami ďalší rok.

Pokiaľ ide o mnohé veci v živote úradu, boli zavádzané po prvýkrát. Zmena je život, a s ňou sa všetci stretávame dennodenne a vo všetkých oblastiach nášho života. Patrí k životu ako noc a deň, úsmev a plač, rozhodnutie bolestivé i rozhodnutie povzbudivé. Preto je viac než prirodzené, že ma tento leitmotív oslovil a pokúsim sa vám priblížiť okamihy, ktoré aj pre časopis Duševné vlastníctvo boli a zrejme i budú „po prvýkrát“ významné.

Oslavám 20. výročia založenia nášho úradu sme prispôbili i termín vydania prvého tohtoročného čísla časopisu, po prvýkrát vyšlo ako dvojčíslo. Po prvýkrát bol časopis z obsiahlejšej časti venovaný práve úradu a jeho činnostiam z pohľadu histórie, súčasnosti i budúcnosti, ale aj želaniam k jeho jubileu.

Po prvýkrát som sa pred časom pre náš časopis vyjadril, že okrem iného som i naň a tím jeho tvorcov veľmi hrdý, že má perspektívu, je plnokrvníkom na našej scéne a že treba hľadať spôsoby jeho rozšírenia medzi čitateľov a získania ďalších predplatiteľov, aby tak mohol byť ešte hodnotnejší. Počas tohto roka sme preto, a znovu opakujem po prvýkrát, koncepčne a strategicky robili viac než kedykoľvek predtým, aby časopis aj naďalej patril medzi kvalitné tlačené médiá. Kvôli čitateľovi sme skracovali rozhodnutia úradu do efektívnejšej a zrozumiteľnejšej formy, „osviežovali“ mnohé príspevky, dávali priestor mládeži, vymieňali si názory v redakčnej rade, ponúkali časopis na nespočetných fórach, propagovali ho pomocou špeciálne pripravených pečiatok, nosili na významné stretnutia s predstaviteľmi vlády SR a ministerstiev, hľadali nové zdroje financovania, dokonca sme oslovili vyše 3 000 potenciálnych odberateľov... Toto sú len tie snahy, na ktoré si práve spomeniem. A ich výsledok? Veľmi málo navrátených odpovedí, minimum nových predplatiteľov, dnes ich máme len 57... Viac, myslím, ani netreba konštatovať.

Do spomínaného nášho snaženia po prvýkrát prišli najvýraznejšie nútené úsporné opatrenia v rozpočte úradu od jeho vzniku. Po prvýkrát úrad zásadne prehodnocuje činnosti a aktivity tak, aby nedošlo k obmedzeniu jeho výkonných aktivít, najmä pre prihlasovateľov priemyselných práv a inú odbornú i laickú verejnosť. Ale všetko má dve strany – tú privrátenú aj odvrátenú. Preto sa ich popri nových

výzvach treba chopiť s pohľadom dopredu a aj z toho zlého si treba zobrať niečo dobré. Veríme, že tým dobrým je ponuka, ktorú pre vás čitateľov máme.

Vážení čitatelia, za mojimi vyjadreniami o kvalite časopisu si stojím, ale ako čas prináša nové výzvy a reakcie na ne, som presvedčený, že plnokrvník takmer všetky ekonomické neduhy prežije a zrejme od nového roku po prvýkrát zásadne zmení len svoju formu – z tlačeneho na virtuálneho e-plnokrvníka. Nebude to po prvýkrát, čo tlačené médium zmení svoju formu, mnohé slovenské i významné svetové časopisy už takýto krok majú úspešne za sebou. Popri tom parciálne zachováme tlačенú formu časopisu a po prvýkrát na konci roka zosumarizujeme najmä všetky nosné odborné príspevky, judikáty a možno i ďalšie informácie z celého ročníka. Pokúsime sa po prvýkrát vytvoriť pre Duševné vlastníctvo i ďalšie elektronické aplikácie, aby ste tak mali prístup k informáciám v časopise kdekoľvek ste a bol vám poruke.

Verte, takéto rozhodnutie po 17-tich rokoch vydávania periodika v tlačenej podobe nie je ľahké, ale život ide ďalej, dennodenne odpovedáme na nové výzvy, a preto veríme, že ich prijmete s pochopením, priazňou, že nám zostanete verní a dúfam, že aj týmito zmenami sa nám podarí rozšíriť časopis medzi ďalších čitateľov.

Dovoľte mi úprimne sa poďakovať všetkým, ktorí uplynulých 17 rokov stáli pri časopise, vyvinuli veľké úsilie o jeho zachovanie a rozvoj, ako aj poďakovať vám našim čitateľom a odberateľom za priazeň a vernosť.

Zároveň by som rád, už vopred, poďakoval všetkým tým, ktorí budú bdiť nad prvými krokmi novej formy života nášho časopisu a budú aj naďalej šíriť jeho veľmi dobré meno.

A na záver mi dovoľte mi ešte zaželať nám všetkým veľa zdravia, šťastia, životného optimizmu, elánu a trochu nadhľadu do prichádzajúceho nového roka.

Mgr. Ľuboš Knoth
predseda ÚPV SR

Zákon o priemyselnom vlastníctve (??)

s.20

OBSAH

3 Editoriál
Vždy je niečo po prvýkrát...
(Knoth, L.)	25 Pohnime rozumom! – 29. časť
Dá sa to aj inak!
(Holakovský, Š., Holakovský, P.)	47 Z rozhodnutí ÚPV SR
6 nefekuj.sk
(Lalíková, L.)	31 Z galérie tvorcov
Golden Hadron pre
ZTS VVÚ KOŠICE a. s.	50 Správy z ÚPV SR
7 10 rokov siete PATLIB
v Slovenskej republike
(Píšová, G.)	37 Úspešné príbehy
R&d dáva podnikaniu
zmysel – FK Biotec	53 Správy z WIPO
11 Jesenné rokovanie členských
štátov WIPO
(Žatkuliak, E.)	38 Spektrum dobrých nápadov
a riešení	54 Správy z EPO
14 Aktuálne z autorského práva
(Adamová, Z.)	40 Zaujalo nás
Tvorivosť v dizajne: Cena profesora
Jindřicha Halabalu 2013	56 Správy z OHIM-u
15 Pramene právnej úpravy práva
proti nekalej súťaži v SR
(Vozár, J.)	„Nepatentuj to, čo patentuješ,
a nepotentuj to, čo patentuješ.“	58 Správy z EÚ
20 Zákon o priemyselnom
vlastníctve (??)
(Klinka, T.)		59 Správy zo sveta
		61 Nové publikácie
		62 Z obsahov vybraných časopisov

- 3 Editorial**
There is always something to do for the first time...
(Knoth, L.)
- 6 nefejkuj.sk**
(Lalíková, L.)
- 7 10th Anniversary of PATLIB Network in the Slovak Republic**
(Pířov, G.)
- 11 Autumn Assemblies of the Member States of WIPO**
(Žatkuliak, E.)
- 14 Actual Issues of the Copyright**
(Adamová, Z.)
- 15 Sources of the Law against Unfair Competition in Slovakia**
(Vozr, J.)
- 20 Act on the Industrial Property (??)**
(Klinka, T.)
- 25 Think it! – Part XXIX**
There is Another Way!
(Holakovsk, ř., Holakovsk, P.)
- 31 From the Gallery of Creators**
Golden Hadron
for ZTS VV KOřICE a. s.
- 37 Success Stories**
R&D Makes Business
Sense – FK Biotec
- 38 Spectrum of Useful Ideas and Solutions**
- 40 Story that Caught Our Eye**
Creativity in Design: Professor Jindřich Halabala Award 2013

“Don’t Patent, What You Mess up, and Don’t Mess up, What You Patent.”
- 47 Issues from Decisions of the IPO SR**
- 50 News from the IPO SR**
- 53 News from the WIPO**
- 54 News from the EPO**
- 56 News from the OHIM**
- 58 News from the EU**
- 59 World News**
- 61 New Publications**
- 62 Tables of Contents of Selected Journals**

CONTENTS ▲ ▼ INHALT

- 3 Leitartikel**
Es gibt immer etwas zum ersten Mal...
(Knoth, L.)
- 6 nefejkuj.sk**
(Lalíková, L.)
- 7 10 Jahre PATLIB-Netz in der Slowakischen Republik**
(Pířov, G.)
- 11 Herbsttagung der Mitgliedstaaten der WIPO**
(Žatkuliak, E.)
- 14 Aktuelles aus dem Urheberrecht**
(Adamov, Z.)
- 15 Quellen der Gesetzgebung gegen unlauteren Wettbewerb in der Slowakei**
(Vozr, J.)
- 20 Das Gesetz über das gewerbliche Eigentum (??)**
(Klinka, T.)
- 25 Klügeln wir! – 29. Teil**
Dies kann einen anderen Weg geben!
(Holakovsk, ř., Holakovsk, P.)
- 31 Aus der Galerie der Schöpfer**
Golden Hadron
für ZTS VV KOřICE a. s.
- 37 Erfolgsgeschichten**
F&E gibt Sinn dem Unternehmen – FK Biotec
- 38 Spektrum der guten Ideen und Lösungen**
- 40 Wir haben bemerkt**
Kreativität im Design: Professor Jindřich Halabala-Preis 2013

„Patentiere nicht, was du zuschanden gemacht hast und mach nicht zuschanden, was du patentierst.“
- 47 Aus den Entscheidungen des IPO SR**
- 50 Nachrichten aus dem IPO SR**
- 53 Nachrichten aus der WIPO**
- 54 Nachrichten aus der EPO**
- 56 Nachrichten aus dem OHIM**
- 58 Nachrichten aus der EU**
- 59 Nachrichten aus der Welt**
- 61 Neue Publikationen**
- 62 Inhalt von ausgesuchten Zeitschriften**

n e f e j k u j . s k

Hlavnými mottami kampane sú:

Nefejkuješ – teda nekradneš | Nefejkuješ – teda neriskuješ | Nefejkuješ – teda si fér

Posolstvom kampane nefejkuj.sk, ktorú Úrad priemyselného vlastníctva SR s podporou Svetovej organizácie duševného vlastníctva spustil 14. mája 2013, je zvýšiť morálne povedomie cieľovej skupiny prečo nepodporovať falzifikáty a poukázať na to, že falzifikát môže byť nebezpečný a zdraviu škodlivý.

Cieľovou skupinou kampane sú deti vo veku 10 – 15 rokov. Prečo deti? Deti sú najcitlivejšou skupinou každej kampane a aj v tejto zohráva detské myslenie dôležitú úlohu. Preniknúť do detského sveta a citlivo vysvetliť, prečo nekupovať falzifikáty, pričom nejde o propagáciu značkových výrobkov, ale o upozornenie na zdraviu škodlivé a nebezpečné napodobeniny, bolo pre ÚPV SR veľkou výzvou. A nepriamo učí prostredníctvom detí zodpovednému spotrebiteľskému správaniu aj rodičov a starých rodičov. Okrem upozornenia na negatívne účinky falzifikátov je cieľom kampane pod-

poriť detskú tvorivosť, kreativitu a originalitu a vysvetliť deťom možnosti ochrany takto vytvoreného duševného vlastníctva.

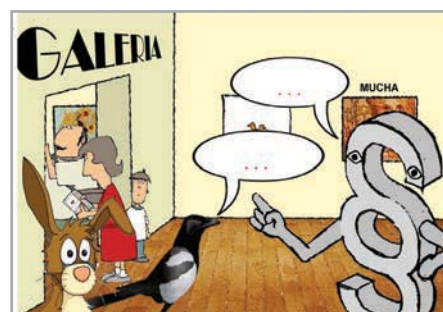
Jedným z výstupov kampane je **webové sídlo nefejkuj.sk**, ktoré je prepojené na sociálnu sieť Facebook. Dizajn stránok je prispôsobený formátu tabletu, android telefónu či klasickej obrazovke počítača. Obsah stránok je hravý a stavia na pozitívnych príkladoch z radov umelcov, ktorí hovoria o tom, prečo „nefejkujú“ a prečo im falzifikát pripadá nevhodný.

Kampaň ako prvé podporili dievčatá zo skupiny **5Angeles**, neskôr sa pridal najúspešnejší slovenský finalista predposlednej československej Superstar **Denis Lacho**, motoristický moderátor rádia Viva a predtým rádia Expres **Maroš Palesch** a ikona popu **Robo Opatovský**. Umelci ponúkajú na stránkach nefejkuj.sk zadarmo na stiahnutie svoje albumy, klipy a podpisové karty.

Do polovice decembra prebieha na nefejkuj.sk v časti Creative Zone súťaž o **najlepšieho dizajnéra ikony kampane nefejkuj.sk** a najkreatívnejší návrh dokončenia komiksu **Zajačikov príbeh**, ktorého hlavným motom je ochrana práv duševného vlastníctva.

Súčasťou kampane sú **dva dotazníkové prieskumy verejnej mienky**. Prvý prieskum sa konal v septembri a druhý, ktorý zhodnotí výsledky kampane, je naplánovaný na december 2013. Do konca tohto roka sa uskutoční **vzdelávacia road-show po slovenských školách**, súčasťou ktorej budú okrem diskusií na tému ochrana výsledkov tvorivej duševnej činnosti, priemyselné práva, nelegálne využívanie a šírenie autorských diel aj koncerty a autogramiády umelcov, ktorí podporili kampaň nefejkuj.sk.

*Ing. Lucia Lalíková, PhD.
ÚPV SR*

10 rokov siete PATLIB v Slovenskej republike

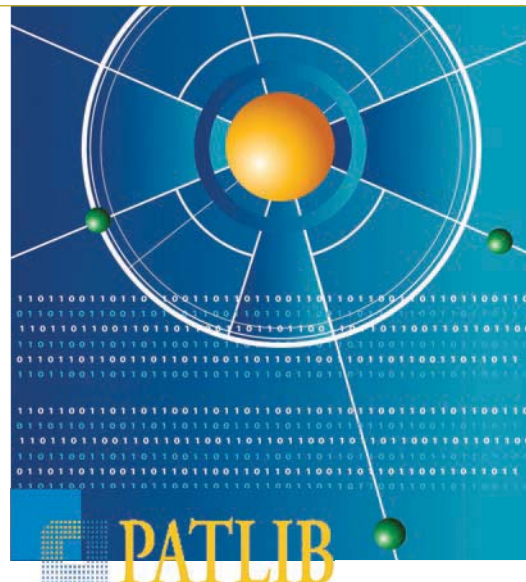
Mgr. Gabriela PÍŠOVÁ

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

Tento rok si pripomínáme 10. výročie vzniku siete PATLIB v Slovenskej republike. Pri tejto príležitosti sa uskutočnil 5. decembra v Úrade priemyselného vlastníctva SR seminár, ktorého cieľom bolo predstaviť činnosť jednotlivých stredísk PATLIB, produkty a služby strediska pôsobiaceho v ÚPV SR a tiež projekty spolupráce úradu s európskymi a medzinárodnými inštitúciami pôsobiacimi v oblasti duševného vlastníctva.

Koordinátorka spolupráce Európskeho patentového úradu (EPÚ) s vybranými členskými štátmi Európskej patentovej organizácie Heidrun Krestelová oboznámila účastníkov seminára s aktivitami EPÚ zameranými na podporu stredísk PATLIB, aktuálnymi trendmi v poskytovaní patentových informácií a so smerovaním týchto stredísk.

Na seminári sa hovorilo aj o možnostiach rozšírenia spolupráce ÚPV SR so svojimi partnermi, ktorými sú okrem stredísk PATLIB aj kontaktné a informačné miesta úradu a informačno-poradenské miesta úradu pre inovácie (innoinfo).

Európska sieť PATLIB

Názov PATLIB pochádza z anglického **Patent Library** – patentová knižnica. Označuje sieť stredísk patentových informácií, nazývaných tiež PATLIB centrá, vytvorených v spolupráci s príslušnými národnými patentovými úradmi členských štátov Európskej patentovej organizácie (EPO) a s EPÚ. Zatiaľ čo v roku 1995 pôsobili v Európe 116 týchto stredísk, v súčasnosti je ich už okolo 340 a ich počet neustále rastie.

Strediská patentových informácií pôsobia v rôznych inštitúciách, napríklad vo vedeckých a technických knižniciach, na univerzitách, v obchodných komorách a ďalších organizáciách podporujúcich vedu a podnikanie. Funkciu stredísk PATLIB plnia i patentové knižnice, študovne alebo podobné organizačné jednotky v rámci národných patentových úradov.

Hlavnými úlohami stredísk PATLIB sú:

- poskytovanie patentových informačných služieb
- vzdelávacia, výchovná a propagačná činnosť

- pomoc začínajúcim podnikateľom
- spolupráca s národnými patentovými úradmi

Strediská PATLIB poskytujú rešeršné a konzultačné služby, monitorovacie služby (zmeny právneho stavu, sledovanie stavu techniky a konkurencie), analýzy a interpretácie informácií z oblasti priemyselného vlastníctva, organizujú školenia, semináre a vykonávajú mnohé ďalšie činnosti týkajúce sa informácií z oblasti patentov, ochranných známk, priemyselných dizajnov a pod. Používateľmi služieb sú najmä malí a strední podnikatelia, vedecí a výskumní pracovníci, patentoví zástupcovia, študenti atď.

Strediská aktívne podporuje EPÚ prostredníctvom národných patentových úradov. Sú to rôzne programy spolupráce s finančnou podporou, poskytovanie informačných zdrojov, organizovanie školení, seminárov, workshopov a každoročne konferencie PATLIB.

Podľa aktuálnej koncepcie sa konferencie PATLIB v nepárnych rokoch koná v EPÚ a má vzdelávací charakter. V párnych rokoch je organizovaná v niektorom z členských

štátov EPO v spolupráci s príslušným národným patentovým úradom a má prezentačný charakter, kde sa účastníci oboznámujú s činnosťou iných PATLIB centier. Je tu priestor na vzájomnú výmenu skúseností a prezentovanie výsledkov rôznych projektov spolupráce členských štátov a EPÚ.

EPÚ tiež zabezpečuje sprístupňovanie kontaktných údajov jednotlivých stredísk PATLIB a informácií o ich službách prostredníctvom adresára dostupného na jeho webovom sídle¹.

Sieť PATLIB na Slovensku

Hlavným dôvodom vytvorenia siete PATLIB v Slovenskej republike bola **pomerne nízka úroveň povedomia verejnosti o priemyselnom vlastníctve a jeho ochrane**. Podnetom bol aj prístup Slovenskej republiky k Európskemu patentovému dohovoru v roku 2002, skúsenosti a poznatky zo zahraničia a zároveň projekt holandskej vlády, ktorá podporila financovanie a manažovanie Projektu posilnenia činnosti Úradu priemyselného vlastníctva SR. Súčasťou projektu bolo tiež začatie informačnej kampa-

1 www.epo.org/searching/patlib.html

ne zameranej na zvyšovanie povedomia verejnosti o duševnom vlastníctve.

V októbri 2002 sa v ÚPV SR uskutočnila pracovná porada s riaditeľmi Slovenskej národnej knižnice v Martine, Centra vedecko-technických informácií SR v Bratislave, Univerzitnej knižnice v Bratislave a ďalších vedeckých a krajských knižníc. V rámci stretnutia boli oboznámení s činnosťou a pôsobnosťou úradu a zároveň boli prerokované možnosti vzájomnej spolupráce a návrh vytvoriť v Slovenskej republike sieť stredísk patentových informácií, ktorý všetci zúčastnení prijali pozitívne.

Následne, v priebehu roka 2003, boli zriadené strediská patentových informácií, označované skratkou PATLIB. V tom istom roku vznikli v šiestich knižniciach aj kontaktné a informačné miesta ÚPV SR, ktoré však nie sú zaradené do siete PATLIB. Ich primárnu úlohu je informovať záujemcov o možnostiach ochrany ich tvorivej činnosti a tiež o tom, kde môžu požiadať o takúto ochranu, a najmä dostať do povedomia verejnosti úrad – štátnu inštitúciu zabezpečujúcu ochranu priemyselného vlastníctva.

V Slovenskej republike pôsobí v súčasnosti päť stredísk PATLIB² v nasledujúcich inštitúciách:

- Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica
- Slovenská národná knižnica, Martin
- Centrum vedecko-technických informácií SR, Bratislava
- Štátna vedecká knižnica, Košice
- Štátna vedecká knižnica, Banská Bystrica

Činnosť strediska patentových informácií v ÚPV SR zabezpečuje **odbor patentových fondov, informácií a analýz**.

Spolupráca medzi úradom a strediskami PATLIB je realizovaná na základe dohôd o vzájomnej spolupráci a je zameraná na poskytovanie komplexných knižnično-informačných služieb v oblasti priemyselnoprávných informácií, rešeršných a metodických služieb, poradenstvo pri vyhľadávaní informácií, vyhotovovanie kópií patentových dokumentov, tlač záznamov z elektronickej formy a pod. Každé stredisko patentových informácií plní zároveň úlohu kontaktného a informačného miesta ÚPV SR spolu s ďalšími partnerskými inštitúciami úradu³.

Všetky strediská boli pri ich zriadení **vybavené informačnými panelmi** obsahujúcimi kontaktné informácie o ÚPV SR,

informačnými brožúrami, odbornými periodickými i neperiodickými publikáciami vydanými úradom a v rámci bilaterálnej spolupráce ÚPV SR s EPÚ počítačovou technikou.

Základnou podmienkou dobre fungujúceho strediska PATLIB sú **kvalifikovaní knižnično-informační pracovníci**, ktorí neustále dopĺňajú svoje odborné vedomosti, preto prvoradou úlohou ÚPV SR po vzniku stredísk bolo zabezpečiť vzdelávanie týchto pracovníkov, zamerané na rozširovanie a dopĺňanie ich odborných znalostí a vedomostí z duševného, resp. priemyselného vlastníctva a vzájomnú výmenu skúseností.

Úvodný seminár sa uskutočnil v ÚPV SR hneď po vzniku stredísk v roku 2004 a jeho cieľom bolo predstaviť úrad, jeho postavenie, kompetencie a tiež produkty a služby, ktoré poskytuje.

V ďalšom roku úrad zorganizoval sériu troch odborných seminárov v Slovenskej národnej knižnici v Martine, Štátnej vedeckej knižnici v Košiciach a Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave.

Nosnou témou seminára, ktorý sa konal v ÚPV SR v novembri 2006 v rámci Európskeho týždňa vedy, bol význam a ochrana duševného vlastníctva.

Súčasnou programom dvojdnového seminára s názvom Strediská PATLIB na Slovensku, ktorý zorganizoval ÚPV SR vo svojich priestoroch v novembri 2007, bolo predstavenie noviniek úradu zameraných na produkty a služby a prezentovanie činnosti slovenských a niektorých zahraničných centier. Druhý deň seminára bol vyhradený praktickým ukázkam tvorby patentových a známkových rešeršů vo voľne dostupných databázach na internete.

Zástupcovia stredísk PATLIB využili možnosť zúčastniť sa **aj na stretnutiach používateľov elektronických služieb** organizovaných ÚPV SR v spolupráci s EPÚ a Úradom pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM) a oboznámili sa s najaktuálnejšími informáciami z oblasti elektronických služieb poskytovaných týmito inštitúciami.

V rámci III. stretnutia používateľov elektronických služieb (3. – 4. november 2010) sa uskutočnil aj seminár Novinky PATLIB, ktorý bol zameraný na zhodnotenie doterajšej spolupráce ÚPV SR so strediskami patentových informácií a kontaktnými a informačnými miestami úradu, víziu jej ďalšieho pokračovania a prezentovanie prog-

ramov spolupráce s EPÚ, OHIM-om a Svetovou organizáciou duševného vlastníctva.

Okrem rôznych seminárov a školení sa zástupcovia stredísk PATLIB zúčastňovali na **vzdelávacom programe ÚPV SR – Duševné vlastníctvo, konferenciách Duševné vlastníctvo na Slovensku**, ktoré úrad organizuje každý rok pri príležitosti Svetového dňa duševného vlastníctva, a už na spomínanej konferencii PATLIB.

Vo všetkých strediskách sú používateľom **k dispozícii publikácie, ktoré ÚPV SR vydáva** – odborné monografie, zborníky z konferencie Duševné vlastníctvo na Slovensku, zmluvy, dohody a zákony týkajúce sa priemyselného vlastníctva, Vestník ÚPV SR a časopis Duševné vlastníctvo.

Technický pokrok, nové technológie a globalizácia ekonomiky predstavujú nové výzvy aj pre strediská PATLIB. V ostatných rokoch sa okrem svojej pôvodnej úlohy patentových knižníc zameriavajú **aj na poskytovanie komplexných informácií z oblasti duševného vlastníctva a poskytovanie služieb, ktoré umožňujú nové technológie alebo si ich vyžaduje neustály vývoj v konkurenčnom prostredí trhovej ekonomiky**.

V októbri 2009 Správna rada EPO schválila dokument **Program spolupráce zameraný na preorientovanie PATLIB centier**, ktorý sa začal realizovať ako pilotný projekt v nasledujúcom roku. Jeho hlavným cieľom je preorientovať patentové informačné centrá na centrá podporujúce inovácie, zaviesť nové inovatívne podporné služby pre malé a stredné podniky, priemysel, akademickú sféru, výskumné inštitúcie, patentových zástupcov i ďalšie cieľové skupiny používateľov, vytvárať a podporovať partnerstvá a rozvíjať spoluprácu s regionálnou prípadne národnou sieťou na podporu inovácií.

Za Slovenskú republiku ÚPV SR navrhol zaradiť do spomínaného pilotného projektu **stredisko PATLIB pôsobiace v Centre vedecko-technických informácií SR (CVTI SR)** v Bratislave. EPÚ túto nomináciu prijal a v júni 2010 stredisko CVTI SR začlenil do projektu.

Projekt sa začal 1. novembra 2010 a mal by trvať do konca roka 2013, s možnosťou predĺženia o 2 roky v prípade, že bude vyhodnotený ako úspešný.

² www.upv.sk/?strediska-patentovych-informacii

³ www.upv.sk/?kontaktne-a-informacne-miesta-uradu-kim

Čo priniesla účasť v pilotnom projekte stredisku PATLIB v CVTI SR

Počas trojročného obdobia pracovníci strediska PATLIB absolvovali viaceré školenia v EPÚ, kde jeho lektori odovzdávali skúsenosti v postupoch pri vyhotovovaní patentových rešerší z rôznych tematických oblastí, oboznámili účastníkov školení so špecifikami viacerých patentových databáz, predstavili im najnovšie rešeršné a vizualizačné nástroje a naučili tiež správne štruktúrne usporiadať a naformulovať rešeršné správy.

Školenia boli zamerané i na doplnkové služby súvisiace s uplatnením patentov v podnikateľskej sfére a na pôsobenie stredísk PATLIB v takomto prostredí. Pozornosť sa sústredila najmä na tvorbu podnikateľského plánu, vytváranie marketingových stratégií, hodnotenie ekonomického potenciálu predmetov duševného vlastníctva, podporu komercializácie, vytváranie siete s partnerskými inštitúciami zameranými na inovácie, so subjektmi z ekonomickej a finančnej sféry a na formy propagácie svojich služieb.

Súčasťou pilotného projektu boli **koučingy** organizované v jednotlivých strediskách PATLIB, pričom školiteľmi boli odborníci z renomovaných stredísk PATLIB, v ktorých sa sofistikované služby na podporu inovácií už realizujú. Prínosom boli najmä praktické rady týkajúce sa poskytovania služieb získané *vis-à-vis*.

Systém vzdelávania v rámci pilotného projektu bol doplnený aj veľmi kvalitne pripravenými a pravidelne organizovanými **virtuálnymi školeniami interaktívneho charakteru** s účasťou zahraničných lektorov – špecialistov.

Škálu povinných projektových aktivít dopĺňali **každoročne organizované konferencie PATLIB**, ktoré sú striedavo zamerané na školenie a získavanie praktických zručností alebo na posilňovanie vzájomných kontaktov siete a výmenu nadobudnutých skúseností.

Zmeny v stredisku PATLIB CVTI SR vo vzťahu k používateľom

Keďže zámerom projektu bolo zlepšiť a rozšíriť portfólio služieb, stredisko PATLIB začalo počas realizácie projektu na základe nadobudnutých poznatkov **poskytovať sofistikované služby**. Vyhotovuje rešerše na stav techniky doplnené informatívnou rešeršnou správou, patentové štatistické analýzy, poskytuje monitorovacie služby.

Stredisko organizuje školenia/semináre, na ktorých oboznamuje používateľov so základnými pojmami v oblasti priemyselno-právnej ochrany, predstavuje jednotlivé online databázy, portály a ďalšie internetové informačné zdroje zamerané na patentovú ochranu, postupy pri portáli slúžiacom na vyhľadávanie patentových dokumentov v online databázach, rešeršné a iné nástroje napomáhajúce skvalitneniu a zefektívneniu vyhľadávania patentových informácií a spracovaniu ich výsledkov. Na niektoré semináre boli pozvaní prednášajúci z ÚPV SR a ďalší špecialisti z praxe, aby účastníci mohli získať i praktické skúsenosti a právne rady v zmienenej oblasti.

Výrazne boli posilnené propagačné aktivity strediska PATLIB. Pripravilo informačné letáky o stredisku a jeho jednotlivých službách, dalo vyhotoviť roll-upy – v slovenčine a angličtine, ktoré slúžia na informovanie návštevníkov inštitúcie a ktorými predstavilo činnosť strediska účastníkom konferencií PATLIB v Haagu a Mníchove. Informačné letáky a plagáty ku všetkým podujatiam boli súčasťou prezentácie výsledkov činnosti stredísk patentových informácií zaradených do pilotného projektu na konferencii PATLIB v Manchestri.

Stredisko v rámci pilotného projektu tiež vyhotovilo plagáty s informáciami o jeho aktivitách a cieľoch. Prostredníctvom odborného ekonomického periodika GoodWill boli tieto informácie publikované a sprístupnené tisícom čitateľov.

Účasťou v televíznej relácii využilo možnosť viac zviditeľniť svoju činnosť a zároveň prispieť k zvýšeniu informovanosti verejnosti o priemyselno-právnej ochrane.

S rovnakým cieľom využilo stredisko viaceré možnosti aktívne sa zúčastniť na konferenciách a seminároch organizovaných pre podnikateľskú komunitu na Slovensku. O konkrétnych výsledkoch v oblasti sofistikovaných služieb dosiahnutých prostredníctvom pilotného projektu informovalo aj v rámci prezentácie na už spomínanej konferencii PATLIB v Manchestri v minulom roku.

Vedením workshopu na tohtoročnej konferencii PATLIB v Mníchove stredisko CVTI SR dokumentovalo svoj aktívny prístup k problematike porovnávania a hodnotenia vybraných bezplatných a platených patentových databáz a o nadobudnuté skúsenosti sa podelilo s účastníkmi konferencie.

Zámer spropagovať stredisko a informovať o novozavedených službách mali aj články uverejnené v odborných časopisoch a prepracovaná a aktualizovaná webová stránka s prístupom ku všetkým prezentáciám zo školení/seminárov pre používateľov. Propagačný cieľ so snahou získať nových zákazníkov malo aj publikovanie informácií na webových sídlach partnerských inštitúcií.

Vytváranie siete s inštitúciami, ktoré sú aktívne v oblasti podpory inovácií a transferu poznatkov, bolo zároveň aj jednou z úloh pilotného projektu. Stredisko PATLIB CVTI SR spolupracuje so spoločnosťou BIC Bratislava, ktorá sa zameriava na podporu inovácií v malých a stredných firmách a je členom siete Enterprise Europe Network (EEN – Európska sieť podnikov). Spolupráca spočíva vo vzájomnej informovanosti a aktívnej účasti na organizovaných podujatiach. Prostredníctvom školiacich aktivít nadviazalo stredisko spoluprácu so Slovenskou technickou univerzitou a jej Know-how centrom a prispelo k zorganizovaniu vzdelávania v oblasti ochrany duševného vlastníctva na fakultách tejto univerzity. V rámci spolupráce inštitúcie s Centrom transferu technológií

(CTT) Technickej univerzity v Košiciach pri organizovaní konferencie prezentovalo CVTI SR aj činnosť strediska PATLIB.

Potrebu vzájomnej spolupráce strediska PATLIB a CTT má CVTI SR možnosť si prakticky overiť aj vo vlastnej inštitúcii. Patentové rešeršné služby poskytované strediskom PATLIB pred podaním patentovej prihlášky sú nevyhnutným predpokladom, aby sa správne realizoval celý proces ochrany vynálezov a ďalších výsledkov vedeckej činnosti. Rovnako oblasť ohodnotenia ekonomického potenciálu vynálezov a proces komercializácie predstavujú priestor na spoločné aktivity oboch stredísk.

Výzvy do budúcnosti

Napriek tomu, že pilotný projekt zameraný na preorientovanie PATLIB centier na centrá podporujúce inovácie posunul prácu strediska PATLIB v CVTI SR výrazne dopredu, **stále je čo zlepšovať**.

Príklady poskytujú niektoré renomované strediská PATLIB v zahraničí, s ktorých činnosťou bolo možné oboznámiť sa. Tieto strediská buď kumulujú odborníkov z viacerých oblastí alebo úzko spolupracujú s externými špecialistami.

Aj samotný názov „strediská patentových informácií“ sa pri súčasných požiadavkách na aktivity stredísk ukazuje nedostatočný a objavuje sa názor, že by sa mali nazývať „strediská zamerané na ochranu duševného vlastníctva a podporu inovácií a podnikania“.

Inšpirácie a možné budúce aktivity strediska PATLIB v CVTI SR:

- dôslednejšia a diferencovaná práca s klientom, školenia v inštitúcii;
- spolupráca s patentovými zástupcami, organizovanie stretnutí klientov s patentovými zástupcami;
- rozšírenie aktivít v rámci tzv. patentovej kliniky (koordinácia spolupráce klientov a patentových zástupcov, informačné zabezpečenie);
- poskytovanie komplexných služieb vrátane vypracovania analýzy nákladov a zisku súvisiacich s priemyselnoprávnou ochranou, marketingu produktov, financovania, vyhľadávania potenciálnych obchodných partnerov;
- spolupráca so Slovenskou obchodnou a priemyselnou komorou a ďalšími potenciálnymi partnermi.

*PhDr. Mária Harachová
vedúca oddelenia informačnej podpory
transferu technológií
CVTI SR*

Budúcnosť stredísk PATLIB v SR

Rozvoj informačných a komunikačných technológií v ostatných rokoch výrazne zmenil spôsob prístupu k priemyselno-právnym informáciám a tiež charakter informačných potrieb a požiadaviek používateľov týchto informácií.

Počas seminára, ktorý organizoval EPÚ v roku 2007 vo Viedni pod názvom **Nové služby PATLIB centier**, boli identifikované a analyzované tieto najdôležitejšie požiadavky používateľov v oblasti duševného vlastníctva⁴ – orientácia v danej oblasti, sprístupňovanie informácií o aktivitách konkurencie, poradenstvo týkajúce sa využívania duševného vlastníctva a zjednodušenie prístupu ku konzultačným službám.

Všetky zmeny majú významný vplyv aj na činnosť a služby poskytované strediskami PATLIB v Slovenskej republike a tým aj na ďalšiu spoluprácu ÚPV SR s nimi, pričom **pozornosť bude sústredená na nasledujúce priority**:

- vzdelávanie pracovníkov siete PATLIB zamerané na duševné, resp. priemyselné vlastníctvo prostredníctvom vzdelávacieho programu ÚPV SR Duševné vlastníctvo a rôznych odborných školení a seminárov,
- sprístupňovanie a poskytovanie informačných zdrojov ÚPV SR,
- poskytovanie konzultačných služieb a odborného poradenstva z oblasti priemyselného vlastníctva,
- koordinácia a rozvoj spolupráce PATLIB centier, pomoc pri nadviazovaní partnerstiev s informačno-poradenskými miestami úradu pre inovácie a ďalšími inštitúciami zaoberajúcimi sa vedou, výskumom, podnikaním, podporou inovácií a transferom technológií,

- propagácia činnosti a služieb stredísk PATLIB,
- spolupráca ÚPV SR s EPÚ a inými európskymi a medzinárodnými inštitúciami zameraná na podporu stredísk.

10th ANNIVERSARY OF PATLIB NETWORK IN THE SLOVAK REPUBLIC PÍŠOVÁ, G.

The Industrial Property office of SR organised the Seminar on the occasion of the 10th anniversary of the PATLIB Centres in the Slovak Republic on December 5, 2013. The Seminar introduced activities of Centres, presented products and services of the PATLIB Centre at the IPO SR and also projects of co-operation of the Office and European and international institutions.

The co-ordinator of the co-operation of the European Patent Office (EPO) with selected member countries of the European Patent Organisation Heidrun Krestel presented the EPO activities to support PATLIB Centres, current trends in providing patent information and moving these centres forward. Also possibilities to enhance the co-operation of the IPO SR with its partners, which are, except the PATLIB Centres, also Contact and Information Points of the Office and Information and Advisory Points for Innovation of the Office (innoinfo) were presented to the Seminar participants.

On the base of the IPO SR proposal the EPO included the PATLIB Centre working in the Slovak Centre of Scientific and Technical Information of SR in Bratislava in the pilot project to reorient patent information centres to innovation support centres in 2010. The future of PATLIB Centres in SR and possible improvements of their work.

⁴ Artelsmair, G., Krestel, H., Knoth, L. The future of PATLIB centres in a globalized world. In *World Patent Information*, 2009, vol. 31, no. 3, p. 184-189.

Jesenné rokovanie členských štátov WIPO

Od 23. septembra do 2. októbra sa v Ženeve konalo **51. zasadanie Valného zhromaždenia členských štátov Svetovej organizácie duševného vlastníctva** (ďalej VZ WIPO). Jeho cieľom bolo zhodnotiť činnosť organizácie za predošlý rok vrátane rozpočtu, informovať delegátov o aktuálnych projektoch a administratívnych záležitostiach a nadväzne sa konali výročné rokovania jednotlivých únií a výborov WIPO.

Zasadanie VZ WIPO viedla jeho novozvolená predsedníčka, veľvyslankyňa Fínska Päivi Kairamo.

Správa o činnosti WIPO za uplynulý rok, ktorú prezentoval generálny riaditeľ organizácie **Francis Gurry**, dokumentovala, že zatiaľ čo výkonnosť globálnej ekonomiky klesala, počet prihlášok vo svete rástol a najväčší rast dosiahla Čína.

– Rok od minuloročného októbrového zasadania Valného zhromaždenia členských štátov WIPO bol pre organizáciu úspešný a produktívny, – povedal **F. Gurry** a pokračoval. – Vrcholom bolo uzatvorenie multi-laterálnej Marakéšskej zmluvy v júni 2013, ktorá osobám nevidiacim, so zrakovým postihnutím alebo s inými poruchami zraku zjednodušuje prístup k tlačným dielam. Bol to veľký úspech členských štátov, ich konštruktívnych a intenzívnych rokovaní vedúcich k dôležitému výsledku.

Organizácia napredovala i na ďalších frontoch, jednak v dosahovaní strategických cieľov, ale aj vo finančnej oblasti. Prebytok z roku 2012 sme využili na financovanie našich dlhodobých záväzkov, kapitálové plánovanie a na udržanie stáleho počtu zamestnancov aj pri zvýšenej pracovnej záťaži. Na konci roka 2012 rezerva predstavovala 178,2 milióna CHF, čo je približne o 58 miliónov CHF viac, ako si stanovili členské štáty. Je to prezieravá poistka proti rôznym nepriaznivým vplyvom na naše príjmy. V súlade s odporúčaniami externých audítorov skúmame spôsoby, ako sprehľadniť štruktúru finančných správ, aby využitie rezerv bolo transparentnejšie. Očakávame, že aj na konci roka 2013 bude finančná situácia organizácie v plusových číslach.

Hlavným zdrojom príjmov WIPO sú poplatky vyplývajúce zo Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT). V roku 2012 bolo podaných 194 400 medzinárodných prihlá-

šok, o 6,6 % viac ako v predchádzajúcom roku. V roku 2013 sa očakáva nižší nárast počtu medzinárodných prihlášok asi o 4 %. Veľmi rýchly nárast počtu prihlášok z Číny v uplynulých rokoch sa zmierňuje, zatiaľ čo pribúdajú prihlášky z vyspelých trhov, ktoré tiež postihla globálna finančná kríza.

Predpokladá sa, že rok 2013 bude prvým rokom, v ktorom bude podaných viac ako 200 000 medzinárodných prihlášok. – Od nadobudnutia účinnosti PCT zmluvy trvalo 24 rokov, kým bolo v jednom roku podaných 100-tisíc medzinárodných prihlášok, a tohto roku, po ďalších 12 rokoch, sa počet prihlášok zdvojnásobí a dosiahne 200-tisíc, – zdôraznil F. Gurry.

Najaktívnejším prihlasovateľom bola ázijská trojka – **Japonsko, Čína a Kórea**. V roku 2012 ich podiel na celkovom počte podaných prihlášok dosiahol 38,1 %. Európa mala 29,8 %-ný a USA 26,3 %-ný podiel. Najaktívnejšími prihlasovateľmi boli ZTE Corp., Panasonic, Sharp, Huawei – všetko firmy z Číny a Japonska.

Od 1. apríla 2013 začal ako PCT autorita (orgán pre medzinárodnú rešerš – ISA a medzinárodný predbežný prieskum – IPEA) činnosť Egyptský patentový úrad. Je to prvá takáto autorita pôsobiaca v arabskom jazyku. Od 15. októbra 2013 začal činnosť ako PCT autorita aj Indický patentový úrad.

V roku 2012 mali vzostupný trend aj prihlášky v rámci **Madridského systému** (medzinárodné ochranné známky). Počet prihlášok medzinárodných ochranných známok vzrástol o 4,1 % (43 998).

V priebehu prvých siedmich mesiacov roka 2013, v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka, došlo k 5,9 %-nému nárastu prihlášok medzinárodných ochranných známok. V súčasnosti je ich v medzinárodnom registri zapísaných 560-tisíc.

V roku 2012 dosiahla najvyšší počet dizignácií v prihláškach medzinárodných ochranných známok Čína a po nej nasledovala Európska únia, Rusko a USA. Vzrástla aj členská základňa. Do systému vstúpilo Mexiko, India, Rwanda a Tunis.

S cieľom zatraktívniť Madridský systém a jeho služby pokračoval rozvoj IT systémov, najmä Madrid Portfolio Manager, Madrid Real-Time Status a Madrid Electronic Alert. Madrid Goods/Services Database je v súčasnosti dostupná v 15-tich jazykoch.

Madrid Office Portal – online nástroj pre národné úrady poskytuje komplexný elektronický prístup do medzinárodného registra a zabezpečuje elektronickú komunikáciu s WIPO. V súčasnosti je testovaný v pilotných krajinách. Predpokladá sa, že začiatkom roka 2014 bude sprístupnený vo všetkých členských krajinách.

Haagsky systém (medzinárodná ochrana priemyselných vzorov/dizajnov) napredoval pomalšie. V roku 2012 došlo k 3,5 %-nému nárastu počtu prihlášok dizajnov.

Intenzívnejší nárast prihlášok sa očakáva v roku 2013, najmä z dôvodu záujmu o členstvo zo strany Číny, Japonska, Kórey, Ruska, USA a krajín ASEAN-u.

V Lisabonskom systéme (ochrana označení pôvodu výrobkov) prebiehajú intenzívne práce na finalizácii revízie dohody. VZ WIPO schválilo uskutočnenie diplomatickej konferencie v roku 2015.

Medzinárodný normatívny rámec

Dňa 27. júna 2013 bola na diplomatickej konferencii prijatá nová tzv. **Marakéšska zmluva** o zjednodušení prístupu k tlačným dielam pre osoby nevidiace, osoby so zrakovým postihnutím alebo osoby s inými poruchami čítania. Zmluva reaguje na akútnu potrebu zabezpečiť uvedeným osobám dostatok diel a ich kópií v prístupných formátoch prostredníctvom zmluvných strán, ktoré zakotvia do svojej národnej legislatívy výnimky a obmedzenia týkajúce sa vyhotovovania rozmnoženín, rozširovania a sprístupňovania tlačných diel v prístupných formátoch s ohľadom na autorské práva.

Harmonizácia výnimiek a obmedzení na medzinárodnej úrovni zabezpečí cezhraničnú výmenu diel prostredníctvom oprávnených právnických osôb a podporí spoluprácu medzi zmluvnými stranami. Zároveň sa zmluvným stranám ponecháva voľnosť v rozhodovaní, ktoré výnimky a obmedzenia vo svojej národnej legislatíve uplatnia.

Zmluva poskytuje autorom a vydavateľom diel aj zábezpeku, že novozavedený systém nepovedie k zneužitiu ani k rozširovaniu ich diel osobami, ktoré nie sú beneficiarmi.

Konferencia nadviazala na úspešnú diplomatickú konferenciu z júna 2012 v Pekingu, na ktorej bola prijatá Zmluva o audiovizuálnych umeleckých výkonoch. Pekinskou zmluvou bol stanovený súbor nových medzinárodných pravidiel na zaistenie primeranej ochrany a odmeňovania výkonných umelcov pri ich audiovizuálnych výkonoch.

Intenzívne rokovania prebiehajú aj na príprave Zmluvy o práve dizajnu. Pôvodný návrh završenia rokovaní formou diplomatickej konferencie v roku 2014 sa na VZ WIPO nepodarilo schváliť. O návrhu sa bude ešte rokovať na mimoriadnom zasadnutí VZ WIPO v decembri 2013.

Výrazný pokrok sa dosiahol v činnosti **Medzivládneho výboru pre duševné vlastníctvo a genetické zdroje, tradičné vedomosti a folklór (IGC)** ohľadne príprav zmluvného nástroja. VZ WIPO schválilo mandát výboru a nasledujúci pracovný program na rok 2014.

Aj napriek snahám dohodnúť sa na termíne diplomatickej konferencie o **právnej ochrane vysielacích organizácií** k dohode nedošlo. O návrhu sa bude ešte rokovať na mimoriadnom zasadnutí VZ WIPO v decembri 2013.

V oblasti rozvojových aktivít WIPO dominovala príprava národných stratégií duševného vlastníctva. V roku 2012 boli vypracované alebo implementované IP stratégie v 32 rozvojových krajinách. V sledovanom období sa uskutočnilo 794 aktivít

zameraných na technickú pomoc v 153 takýchto krajinách.

Centrom odborného vzdelávania bola **Akadémia WIPO**. Na dial'kových vzdelávacích kurzoch sa zúčastnilo 49-tisíc záujemcov (v roku 2011 ich bolo 33-tisíc).

Program budovania globálnej infraštruktúry v rozvojových krajinách je orientovaný na zvyšovanie odborných kapacít vo využívaní informačných a komunikačných technológií. V rámci tohto programu sa WIPO technicky podieľalo na automatizácii spracovania prihlášok a zlepšení služieb prihlasovateľom. Počet žiadostí o pomoc stúpol zo 61 na 72. Databáza PATENTSCOPE poskytuje používateľom prístup do viac ako 32 miliónov patentových dokumentov vrátane 2,2 milióna PCT prihlášok. K mimoriadnemu nárastu patentových dokumentov došlo sprístupnením amerického a čínskeho patentového fondu.

V roku 2012 bolo v rozvojových krajinách otvorených 36 centier technickej a inovačnej podpory, čím sa ich počet vo svete zvýšil na 320. Tieto centrá poskytujú prihlasovateľom prístup ku kvalitným technickým informáciám a službám.

Prijaté závery k ďalším bodom agendy

Valné zhromaždenie WIPO prijalo konsenzom nasledujúce rozhodnutia:

Predžilo mandát **Medzivládneho výboru pre duševné vlastníctvo a genetické zdroje, tradičné vedomosti a folklór** na nasledujúce dvojročné obdobie 2014/2015 a prijalo harmonogram zasadnutí výboru na rok 2014. V priebehu roka 2014 sa uskutočnia tri tematické zasadania IGC.

Schválilo **uskutočnenie diplomatickej konferencie na prijatie revidovanej Lisabonskej dohody** o označení pôvodu a zemepisnom označení výrobkov v roku 2015.

Schválilo nasledujúci **časový plán a postup pri vymenovaní nového generálneho riaditeľa WIPO** v roku 2014.

6. september 2013

Zaslanie výzvy členským štátom na predkladanie návrhov kandidátov.

6. december 2013

Termín na predkladanie návrhov kandidátov.

6. – 7. marec 2014

Zasadenie Koordinačného výboru WIPO, výber kandidáta na post generálneho riaditeľa WIPO.

8. – 9. máj 2014

Zasadenie Valného zhromaždenia WIPO, vymenovanie generálneho riaditeľa WIPO.

VZ WIPO **schválilo žiadosť Štátneho úradu priemyselného vlastníctva Ukrajiny o udelenie štatútu PCT autority, ako aj zmeny vo Vykonávacom predpise k PCT**. Tie počas medzinárodného predbežného prieskumu medzinárodných prihlášok umožnia získať viac informácií o stave techniky a poskytnú väčšiu transparentnosť v písomných stanoviskách, ktoré sú súčasťou medzinárodnej rešerše. Zmeny s účinnosťou od 1. júla 2014 sa týkajú pravidiel 44ter, 66, 70 a 94.

Zmena pravidiel PCT 66 a 70 sa týka medzinárodného predbežného prieskumu. Bude obsahovať aj „top-up“ rešerš a hlavným cieľom tejto zmeny je využiť potenciálne relevantné zverejnené patentové dokumenty, ktoré sú prístupné v čase vykonávania rešerše.

Zmena pravidla 94 a zrušenie pravidla 44ter dovoľia zverejniť písomný posudok, vypracovaný orgánom pre medzinárodnú rešerš na medzinárodné prihlášky podané 1. júla 2014 a neskôr. Posudok bude zverejnený prostredníctvom systému PATENTSCOPE spolu so zverejnením medzinárodnej prihlášky. V súčasnosti sa písomný posudok zverejňuje až v 30. mesiaci od dátumu priority.

Na vedomie bola vzatá správa o činnosti **Stáleho výboru pre práva ochranných známok, priemyselných vzorov a zeme-pisných označení (SCT)**. Boli schválené opatrenia, ktorých cieľom je zabezpečiť, aby sa IT rámec a právny rámec Haagskeho systému vyvíjali koordinovane a podporili jeho geografické rozšírenie a splnenie očakávaného nárastu podaní prihlášok.

Delegáti VZ WIPO podporili pracovný program nasledujúceho zasadania **Poradného výboru pre vymožiteľnosť (ACE)** v marci 2014, ktorý zahŕňa systémy alternatívneho riešenia sporov týkajúcich sa práv duševného vlastníctva a preventívne opatrenia na doplnenie existujúcich vynucovacích opatrení.

VZ WIPO vzalo na vedomie správu o činnosti **Stáleho výboru pre patentové právo (SCP)**. Rokovania výboru (február 2013) boli zamerané na problematiku výluk z patentovateľnosti a obmedzení práv z patentu, na kvalitu patentov, patenty v spojitosti so zdravím, client-attorneys privileges a transfer technológií.

VZ WIPO vzalo na vedomie aj správu o činnosti **Výboru pre rozvojovú agendu**. V priebehu sledovaného obdobia sa uskutočnili dve zasadania výboru (11/2012, 5/2013), ktoré sa zaoberali implementáciou odporúčaní v ostatných programoch WIPO, príspevkom WIPO k miléniovým rozvojovým cieľom a najmä hodnoteniu

a analýze implementácie rozvojových projektov. Diskutovanou témou bola flexibilita patentového systému.

Členské štáty schválili **zmeny vo formulároch týkajúcich sa Zmluvy o patentovom práve s okamžitou platnosťou**.

Štatút pozorovateľa bol schválený všetkým žiadajúcim organizáciám okrem *Pirate Parties International (PPI)* so sídlom v Belgicku.

Rokovanie VZ WIPO bolo od začiatku označené **názorovou nejednotnosťou k zásadným bodom agendy**, čo sa odrazilo na celkovom priebehu zasadania. Paralelné neformálne rokovania na úrovni regionálnych koordinátorov a veľvyslancov sa konali takmer nepretržite, dôsledkom čoho bola neistota o celkovom smerovaní hlavného zasadania. Kritickými bodmi agendy bol návrh rozpočtu na roky 2014/2015, rozhodnutie o zriadení externých úradov WIPO (Čína, Rusko, USA, Afrika 2x), uskutočnenie diplomatickej konferencie na prijatie Zmluvy o práve dizajnu. Aj napriek snahám predsedníčky VZ WIPO nájsť kompromis zostalo niekoľko bodov agendy otvorených a tie budú predmetom mimoriadneho zasadnutia VZ WIPO v decembri 2013.

Počas VZ WIPO zástupcovia Úradu priemyselného vlastníctva SR predsedali dvom riadiacim orgánom WIPO. Predseda ÚPV SR **Luboš Knoth** viedol rokovanie Únie pre Singapurský dohovor o práve ochrannej známky a **Emil Žatkuliak** rokovanie Únie pre Dohovor o patentovom práve.

Zasadenie krajín skupiny B+

Počas zasadania VZ WIPO sa uskutočnilo plenárne zasadanie krajín skupiny B+ (ekonomicky vyspelé krajiny). Krajiny na ňom prezentovali pokrok v oblasti legislatívy, spolupráce a zámerov v oblasti harmonizácie patentového práva. Diskutovalo sa aj o návrhu Švajčiarska týkajúcom sa client-attorneys privileges, pričom krajiny jednomyselne podporili spoločné riešenia tejto témy.

V rámci zasadnutia sa uskutočnilo aj **rokovanie medzi predsedom ÚPV SR Ľ. Knothom a najvyššou predstaviteľkou Patentového a známkového úradu USA Teresou Stanek Rea**. Rokovanie sa týkalo možnosti vzájomnej spolupráce najmä v oblasti zlepšenia konania o patentových prihláškach, pri využívaní možností Patent Prosecution Highway (zrýchlené patentové konanie), pri motivácii podnikateľských subjektov využívať patentovú ochranu a hľadanií vzájomných inšpirácií na zlepšovanie podnikateľského prostredia a pod. Hovorilo sa aj o vzdelávaní v oblasti duševného vlastníctva na všetkých stupňoch škôl a v tejto súvislosti americká strana ponúkla spoluprácu pri vytváraní stratégií a šírení informácií zameraných na mládež. Na záver stretnutia Ľ. Knoth pozval Teresu Stanek Rea na oficiálnu návštevu ÚPV SR.

Oficiálne rokovania delegácie SR

Cieľom bilaterálnych rokovaní uskutočnených v priebehu 51. zasadania Valného zhromaždenia WIPO bolo zhodnotenie doterajšej spolupráce ÚPV SR s WIPO, predloženie plánu nových aktivít na nasledujúce 3-ročné obdobie a prerokovanie technických detailov týkajúcich sa rozpracovaných aktivít.

Spracoval Ing. Emil Žatkuliak

Foto: www.flickr.com/photos/wipo/

AUTUMN ASSEMBLIES OF THE MEMBER STATES OF WIPO

The 51st series of Meetings of the member states of the World Intellectual Property Organization was held from September 23 to October 2 in Geneva. The meeting was focused on assessment of the Organization's activities in the previous year, including the budget, informing the delegates about the recent projects and administrative issues. This meeting was followed by the annual meetings of the various WIPO committees and unions. Francis Gurry, the Director General of the Organization, presented the Report of the Director General to the WIPO Assemblies 2013. The Industrial Property Office of SR representatives chaired two governing bodies. The President of the IPO SR Luboš Knoth chaired the meeting of the Singapore Treaty on the Law of Trademarks Assembly and Emil Žatkuliak chaired the meeting of the Patent Law Treaty Assembly. The meeting of the IPO SR President L. Knoth and the Deputy Director of the United States Patent and Trademark Office Teresa Stanek Rea took place within the meeting of the B+ countries (economically developed countries). They discussed possibilities of the mutual co-operation.

Aktuálne z autorského práva

V medzinárodnom rozmere v súčasnosti najviac rezonuje vrcholiaca diskusia na tému licencií **Creative Commons a príprava verzie 4.0**.¹ V septembri 2013 bol publikovaný konečný návrh, ktorý je aktuálne možné pripomenovať.² Konečný návrh je výsledkom viac ako dva roky trvajúcich rokovaní, konzultácií a diskusií v rámci CC komunity, CC pobočiek a širokej verejnosti (napr. prostredníctvom wiki stránok).

V novembri 2013 bola verzia 4.0 oficiálne publikovaná a na ňu priamo nadviaže práca na prekladoch legálnych textov (legal codes). V tejto súvislosti možno pripomenúť, že verzia 4.0 sa už nebude portovať do národných poriadkov a národné preklady by mali byť v zásade identické. Slovenská republika je pritom v špecifickom postavení, pretože ako jeden z mála štátov sveta s rozvinutým autorskoprávnym systémom v minulosti neportovala žiadnu verziu licencií Creative Commons a vyžívala len ich medzinárodnú verziu.

V súvislosti s Creative Commons možno vyzdvihnúť aj niekoľko najnovších trendov a úspechov. Vo Francúzsku vzniklo niekoľko iniciatív na podporu kultúry, ku ktorým má blízko aj francúzske ministerstvo kultúry a komunikácií.³ Spustené aktivity zahŕňajú okrem iného aj „open data policy“ pre kultúrne údaje, vytvorenie nového pracovného priestoru na stimuláciu kultúrnej inovácie, no najmä spoluprácu s Open Knowledge Foundation a Creative Commons Francúzsko. Cieľom je vzdelávať študentov, tvorcov v oblasti kultúry i širokú verejnosť v otázkach všeobecného pochopenia a používania licencií Creative Commons. V spolupráci s Open Knowledge Foundation sa má zmapovať oblasť *public domain* v nadväznosti na úspešný projekt Public Domain Calculator.⁴

Univerzita Mississippi zahrnie od budúceho roka do svojho kurzu Otvorené zdroje

a praktiky vzdelávania aj modul *Písanie Wikipedia článkov a Licencovanie otvoreného obsahu pre edukátorov*. Univerzita zároveň prvýkrát otvorí kurz School of Open ako súčasť svojho formálneho univerzitného kurzu.⁵

A ako úspech možno spomenúť aj to, že od novembra 2013 sa spustila Open Educational Resource university (OERu) v podobe voľných online univerzitných kurzov pre študentov na celom svete, využívajúc otvorené zdroje vzdelávania.⁶ Na rozdiel od klasických MOOCs (Massive Open Online Courses) je hlavným aspektom vzdelávacej inštitúcie OERu softvér s otvoreným zdrojovým kódom, otvorené recenzovanie (peer review), otvorený formát súborov a otvorené zdroje vzdelávania. Navyše študenti môžu získať (za nízky poplatok) aj formálne kredity potrebné pre ich štúdium.

-o0o-

Kvantita návrhov na začatie konania **vo veciach predbežných otázok pred Súd- nym dvorom Európskej únie (SDEÚ)** je v ostatnom čase naozaj vysoká a len v tejto oblasti práva duševného vlastníctva sa objavili ďalšie štyri návrhy.

SDEÚ sa bude zaoberať holandským prípadom týkajúcim sa samotnej podstaty autorského práva, konkrétne či autorské právo chráni obsah, alebo formu (dichotómia formy a obsahu). Vo veci *Art & Allposters International*, C-419/13,⁷ spoločnosť použila autorské diela s tým, že ich zmenila a vyhotovila z nich rozmnoženiny na plátno. Allposters tvrdí, že podľa ich názoru neporušili autorské právo, keďže dielo bolo podstatne zmenené a šírené na verejnosti v zásadne odlišnej forme. V tejto súvislosti sa bude SDEÚ zaoberať otázkou vyčerpania práv a kritérií, ktoré musia byť splnené v zmysle čl. 4 ods. 2 smernice 2001/29/ES.

Ďalší autorskoprávny spor, no v kontexte medzinárodného súkromného práva, sa týka návrhu fotografa usadeného vo Viedni za porušenie autorského práva k jeho fotografiám spoločnosťou so sídlom v Düsseldorfe (*Hejduk*, C-441/13).⁸ Navrhovateľ totiž zastáva názor, že viedenský súd je miestne príslušný, keďže webová stránka, na ktorej boli fotografie publikované žalovaným, bola prístupná vo Viedni. Predmetom výkladu tak bude pojem miesta, kde došlo ku škodnej udalosti v kontexte s internetovou stránkou prevádzkovanou na doméne najvyššej úrovne iného členského štátu, než je štát, v ktorom má majiteľ práv stredobod svojich záujmov (čl. 5 bod 3 nariadenia č. 44/2001).

Konanie vo veci *Grund et al.*, C-458/13,⁹ sa bude týkať adaptéra vytvoreného na obchádzanie autorskoprávnej ochrany na prenosné konzoly na videohry. V danom prípade pôjde o posúdenie harmonizácie práva v kontexte technologických ochranných opatrení v zmysle čl. 1 ods. 2 písm. a) a čl. 6 ods. 2 smernice 2001/29/ES, vzťahujúcich sa aj na počítačové programy.

Ďalší nemecký návrh na začatie konania sa vzťahuje na právo verejného rozširovania v zmysle článku 4 ods. 1 smernice 2001/29/ES zahŕňajúce právo ponúkať originál alebo rozmnoženiny diela na rozširovanie predajom (*Dimensione Direct Sales et Labianca*, C-516/13).¹⁰ Konkrétne ide nielen o zmluvné ponuky, ale aj o reklamné opatrenia, a teda či aj takéto propagovanie možno považovať za zásah do práva na verejné rozširovanie diela.

JUDr. Zuzana Adamová, PhD.
Ústav práva duševného vlastníctva
Právnická fakulta
Trnavskej univerzity v Trnave

1 http://wiki.creativecommons.org/4.0/Drafts#Draft_4_Details (Stav k 11. 11. 2013)

2 http://wiki.creativecommons.org/4.0/Draft_4 (11. 11. 2013)

3 www.culturecommunication.gouv.fr/Espace-Presses/Communiqués-de-presses/Aurelie-Filipetti-a-lance-le-5-octobre-dernier-l-Automne-numerique-un-evenement-destine-a-favoriser-la-creation-et-l-education-artistique-a-l-heure-du-amerique (11. 11. 2013)

4 Harmon, E. *Minister of culture invests in an open France*. 8. 11. 2013. <http://creativecommons.org/weblog/entry/40544> (11. 11. 2013).

Bližšie <http://outofcopyright.eu/> (11. 11. 2013).

5 Parke, J. *University of Mississippi to incorporate School of Open's Wikipedia course*. 6. 11. 2013. <http://creativecommons.org/weblog/entry/40460> (11. 11. 2013).

6 Stacey, P. *OERu Launches Worldwide*. 4. 11. 2013. <http://creativecommons.org/weblog/entry/40361> (11. 11. 2013).

7 Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Hoge Raad der Nederlanden (Holandsko) 24. 7. 2013 – *Art & Allposters International BV/Stichting Pictoright* (C-419/13).

8 Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Handelsgericht Wien (Rakúsko) 5. 8. 2013 – *Pez Hejduk/EnergieAgentur.NRW GmbH* (C-441/13).

9 Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Bundesgerichtshof (Nemecko) 19. 8. 2013 – *Andreas Grund* ako správca majetku SR-Tronic GmbH v konkurznom konaní, Jürgen Reiser, Dirk Seidler/Nintendo Co. Ltd., Nintendo of America Inc. (C-458/13).

10 Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Bundesgerichtshof (Nemecko) 27. 9. 2013 – *Dimensione Direct Sales a Labianca* (C-516/13).

Pramene právnej úpravy práva proti nekalej súťaži v SR

JUDr. Jozef VOZÁR, CSc.*
Ústav štátu a práva SAV, advokát

Úvod

Právo proti nekalej súťaži patrí medzi právne predpisy, ktoré boli prijaté ešte v období federácie. Federálny zákonodarca sa rozhodol, na rozdiel od prvorepublikovej právnej úpravy a úprav vo viacerých krajinách, včleniť túto problematiku do iného zákona – Obchodného zákonníka. Spoločne s Českou republikou máme teda rovnaký právny základ, čo má množstvo výhod. Môžeme porovnávať vývoj tohto práva v oboch krajinách, čerpať zo susednej judikatúry a v neposlednom rade z bohatej českej literatúry.

V úvode treba upozorniť na terminologické nedorozumenie, ktoré sa vyskytuje v odbornej literatúre.¹ Neexistuje žiadne právo nekalej súťaže. **Právo chráni súťaž čestnú**, a preto je potrebné hovoriť o **práve proti nekalej súťaži** alebo o práve na ochranu proti nekalej súťaži.

Právna úprava práva proti nekalej súťaži v Slovenskej republike sa nachádza tak v práve súkromnom, ako aj v práve verejnom. **Základ právnej úpravy práva proti nekalej súťaži je netypicky súčasťou Obchodného zákonníka.** Ide o ojedinelé riešenie, ktoré prijal začiatkom 90. rokov ešte československý zákonodarca.² Táto právna úprava reflektovala a reflektuje naše medzinárodné záväzky v tejto oblasti.³ Zákonodarca postupne túto právnu úpravu dopĺňal predovšetkým právnymi predpismi v oblasti verejného práva, hoci sa nevyhol ani zmenám v Obchodnom zákonníku v dôsledku implementácie smerníc Európskeho parlamentu a Rady Európy, týkajúcich sa vymožitelnosti práv duševného vlastníctva a klamlivej reklamy.⁴ J. Munková konštatuje, že vývoj v oblasti právnej regulácie hospodárskej súťaže sa uberať smerom, ktorý relativizuje kompetenčné hranice medzi verejnoprávnou sférou a súkromnoprávnou sférou na rozhodovanie o protisúťažných konaniach.⁵ Aj keď súkromné a verejné

právo sú v súčasnosti chápané ako samostatné oblasti, nemožno viesť medzi nimi ostrú hranicu, oddeliť tak obidve tieto oblasti a chápať ich celkom samostatne čo do inštitútov a vývoja ako celku.⁶ Interakcia medzi obidvoma oblasťami má veľa podôb. Niektoré inštitúty boli vytvorené v rámci verejného práva alebo súkromného práva a až potom, dodatočne boli prenesené do odvetvia druhého.⁷ V práve proti nekalej súťaži je viacero inštitútov a definícií, ktoré upravujú súkromné právo, a predpisy verejného práva na tieto ustanovenia len odkazujú.⁸

1. Ústavnoprávne garancie ochrany hospodárskej súťaže

Ústavnoprávny základ normatívnej úpravy ochrany hospodárskej súťaže je položený v článku 55 ods. 2 Ústavy SR.⁹

Ustanovenie čl. 55 ods. 2 Ústavy SR predstavuje ojedinelú právnu normu vzhľadom

* Tento príspevok bol napísaný v rámci riešenia grantu podporovaného Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-0340-10. J. Vozár je aj autorom prvej slovenskej monografie Právo proti nekalej súťaži, Bratislava, Veda 2013.

1 HAVLÍN, M. Historický vývoj právnej úpravy nekalej súťaže. In *Právnik*, 1996, č. 9. Názov príspevku vyvoláva dojem, akoby právo upravovalo nekalej súťaž, pričom má, naopak, vytvárať prostriedky proti nekalej súťaži. Žiaľ, takýmto terminologickým nedopatreniam sa v minulosti nevyhli viacerí autori.

2 Väčšina krajín kontinentálnej Európy má samostatné zákony proti nekalej súťaži.

3 Parížsky dohovor na ochranu priemyselného vlastníctva z roku 1883 v znení lisabonskej revízie, ktorý je uverejnený v Zbierke zákonov ako vyhláska ministerstva zahraničných vecí zo dňa 17. 8. 1962 č. 90/1962 Zb.

Parížsky dohovor obsahuje o nekalej súťaži článok 10bis, ktorý znie takto:

1. „Únijné krajiny sú povinné zabezpečiť príslušníkom Únie účinnú ochranu proti nekalej súťaži.

2. Nekalou súťažou je každá súťažná činnosť, ktorá odporuje poctivým zvyklostiam v priemysle a obchode.

3. Najmä sa musia zakázať:

a) akékoľvek činy, ktoré by mohli akokoľvek spôsobiť zámenu s podnikom, výrobkami alebo s priemyselnou alebo obchodnou činnosťou sťažiteľa;

b) falošné údaje pri vykonávaní obchodu, ktoré by mohli poškodiť dobrú povesť podniku, výrobkov alebo priemyselnej alebo obchodnej činnosti sťažiteľa;

c) údaje alebo tvrdenia, používanie ktorých pri prevádzke obchodu by bolo schopné uvádzať verejnosť do omylu o vlastnosti, spôsobe výroby, charakteristike, spôsobilosti na použitie alebo o množstve tovaru.

Únijné krajiny sa zaväzujú, že zabezpečia príslušníkom ostatných únijných krajín vhodné zákonné prostriedky na účinné potlačovanie všetkých činov uvedených v predchádzajúcom článku.“

4 V Obchodnom zákonníku išlo o zmenu § 12 a § 45.

5 MUNKOVÁ, J. *Právo proti nekalej súťaži. Komentár*. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2008, s. 11

6 SKŘEJPEK, M. Ius privatum – Ius Publicum. Vzájemné vzťahy a souvislosti. In *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica*, 1992, č. 2 – 3, s. 35

7 *Tamže*, s. 38.

8 Príkladom je klamlivá reklama upravená v § 45 OBZ, pričom na túto úpravu odkazuje § 3 ods. 2 zákona o reklame.

9 Podľa čl. 55 ods. 2 Ústavy SR „Slovenská republika chráni a podporuje hospodársku súťaž. Podrobnosti ustanoví zákon“.

na porovnávacie ústavné právo.¹⁰ Ústavný súd SR sa zaoberal vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti týmto ustanovením vo viacerých prípadoch.¹¹ Najpodrobnejšie v konaní sp. zn. PL. ÚS 13/97¹², pričom konštatoval, že: „*Ústava Slovenskej republiky v čl. 55 ods. 2 nezaručuje právo na hospodársku súťaž ani právo byť účastníkom hospodárskej súťaže. Ustanovením čl. 55 sa formulujú princípy hospodárskej politiky Slovenskej republiky, medzi ktoré patrí aj podporovanie a ochrana konkurenčného hospodárskeho prostredia a vytváranie právnych prostriedkov a záruk proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže, ktoré zákon označí za nedovolené. Slovenská republika čl. 55 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky prijala záväzok vytvoriť rovnaké právne podmienky na ochranu a podporu hospodárskej súťaže. Článkom 55 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky sa určenie týchto podmienok odkazuje na zákon bez toho, aby ústava zákonodarnému orgánu dovolila splnomocniť orgány výkonnej moci alebo územnej samosprávy na ďalšie obmedzenia hospodárskej súťaže. Hospodársku súťaž štát chráni len tam a dovtedy, kde a dokiaľ nevzniknú dôvody pre obmedzenie alebo vylúčenie hospodárskej súťaže vo verejnom záujme.*“

Vzhľadom na dikciu posudzovaného článku Ústavy SR, ako aj citované právne názory ÚS SR možno konštatovať, že konkrétna podoba ochrany hospodárskej súťaže, resp. konkrétne prostriedky, ktoré na jej ochranu slúžia, sú výlučne v dispozícii zákonodarcu. Ústava SR neukladá zákonodarcovi povinnosť použiť konkrétne prostriedky, ktorými sa má hospodárska súťaž chrániť; v jej iných ustanoveniach však možno výkladom identifikovať limity, ktoré sa nesmú prekročiť ani pri jej ochrane. V zmysle uvedeného je teda potrebné konštatovať, že ochrana hospodárskej súťaže nie je absolútna, ale v prípade existencie verejného záujmu je možné pripustiť výnimky z tejto ochrany. Zároveň treba zdôrazniť, že citované rozhodnutie interpretovalo vzťah ústavy k vtedajšiemu zákonu o ochrane hospodárskej súťaže. Výslovné rozhodnutie k vzťahu ús-

tavy a práva proti nekalej súťaži nenájde. Rovnako aj komentár k Ústave SR sa pri uvedenom článku ústavy zameriava na hľadanie vzťahu ústavnej úpravy a zákona o ochrane hospodárskej súťaže.¹³ V našom právnom poriadku sa pod zneužitím účasti na hospodárskej súťaži myslí nielen nedovolené obmedzovanie hospodárskej súťaže, ale aj nekalé súťažné konanie.¹⁴

Viacere právne predpisy dotýkajúce sa práva proti nekalej súťaži sa nachádzajú vo verejnoprávnej úprave, čo len utvrdzuje uvažovanie o širšom dosahu článku 55 ods. 2 Ústavy SR aj na nekalú súťaž. Na strane druhej nemožno nevidieť, že druhá veta tohto ustanovenia je písaná v singulári – „podrobnosti ustanoví zákon“. V našich zemepisných šírkach sa však často stáva, že jednotné a množné číslo zákonodarca tak precízne nepoužíva, aby to bolo relevantné kritérium pri výklade konkrétneho ustanovenia.

2. Súkromnoprávna úprava

Súkromnoprávnu úpravu v rámci súťažného práva nájdeme v ustanoveniach § 41 – § 55 Obchodného zákonníka (ďalej OBZ). Ide o právne normy, ktoré v § 41 – § 43 OBZ riešia problematiku účasti na hospodárskej súťaži všeobecne, a ďalšie ustanovenia OBZ sa zaoberajú samotnou problematikou nekalej súťaže formou vymedzenia generálnej klauzuly práva proti nekalej súťaži (§ 44 OBZ) a demonštratívneho výpočtu jednotlivých skutkových podstatí nekalosúťažných konaní (§ 45 – § 52 OBZ). Obchodný zákonník ďalej v § 53 – § 55 upravuje systém právnych prostriedkov ochrany proti nekalej súťaži. Popri týchto ustanoveniach obsahuje OBZ aj úpravu ďalších inštitútov, najmä obchodného mena (§ 8 – § 12 OBZ) a obchodného tajomstva (§ 17 – § 20 OBZ), ktorých ochrana je tiež predmetom úpravy nekalosúťažných noriem. Obchodné meno je chránené ako nehmotný statok proti neoprávneným zásahom priamo ustanovením § 12 ods. 3

a 4 OBZ¹⁵ a len v prípade, ak ide o súťažný vzťah a konanie reprobované ustanoveniami o nekalej súťaži, možno nad ich rámec na jeho ochranu využiť aj skutkovú podstatu podľa § 47 OBZ – vyvolávanie nebezpečenstva zámeny. Ochrany pri porušení obchodného tajomstva sa možno domáhať iba prostredníctvom ochrany proti nekalej súťaži podľa § 51 OBZ.¹⁶

S pojmom „klamlivá reklama“ (vrátane legislatívneho odkazu na vymedzenie tohto pojmu v § 45 OBZ) sa následne stretáme v celom spektre právnych predpisov, ktoré z hľadiska systematiky patria medzi predpisy verejného práva a ktoré klamlivú reklamu regulujú v prvom rade s dôrazom na jej spotrebiteľský aspekt a už menej na jej nekalosúťažný aspekt.¹⁷

Právo proti nekalej súťaži má, ak ide o súkromnoprávnu sféru, vzťah aj k právu duševného vlastníctva. Príslušnými skutkovými podstatami v tejto súvislosti sú najmä klamlivé označenie tovaru a služieb (§ 46 OBZ) a skutková podstata vyvolávania nebezpečenstva zámeny (§ 47 OBZ). Z osobitných predpisov, ktoré však nepatria do oblasti súkromného práva, je v tejto súvislosti potrebné spomenúť najmä zákon č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon), ďalej zákon č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach a zákon č. 469/2003 Z. z. o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označeniach výrobkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Ak ide o vzťah právnych predpisov zabezpečujúcich ochranu práv k duševnému vlastníctvu a predpisov na ochranu hospodárskej súťaže, či už ide o ustanovenia o nekalej súťaži, alebo o predpisy proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže, možno konštatovať, že nejde o vzťah všeobecnej a osobitnej právnej úpravy. Všetky tieto predpisy pôsobia pri svojej aplikácii paralelne popri sebe a poskytujú právnu ochra-

10 Hospodárska súťaž je predmetom právnej úpravy v ústavách Írska, Portugalska, Ruskej federácie a Švajčiarska. In DRGONEC. J. *Ústava Slovenskej republiky. Komentár*. 3. vydanie. Šamorín : Heuréka, 2012, s. 88-888.

11 Pl. ÚS 13/1997, Pl. ÚS 3/09-378.

12 Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 13/1997.

13 DRGONEC. J. *Ústava Slovenskej republiky. Komentár*. 3. vydanie. Šamorín : Heuréka, 2012, s. 895-896.

14 Podľa § 42 ods. 1 „zneužitím účasti na hospodárskej súťaži je nekalé súťažné konanie a nedovolené obmedzovanie hospodárskej súťaže“.

15 Podľa § 12 ods. 3: „Koho práva boli dotknuté alebo ohrozené neoprávneným používaním obchodného mena, môže požadovať vydanie bezdôvodného obohatenia a primerané zadoštnenie, ktoré sa môže poskytnúť aj v peniazoch. Ak sa neoprávneným používaním obchodného mena spôsobila škoda, možno sa jej náhrady domáhať podľa tohto zákona. Ak nemožno určiť výšku náhrady inak, určí sa najmenej vo výške odmeny, ktorá by bola v čase neoprávneného použitia podľa licenčnej zmluvy zvyčajná.“

(4) „Súd môže účastníkovi, ktorého návrhu sa vyhovel, priznať v rozsudku právo uverejniť rozsudok na trovy účastníka, ktorý v spore neuspel, a podľa okolností určiť aj rozsah, formu a spôsob uverejnenia.“

16 MUNKOVÁ, J. *Právo proti nekalé súťaži. Komentár*. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2008, s. 15 a 16.

17 Napríklad podľa § 8 ods. 8 písm. b) zákona č. 469/2002 Z. z. o environmentálnom označovaní produktov v znení neskorších predpisov „Zakazuje sa klamlivá reklama a klamlivé označenie produktu alebo použitie akejkoľvek značky či loga, ktoré by mohli viesť k zámene s národnou environmentálnou značkou.“

nu v rámci svojej špecifickej sféry pôsobnosti. V dôsledku toho, že sa všetky tieto právne úpravy vzájomne dopĺňajú, spôsobujú, že nehmotný statok je chránený komplexnejšie nielen sám osebe, ale aj vtedy, keď dôjde k jeho nenáležitému využitiu formou nekalosúťažného konania voči jeho majiteľovi alebo voči osobe, ktorej bol výkon práva majiteľom zverený.¹⁸ Vzájomný vzťah týchto právnych predpisov dokumentuje okrem iných aj rozhodnutie NS SR¹⁹ takto: „Z ustanovenia § 46 ods. 1 – 4 Obchodného zákonníka vyplýva, že pri tomto type ochrany proti nekalej súťaži môže dôjsť k súbehu s ochranou poskytnutou ochranným známkam podľa zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach.²⁰ V týchto prípadoch sa postihnutý subjekt môže na súde domáhať ochrany podľa okolností prípadu súčasne tak podľa predpisov o nekalej súťaži, ako aj podľa osobitného predpisu.“

3. Verejnoprávna úprava

Vo verejnoprávnej úprave zohráva dominantnú úlohu zákon č. 147/2001 Z. z. o reklame (ďalej Zrek).²¹ Zabezpečuje verejnoprávnu ochranu spotrebiteľov a podnikateľov pred účinkami klamlivej reklamy a neprípustnej porovnávacej reklamy či reklamy, ktorá je nekalou obchodnou praktikou. Pri klamlivej reklame odkazuje na definíciu uvedenú v § 45 OBZ a pri reklame, ktorá nesmie mať znaky nekalej obchodnej praktiky, v zmysle § 7 – § 9 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb.

o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Ustanovenie § 4 ods. 1 Zrek definuje porovnávaciu reklamu ako reklamu, ktorá priamo alebo nepriamo označuje iného súťažiteľa alebo jeho produkty. Zároveň stanovuje podmienky prípustnosti porovnávacej reklamy v § 4 ods. 2. Zrek.²²

Úzku nadväznosť na oblasť reklamy majú aj ďalšie dva zákony. Zákon č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov, ktorý sa s problematikou klamlivej reklamy stýka v časti regulujúcej označovanie potravín, a to pri stanovení zákazov klamlivého označovania potravín slúžiaceho na reklamné účely²³, a zákon č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach v znení neskorších predpisov pri stanovení zákazu klamlivej reklamy na lieky a zdravotnícke pomôcky vrátane vymedzenia toho, čo sa považuje za klamlivú reklamu pri propagácii produktov v tejto oblasti. Prepojenie problematiky reklamy a ochrany spotrebiteľa je zabezpečené aj prostredníctvom zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý upravuje problematiku nekalých obchodných praktík, pričom môžu mať aj reklamný charakter.

S pojmom „klamlivá reklama“ sa stretávame aj v tlačovom zákone.²⁴ Ide o riešenie problematiky zodpovednosti vydavateľa periodickej tlače za pravdivosť reklamy uverejnenej v inzercii.

Druhú, svojou podstatou verejnoprávnu rovinu v rámci súťažného práva reprezentujú právne normy, ktorých cieľom je zabrániť konaniam sledujúcim vylúčenie alebo

obmedzenie existencie a fungovania hospodárskej súťaže. Túto skupinu právnych noriem označujeme ako právo proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže, v zahraničnej právnej vede tiež často ako protimonopolné alebo kartelové právo. V slovenskom právnom poriadku reprezentuje túto rovinu právnej úpravy zákon č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Do sféry verejného práva patria aj normy umožňujúce trestnoprávny postih konaní narušujúcich hospodársku súťaž. V porovnaní s prvou ČSR či niektorými inými, najmä stredoeurópskymi právnymi úpravami však v našej právnej úprave nenájdeme skutkové podstaty nekalosúťažných konaní, ktoré by mali povahu priestupkov a ktoré by sa od nekalosúťažných civilných deliktov odlišovali tým, že ich trestnoprávna represia sa podmieňovala obzvlášť hrubým zavinením.²⁵ Takáto právna úprava totiž nebola v rámci OBZ ako predpisu čisto súkromnoprávneho charakteru možná, takže trestnoprávny postih konaní narušujúcich hospodársku súťaž je obmedzený výlučne na právnu úpravu predpismi samotného trestného práva.²⁶ Ide konkrétne o skutkovú podstatu zneužitia účasti na hospodárskej súťaži upravenú v § 250 Trestného zákona v rámci jeho piatej hlavy zameranej na hospodárske trestné činy. Objektívna stránka trestného činu zneuži-

18 MUNKOVÁ, J. *Právo proti nekalej súťaži. Komentár*. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2008, s. 20.

19 Rozsudok NS SR z 21. 11. 2001, sp. zn. Obdo v 69/99.

20 Len kvôli úplnosti uvádzame, že uvedené rozhodnutie pochádza z obdobia platnosti starého zákona o ochranných známkach.

V súčasnosti platí už nový zákon o ochranných známkach č. 506/2009 Z. z.

21 Podľa § 1 zákona č. 147/2001 Z. z. „Tento zákon ustanovuje všeobecné požiadavky na reklamu, požiadavky na reklamu niektorých produktov, ochranu spotrebiteľov a podnikateľov pred účinkami klamlivej reklamy a neprípustnej porovnávacej reklamy a pôsobnosť orgánov štátnej správy pri výkone dozoru nad dodržiavaním tohto zákona. Tento zákon sa použije, ak osobitný zákon neustanovuje inak.“

22 „Porovnávacia reklama je prípustná, ak

- porovnáva tovary, služby alebo nehnuteľnosti, ktoré uspokojujú rovnaké potreby alebo sú určené na rovnaký účel,
- objektívne porovnáva jednu alebo viac konkrétnych, typických, podstatných a overiteľných vlastností tovarov, služieb alebo nehnuteľností vrátane ich ceny; pri tovaroch s označením pôvodu porovnáva iba tovary s rovnakým označením,
- nediskredituje ani nehaní ochranné známky, obchodné mená, ďalšie rozlišovacie znaky, tovary, služby, činnosti alebo okolnosti súťažiteľa,
- nevyužíva nečestne výhodu dobrého mena ochrannej známky, obchodného mena alebo iných rozlišujúcich znakov súťažiteľa alebo označenie pôvodu konkurenčných produktov,
- nepredstavuje tovar alebo služby ako napodobeniny alebo kópie tovaru alebo služieb označených chránenou ochrannou známkou alebo obchodným menom,
- nevyvoláva zámenu medzi obchodníkmi, medzi objednávateľom reklamy a súťažiteľom alebo medzi ochrannými známkami, obchodnými menami, inými rozlišujúcimi znakmi, tovarmi alebo službami objednávateľa reklamy a súťažiteľa,
- nie je klamlivá,
- jej súčasťou nie je nekalá obchodná praktika.“

23 Zákon č. 23/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov a o zmene niektorých zákonov, zmenil § 9 s názvom označovanie potravín a klamlivá reklama.

Zákon č. 195/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov, zaviedol v § 9a špeciálne ustanovenie pod názvom „označenie pôvodu, zemepisné označenie a označenie zaručených tradičných špecialít“.

24 Podľa § 5 ods. 3 zákona č. 167/2008 o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov: „Vydavateľ periodickej tlače nezodpovedá za pravdivosť informácie zverejnenej v inzercii a za klamlivú reklamu alebo porovnávaciu reklamu; to sa nevzťahuje na inzerciu, ktorou vydavateľ periodickej tlače propaguje svoju osobu, aktivity, služby alebo produkty.“

25 MATOUŠ, Z. *Zákon o nekalej súťaži*. Praha : Československý kompas, 1928, s. 10.

26 Kvôli úplnosti dodávame, že súčasne platné právo nepozná ani termín súkromná trestná žaloba, ako to bolo v prvorepublikovej právnej úprave.

tia účasti na hospodárskej súťaži môže byť v dvojakom konaní; buď ide o to, že sa nekalou súťažou v hospodárskom styku poškodí dobrá povest' súťažiteľa, alebo o to, že sa konaním, ktoré je v rozpore so zákonom upravujúcim hospodársku súťaž, spôsobí inému súťažiteľovi značná škoda alebo sa ohrozí chod jeho podniku.

Nekalej súťaže sa dotýka aj ustanovenie § 118a občianskeho súdneho poriadku, upravujúce povinnosť sporových strán označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do skončenia prvého pojednávania.²⁷

Kvôli úplnosti dodávame, že v právnom poriadku Slovenskej republiky existuje niekoľko zákonov, ktoré používajú alebo odkazujú na slovné spojenia „nekalá súťaž“, „nekalé súťažné konanie“ alebo „nekalá obchodná praktika“.

4. Súdne rozhodnutia ako faktický prameň práva

Právo proti nekalej súťaži je predovšetkým právom sudcovským. Tento fakt sa zdôrazňuje opakovane v odbornej literatúre a dnes by sme to už mohli označiť za notoricky známe. Ak chceme poznať právo proti nekalej súťaži, nestačí poznať právnu úpravu, ale predovšetkým súdne rozhodnutia. Aj keď v kontinentálnom

systeme práva nie sú súdne rozhodnutia materiálnym prameňom práva, musia byť predvídateľné a stabilné. Inak povedané, aj od súdov kontinentálneho právneho systému sa očakáva určitá stabilita rozhodovania a garancia, že v podobných veciach súd rozhodne podobne a v rôznych rôzne. Môže sa pritom odkloniť od predchádzajúcej judikatúry, čo predpokladá náležité zdôvodnenie a skutočne relevantné dôvody. Opäť pri takomto odklone od predchádzajúceho rozhodovania sa očakáva, že súd bude pokračovať v rozhodovaní podľa nových kritérií.

Stav právnej istoty a predvídateľnosť rozhodnutia, ktoré je založené na právnych argumentoch, sú prvými predpokladmi návratu dôvery v právo. Nie vždy sa tieto princípy v našej rozhodovacej praxi dodržiavajú. Ako si možno vysvetliť prípad, keď senát Najvyššieho súdu SR aplikuje opakovane určitú procesnú normu, pričom v jednom prípade sa od ustálenej rozhodovacej praxe odkloní (dokonca vlastnej rozhodovacej praxe) a v ďalších rozhodnutiach sa opäť vráti k pôvodnej právnej argumentácii.²⁸

Slovenská judikatúra v oblasti práva proti nekalej súťaži nie je zatiaľ taká rozsiahla, aby postačovala na určité zovšeobecnenia a mohli sme hovoriť o ustálenej judikatúre, keďže sa väčšina rozhodnutí v minulosti

nezverejňovala.²⁹ Ide o dôsledok dlhodobej uzavretosti justičného systému, keď sa súdne rozhodnutia najskôr publikovali len v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov SR. Až v polovici 90. rokov vznikol špecializovaný časopis vydávajúci súdne rozhodnutia.³⁰ Treba však zobrať do úvahy, že sa publikovali iba rozhodnutia zásadnej povahy. Tie majú svoj nepopierateľný význam pri zjednocovaní judikatúry. Transparentná justícia sa však nemá obávať zverejňovania aj protichodných rozhodnutí, či dokonca rozhodnutí, ktoré nerespektujú účel a zmysel právnej úpravy. Len analýzou a vyvodením dôsledkov aj z takýchto rozhodnutí sa môžeme posunúť kvalitatívne vyššie.

Táto situácia by sa mala postupne zmeniť prijatím legislatívy, ktorá stanovuje povinnosť súdov zverejňovať súdne rozhodnutia na internetovej stránke ministerstva spravodlivosti.³¹ **Uverejňovanie súdnych rozhodnutí by sa však nemalo robiť chaoticky, aby sa formálne splnil zmysel zákona.** Mal by to byť prehľadný systém, ktorý umožní rýchlu orientáciu a vyhľadanie. Iba tak sa naplní účel a zmysel tohto určite potrebného zákona. Očakávaný nárast súdnych rozhodnutí v oblasti nekalej súťaže by mal korešpondovať s doktrínou ústavného súdu, ktorý stále zdôrazňuje, že medzi základné hodnoty materiálneho právneho

27 (1) „Vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, v sporoch vyvolaných alebo súvisiacich s konkurzom a reštrukturalizáciou, o základe vecí v sporoch o ochranu hospodárskej súťaže, o základe vecí v sporoch o ochranu práv porušených alebo ohrozených nekalým súťažným konaním, o základe vecí v sporoch z porušenia alebo ohrozenia práva na obchodné tajomstvo sú účastníci povinní opísať rozhodujúce skutočnosti o veci samej a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do skončenia prvého pojednávania; to neplatí, ak neboli splnené podmienky na vykonanie prvého pojednávania a došlo k jeho odročeniu (§ 101 ods. 2 OSP).“

(2) Na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy súd neprihliada; to neplatí, ak ide o skutočnosti alebo dôkazy, ktoré vyšli najavo po prvom pojednávaní, ktoré účastník nemohol bez svojej viny včas uviesť a ktorými má byť spochybnená vierohodnosť vykonaných dôkazných prostriedkov.

(3) O povinnostiach podľa odseku 1 a o následkoch ich nespĺnenia musia byť účastníci poučení najneskôr v predvolaní na prvé pojednávanie vo veci.“

28 VALKO, E., VOZÁR, J. K niektorým problémom predvídateľnosti rozhodovania súdov. In *Justičná revue*, 2000, č. 5, s. 560.

29 Za šesť rokov od účinnosti Obchodného zákonníka obsahoval informačný systém Aspi len tieto rozhodnutia, ktoré sa týkajú nekalosúťažného konania:

- rozhodnutie venujúce sa vydávaniu periodickej tlače a nekalej súťaži,
- rozhodnutie č. k. 1 Obo 57/97 riešiace podania predbežného opatrenia v oblasti nekalej súťaže,
- rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. 2. 1998 sp. zn. 6 Obo 194/97 venujúci sa otázkam vyvolania nebezpečenstva zámeny,
- rozsudok NS SR z 31. 7. 1998 sp. zn. Obdo V. 26/98 venujúci sa otázkam vyvolania nebezpečenstva zámeny,
- rozsudok NS SR sp. zn. Obdo V. 34/97 venujúci sa ochrane zahraničnej právnickej osoby v zmysle § 43 OBZ.

Práve šesť rokov sme vybrali zámerne, lebo v prvej republike za uvedené obdobie už mohla vyjsť publikácia obsahujúca najdôležitejšie praktické príklady nekalej súťaže.

30 Od roku 1995 sa skupina sudcov Najvyššieho súdu SR usilovala prelomiť tento informačný nedostatok vydávaním výberu rozhodnutí v časopise Zo súdnej praxe, ale ani to nemohlo plnohodnotne postačovať potrebám tak právnej vedy, ako aj právnej praxe. V uvedenom časopise sa raz za dva mesiace publikujú zaujímavé rozhodnutia z týchto právnych oblastí: občianske právo, pracovné právo, obchodné právo, trestné právo a správne právo.

31 Ide o ustanovenie § 82a zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý bol doplnený novelou uvedeného zákona č. 33/2011 Z. z.

(1) „Súdy sú povinné zverejňovať právoplatné rozhodnutia vo veci samej, rozhodnutia, ktorými sa končí konanie, rozhodnutia o predbežnom opatrení a rozhodnutia o odklade vykonateľnosti rozhodnutia správneho orgánu, a to do 15 pracovných dní od dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia; ak rozhodnutie nebolo vyhotovené ku dňu jeho právoplatnosti, lehota na zverejnenie rozhodnutia začína plynúť dňom vyhotovenia rozhodnutia.“

(2) Po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej alebo rozhodnutia, ktorým sa končí konanie, súdy v tej istej lehote zverejnia aj všetky rozhodnutia vydané počas tohto súdneho konania, ktoré boli zrušené, potvrdené alebo zmenené súdom vyššieho stupňa, a rozhodnutia, ktoré zrušujú rozhodnutie súdu nižšieho stupňa. Ak bolo vydané opravné uznesenie, zverejňuje sa aj toto uznesenie. Nezverejňujú sa súdne rozhodnutia vydané v konaní, v ktorom bola verejnosť vylúčená z pojednávania pre celé pojednávanie alebo pre jeho časť. Najvyšší súd zverejňuje aj právoplatné rozhodnutia disciplinárnych senátov od troch pracovných dní od dňa nadobudnutia právoplatnosti.

(3) Pred zverejnením rozhodnutia podľa odseku 1 sa v nich anonymizujú údaje, ktorých anonymizovaním bude pri zverejňovaní zabezpečená ochrana práv a právom chránených záujmov.

(4) Zverejňovanie súdnych rozhodnutí podľa odseku 1 technicky zabezpečuje ministerstvo na svojom webovom sídle.

(5) Súdy sprístupňujú verejnosti na základe žiadosti podľa osobitného zákona všetky súdne rozhodnutia vrátane neprávoplatných rozhodnutí a rozhodnutí, ktoré nie sú rozhodnutiami vo veci samej. Súdy pritom robia opatrenia na ochranu práv a právom chránených záujmov.“

štátu „neodmysliteľne patrí aj požiadavka (princíp) právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok“.³² V súdnej praxi to znamená, že „každý sa môže spoliehať na to, že v podobnej veci bude rozhodnuté podobne a v rôznej veci rôzne“.³³ Základným predpokladom podobnosti súdnych rozhodnutí je poznanie iných podobných prípadov, ktoré už boli právoplatne rozhodnuté. Najdôležitejšia úloha zostane na pleciach Najvyššieho súdu SR predovšetkým v rámci dovolacieho konania, pretože v tomto konaní súd vyslovuje zásadné a závažné právne názory, ktorými sa v analogických prípadoch spravidla riadi súdna prax.³⁴

Ak hovoríme o stabilite súdnych rozhodnutí, je potrebné sa niekoľkými slovami zastaviť pri (ne)stabilite nášho právneho poriadku. Existujú právne predpisy, ktoré majú už niekoľko desiatok noviel a aj pre skúseného právnik je to neprehľadný chaos. Navyše sa stále novelizujú aj právne predpisy, ktoré sa nedávno komplexne rekodifikovali.³⁵ Ak rastie rozsah, zložitosť a neprehľadnosť platného práva, vzniká hrozba jeho odcudzenia človeku.³⁶ Inflácia legislatívy má síce aj svoje objektívne príčiny, ale často príprava zákonov nerešpektuje legislatívne pravidlá, zneužíva sa skrátene legislatívne konanie. Nehoriac o tom, že neraz je právna úprava šitá na mieru konkrétneho prípadu. Napríklad v súvislosti s prípadom česká Sportka, a. s., verzus Tipos, a. s., kde sa riešili otázky zdržania sa nekalosúťažného konania, náhrady škody, vydanie bezdôvodného obohatenia a poskytnutia primeraného zadostučinenia súťaže, sa účelovo zmenil Občiansky súdny

poriadok v oblasti mimoriadneho dovolania, aby Slovenská republika zastúpená ministerstvom financií v prípade mimoriadneho dovolania mala k dispozícii efektívny opravný prostriedok.³⁷ Žiaľ, príkladov účelových novelizácií by sme mohli uviesť viacero, a pritom pravidlá a princípy tvorby práva nie sú stanovené samoučelne.

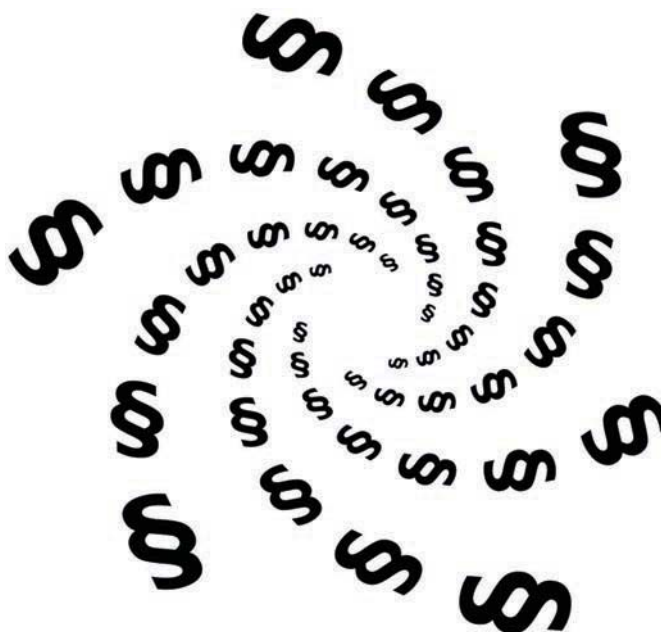
5. Namiesto záveru

Neodmysliteľnú úlohu v práve proti nekalej súťaži by mala mať aj právna veda. Jej výhodou je, že môže s nadhľadom analyzovať a syntetizovať jednotlivé súdne rozhodnutia v kontexte právnej úpravy a európskych trendov v danej oblasti a neuvažovať

právne čisto kauzalisticky, neraz v strese z hrozby prietahov v konaní. Zároveň by mohli byť inšpirujúce doktrínálne názory pri zdôvodnení rozhodnutia, podobne ako sme tomu svedkami pri odôvodňovaní zahraničných rozhodnutí.

SOURCES OF THE LAW AGAINST UNFAIR COMPETITION IN SLOVAKIA VOZÁR, J.

Constitutional guarantees of the competition protection. Private and public legislation related to the law against unfair competition. Judicial decisions as the factual source of this law.

32 Nález ÚS SR sp. zn. PL. ÚS 36/95.

33 KNAPP, V. *Teorie práva*. Praha : C. H. Beck, 1995, s. 206.

34 Nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 190/05.

35 HOŠŤÁKOVÁ, L. Rekodifikácia trestného práva – časté zmeny a medzery v trestných kódexoch. In *Corpus delicti*, 2012, č. 1, s. 24 a nasl. Autorka kriticky poukazuje na to, že súčasťou Trestný zákon č. 300/2005, ktorý nadobudol účinnosť 1. 1. 2006, bol už 16-krát novelizovaný a Trestný poriadok č. 301/2005 sa menil dokonca 21-krát.

36 NIKODÝM, D. K legislatíve po novembri 1989. s. 73. In *Konštitucionalizácia a zákonodarstvo v podmienkach SR ako členského štátu EÚ zo zretelom na formovanie právneho štátu a právnej praxe*. Bratislava : SAP, 2008.

37 Zákon č. 484/2008 Z. z., ktorým sa doplnia zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov doplnil § 243h novými odsekmi 3 a 4, ktoré znejú:

(3) „Ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny nenapraviteľný následok, môže podať mimoriadne dovolanie aj bez uvedenia dôvodov, pre ktoré sa napadá rozhodnutie, proti ktorému smeruje mimoriadne dovolanie. Dôvody však musí doplniť najneskôr do 60 dní od doručenia mimoriadneho dovolania dovolaciemu súdu. Inak sa na náležitosti mimoriadneho dovolania, rozsah mimoriadneho dovolania a dôvody mimoriadneho dovolania vzťahujú ustanovenia odseku 1 a 2.“

(4) „Ak generálny prokurátor nedoplní dôvody mimoriadneho dovolania v lehote ustanovenej v odseku 3, dovolací súd konanie zastaví. Zastavenie konania neb- ráni podaniu mimoriadneho dovolania v tej istej veci, ak na podanie mimoriadneho dovolania sú splnené podmienky ustanovené zákonom. Opätovne podané mimoriadne dovolanie musí obsahovať náležitosti ustanovené v odseku 1.“

Za § 243h sa vkladá § 243ha, ktorý znie:

(1) „Ak generálny prokurátor podá mimoriadne dovolanie a súčasne s podaním mimoriadneho dovolania navrhne odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, odkladá sa doručením mimoriadneho dovolania dovolaciemu súdu vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.“

(2) Účinky odkladu vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia zanikajú

a) zamietnutím návrhu generálneho prokurátora na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia dovolacím súdom, alebo

b) rozhodnutím o mimoriadnom dovolaní, najneskôr však uplynutím jedného roka od doručenia mimoriadneho dovolania dovolaciemu súdu, ak dovolací súd nerozhodne o predĺžení tejto lehoty.

(3) Dovolací súd vydá na základe žiadosti účastníka konania potvrdenie o tom, že generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie s návrhom na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia podľa odseku 1.“

Zákon o priemyselnom vlastníctve (??)

Kodifikačné otázky

JUDr. Tomáš KLINKA

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

Systém práva duševného vlastníctva tvoria dve základné oblasti: autorské právo¹ a právo priemyselného vlastníctva. Kým opodstatnenosť kodifikácie² autorského práva nikto na Slovensku nespochybňuje, práve naopak, aktuálne sa uvažuje o rekodifikácii autorského práva³, situácia v oblasti práva priemyselného vlastníctva je z legislatívneho hľadiska značne komplikovanejšia a vyžaduje si osobitnú analýzu. V prvej časti tohto článku autor definuje aktuálny stav slovenskej právnej úpravy v oblasti práva priemyselného vlastníctva a načrtáva niektoré historické súvislosti legislatívneho vývoja. V druhej časti článku autor stavia viacero zásadných otázok, ktoré je potrebné zodpovedať predtým, ako by sa eventuálne pristúpilo ku kodifikácii práva priemyselného vlastníctva v Slovenskej republike. Tretiu časť článku tvorí prehľad relevantnej legislatívy v členských štátoch Európskej únie a vo vybraných mimoeurópskych štátoch.

Ambíciou tohto článku nie je predložiť vyčerpávajúce odpovede, ale skôr podnieť diskusiu v odbornej verejnosti, ktorej výsledky by bolo možné zohľadniť aj v prípadnom legislatívnom procese. Otvorenosť témy symbolizujú aj použité otázky v titulku článku.

1. Právo priemyselného vlastníctva dnes

Štruktúra platnej právnej úpravy v oblasti priemyselného vlastníctva v Slovenskej republike dlhodobo zodpovedá teoretickému rozlišovaniu jednotlivých predmetov priemyselného vlastníctva a spôsobov ich právnej ochrany. Inými slovami, každý predmet priemyselného vlastníctva má svoj vlastný zákon, ktorý stanovuje podmienky, rozsah a obsah ochrany (hmotnoprávne ustanovenia) a tiež registračný spôsob získania ochrany (procesnoprávne ustanovenia). V súčasnosti je v platnosti sedem základných priemyselnoprávných zákonov:

- 1) zákon o patentoch (č. 435/2001 Z. z.),
- 2) zákon o úžitkových vzoroch (č. 517/2007 Z. z.),
- 3) zákon o dizajnoch (č. 444/2002 Z. z.)
- 4) zákon o ochranných známkach (č. 506/2009 Z. z.)
- 5) zákon o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označeniach výrobkov (č. 469/2003 Z. z.)
- 6) zákon o ochrane topografií polovodičových výrobkov (č. 146/2000 Z. z.) a
- 7) zákon o právnej ochrane odrôd rastlín (č. 202/2009 Z. z.)

S výnimkou právnej ochrany odrôd rastlín je na registráciu vecne príslušný jediný správny orgán, a to Úrad priemyselného vlastníctva SR (ÚPV SR). Okrem uvedených siedmich zákonov, ktoré sme nazvali základnými, je stále v platnosti – takmer zabudnutá – právna úprava zlepšovacích návrhov⁴, ktoré zaraďujeme medzi práva obdobné priemyselným právam bez potreby registrácie. Pre majiteľov patentov alebo dodatkových ochranných osvedčení má zásadný význam i právna úprava udržiavacích poplatkov (zákon č. 495/2008 Z. z.) a výpočet zákonov úzko súvisiacich s právom priemyselného vlastníctva by nebol úplný, ak by sme nespomenuli aj zákon o patentových zástupcoch (zákon č. 344/2004 Z. z.). Tým celkový počet zákonov dosiahol číslo desať.

V tomto článku nie je priestor na bližšiu charakteristiku jednotlivých priemyselnoprávných zákonov, ale pozornosť sústredíme skôr na analýzu použitých legislatívnych riešení. Predovšetkým je potrebné si uvedomiť, že každý z uvedených siedmich základných zákonov pri svojom vzniku mal a naďalej má ambíciu byť autonómny a komplexný v tom zmysle, že samostatne a bez odkazov na akýkoľvek iný z týchto zákonov upravuje všetky otázky a inštitúty v súvislosti s daným predmetom priemyselnoprávnej ochrany.

- 1 Oblasť autorského práva zahŕňa nielen autorské práva, ale aj právo príbuzné autorskému právu (právo výkonných umelcov) a práva súvisiace s autorským právom (právo výrobcov zvukový a zvukovo-obrazových záznamov, právo vysielateľov a osobitné právo k databáze).
- 2 Pojem „kodifikácia“ na účely tohto článku používame v širšom zmysle, keď podoň zahŕňame nielen „klasické“ či „základné“ kódexy typu Občiansky zákonník či Občiansky súdny poriadok, ktoré systematicky upravujú celé právne odvetvie, ale aj tzv. „malé kódexy“, resp. „komplexné zákony“ upravujúce menšiu časť právneho poriadku. Typickým príkladom „malého kódexu“ je potom Exekučný poriadok alebo Daňový poriadok a teoreticky by k nim mohol patriť aj uvažovaný zákon o priemyselnom vlastníctve. Opísané rozlišovanie medzi „klasickými“ kódexmi a „malými“ kódexmi v teoreticko-právnej rovine spracovali J. Wintř a A. Winterová. Pozri GERLOCH, A. a kol. *Teorie a praxe tvorby práva*. Praha: ASPI, 2008, s. 161 a tam uvedené odkazy.
- 3 Ministerstvo kultúry SR vypracovalo legislatívny zámer autorského zákona, ktorý v polovici augusta 2013 predložilo do medzirezortného pripomienkového konania s predbežne plánovanou účinnosťou nového autorského zákona v roku 2015. Legislatívny zámer je dostupný na Portáli právnych predpisov <https://lt.justice.gov.sk>.
- 4 Zákon č. 527/1990 Zb. je potrebné považovať za legislatívny relikt len s niekoľkými platnými ustanoveniami, z ktorých niektoré už stratili akékoľvek praktické opodstatnenie a stali sa obsoletnými.

Z hľadiska miery všeobecnosti⁵ sú v súčasnosti všetky priemyselnoprávne zákony na rovnakej úrovni a neexistujú medzi nimi vzájomné vzťahy generality a špeciality, ako tomu bývalo v minulosti⁶. Zákonodarcu počas poslednej regulačnej vlny v oblasti práva priemyselného vlastníctva (po roku 2000) viackrát otvorene deklaroval⁷ ústup od nekomplexných zákonov a príklon k autonómnym legislatívnym riešeniam. Bez toho, aby sme spochybňovali legitímnosť doterajšieho prístupu, predpokladáme, že by bolo vhodné kriticky sa zamyslieť nad jeho užitočnosťou, efektívnosťou a budúcou udržateľnosťou (pozri 2. časť).

Univerzálnou charakteristikou platných priemyselnoprávných zákonov, a práva priemyselného vlastníctva, je **regulácia horizontálnych právnych vzťahov (sféra súkromného práva; vždy ide o hmotné právo) a aj vertikálnych právnych vzťahov (sféra verejného práva; typicky ide o procesné právo)**. Príkladom horizontálnych vzťahov sú záväzkové vzťahy medzi majiteľom patentu a porušovateľom práv vyplývajúcich z patentu (*obligationes ex delicto/ex quasidelicto*), ako aj všetky zmluvné a kvázizmluvné vzťahy (*obligationes ex contracto/ex quasicontracto*).

Jedným z účastníkov vertikálnych právnych vzťahov je vždy štát (štátny orgán) pri výkone svojej právomoci (ÚPV SR, súdy). Táto zmiešaná povaha práva priemyselného vlastníctva⁸ nepochybne predstavuje špecifickú legislatívnu výzvu a je na diskusiu, či sa zákonodarcu s touto výzvou v jednotlivých zákonoch doteraz popasoval úspešne.

Tretím a posledným (nie však významným) spoločným aspektom priemyselnoprávnej legislatívy, ktorý stojí za zvláštnu pozornosť, je **medzinárodná a európska**

dimenzia práva priemyselného vlastníctva. Len samotný výpočet medzinárodných zmlúv a predpisov európskeho práva by zabral značnú časť tohto článku. Plnenie záväzkov Slovenskej republiky vo vzťahu k povinnej implementácii a transpozícii na jednej strane – stále hlbšie – harmonizuje na medzinárodnej aj európskej úrovni reguláciu jednotlivých predmetov priemyselnoprávnej ochrany (azda s jedinou výnimkou úžitkových vzorov) a tiež právnú úpravu vymožiteľnosti práv. Na druhej strane sa tým prirodzene zužuje legislatívny priestor pre národného zákonodarcu.

Uvedené tri charakteristiky súčasného legislatívneho stavu v práve priemyselného vlastníctva (ambícia autonómnosti, resp. komplexnosti, zmiešaná súkromno-verejnoprávna povaha a silná medzinárodná aj európska dimenzia) budú pravdepodobne tvoriť najvážnejšie limity – a svojím spôsobom aj bariéry – jeho ďalšieho rozvoja.

2. Prečo kodifikácia?

Na začiatku úvah o každom novom právnom predpise je namieste zaujať zdržanlivú až pochybovačnú pozíciu a predbežne tak odolať pokušeniam legislatívneho optimizmu. Prednosť by mali mať alternatívne, nelegislatívne spôsoby riešenia spoločenských otázok a problémov. V oblasti práva priemyselného vlastníctva k takýmto spôsobom môžeme zaradiť administratívnu prax ÚPV SR, známe metódy výkladu právnych noriem a relevantnú súdnu judikatúru vrátane rozhodnutí správnych súdov a Súdneho dvora EÚ. Možno súhlasit s názorom⁹, že princíp subsidiarity legislatívneho zásahu sa často prehliada a podceňuje, čo vedie k nežiaducemu zahlcovaniu regulovaného priestoru. Správna aplikácia tohto princípu

predpokladá súčasné splnenie troch nevyhnutných podmienok:

- 1) Presné vymedzenie predmetného spoločenského problému.
- 2) Neprípustnosť alebo pravdepodobná neefektívnosť iného než legislatívneho riešenia.
- 3) Racionálne argumenty o väčšej užitočnosti uskutočnenia legislatívneho zásahu ako pri jeho absencii.

Až po splnení týchto troch podmienok by mala začať diskusia o obsahu uvažovaného právneho predpisu.

Pokúsime sa stručne vymedziť, v čom je možné vidieť problémy súčasnej úpravy práva priemyselného vlastníctva s rozlíšením hmotného a procesného práva a s osobitným dôrazom na otázky vymožiteľnosti.

Všeobecnou kritickou charakteristikou súčasnej úpravy práva priemyselného vlastníctva je:

- a) **duplicita**, tzn. paralelná úprava tých istých inštitútov v rôznych zákonoch,
- b) **rozpornosť (nekonzistentnosť)**, tzn. rozdielny obsah úprav tých istých inštitútov v jednotlivých zákonoch,
- c) **absencia**, tzn. chýbajúca úprava podstatných inštitútov,
- d) **nesystémovosť (nekonceptnosť)**, tzn. chýbajúce jednotiace systémové prepojenie.

Pokiaľ ide o **problém duplicity a rozpornosti**, oba sú vzájomne previazané a týkajú sa značného okruhu otázok hmotného práva [vyčerpanie práv; majiteľstvo; spolumajiteľstvo; prevod; prechod; záložné právo; licencia; vzdanie sa ochrany] a najmä procesného práva správneho [register; vestník; konanie o zápise prevodu, prechodu, záložného práva, licencie; účastníci; podanie; zastúpenie; doručovanie; dokazovanie;

5 Dovolíme si citovať J. Prusáka. „Všeobecnosť právnych noriem umožňuje, aby právo v potrebnej šírke a hĺbke vyjadriло predmet právnej úpravy, a tak vytvorilo rámec na všetky varianty vzťahov, ktoré priniesie život a ktoré do detailov nie je možné predvídať. Konkretizáciu predmetu úpravy obsahujú špeciálne právny normy. Čím je norma všeobecnejšia, tým je jej životnosť dlhšia a čím je norma špeciálnejšia, tým je jej životnosť kratšia. Pri tvorbe noriem sa treba vyvarovať toho, aby špeciálne normy mali kauzistický charakter a aby generálne normy v dôsledku ich priveľkej abstraktnosti nestratili schopnosť regulovať určitý druh spoločenských vzťahov a správania.“ PRUSÁK, J. *Teória práva*. PF UK : Bratislava, 2001, s. 250.

6 Príkladom vzťahov generality a špeciality bol zákon č. 478/1992 Zb. o úžitkových vzoroch, ktorý v § 21 ods. 2 stanovil: „Na uplatňovanie práva na úžitkový vzor, zvlášť spolupôvodcov, vzťahy spolumajiteľov, prevod, prechod, záložné právo, zmluvnú licenciu, postavenie účastníkov konania, zastupovanie pred úradom, zastavenie konania, predĺženie lehoty, pokračovanie v konaní, uvedenie do predošlého stavu, určovacie konanie, opravné prostriedky a na ochranu proti porušovaniu práv sa obdobne použijú ustanovenia patentového zákona.“ Podobne zákon č. 529/1991 Zb. o ochrane topografií polovodičových výrobkov v § 18 ods. 2 odkazoval na analogickú aplikáciu ustanovení zákona č. 527/1990 Zb.: „Pre práva spolumajiteľov topografie, pre zápis licenčných zmlúv na využitie topografie, pre prevody topografií, pre zastupovanie v konaní pred Úradom, pre zastavenie konania, pre zápis topografií utajovaných podľa osobitných predpisov, pre opravné konanie a pre porušovanie práv sa obdobne použijú ustanovenia zákona o vynálezoch, priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch.“

7 Pozri dôvodové správy k zákonu č. 517/2007 Z. z. o úžitkových vzoroch a k zákonu č. 146/2000 Z. z. o ochrane topografií polovodičových výrobkov.

8 V tomto zmysle hovorí o zmiešanej povahe práva priemyselného vlastníctva aj PRUSÁK, J. *Teória práva*. PF UK : Bratislava, 2001, s. 253.

9 Podľa J. Kysela jedným z prvkov kritiky práva v ČR je príliš skoré a príliš ľahké rozhodnutie o príprave novej právnej úpravy, čo býva považované za dôsledok preceňovania možnosti právnej regulácie. Napríklad vláda zadá úlohu pripraviť návrh zákona o riešení X, a nie navrhnúť varianty riešenia X. V tejto súvislosti J. Kysela poukazuje aj na zoznamy odporúčaní OECD (projekty *Regulatory Reform a Better Regulation*), ktoré preferujú posudzovanie variantov riešení problému, medzi ktorými je legislatívny zásah iba jednou, azda poslednou z možností; vždy má byť zvažované aj „ničnerobenie“. Je potrebné, aby zákonodarcu odolal pokušeniu zasiahnuť; má ponechať priestor správnej a súdnej praxi a pri všeobecnom príklone k deregulácii tiež aktivite občanov a iným normatívnym systémom – zákon je predsa vždy zásahom do slobody. Pozri GERLOCH, A. a kol. *Teorie a praxe tvorby práva*. ASPI : Praha, 2008, s. 43-44.

koncentrácia konania; kontradiktórnosť konania; trovy konania; rozhodnutie; opravné prostriedky; nahliadanie do spisu; predĺženie lehoty; pokračovanie v konaní; uvedenie do predošlého stavu].

Duplicitné a nekonzistentné sú aj časťkové transpozície smernice 2004/48/ES o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva, tak z pohľadu hmotného práva [Aktívna legitímácia (čl. 4); Právo na informácie (čl. 8); Náhrada ujmy (čl. 13)], ako aj procesné práva občianskeho [Predbežné opatrenie (čl. 9); Nápravné opatrenia (čl. 10); Súdne príkazy (čl. 11)], pričom **úplne absentuje** výslovná úprava niektorých dôležitých inštitútov [Právo na vydanie dôkazov (čl. 6); Predbežné opatrenie proti sprostredkovateľovi (čl. 9); Súdne príkazy proti sprostredkovateľovi (čl. 11)].

Výrazne absentuje **komplexná úprava deliktých a kvázideliktých vzťahov**, najmä, pokiaľ možno, úplný výpočet nárokov vznikajúcich pri zásahu do absolútnych práv, vyhovujúce nastavenie režimu kompenzácií za spôsobené ujmy rozlišujúce dobromyselného a nedobromyselného porušovateľa, a to všetko v systematickej nadväznosti na všeobecnú úpravu zodpovednosti za škodu a bezdôvodného obohatenia. Ďalej chýba výslovné stanovenie zodpovednostného princípu (subjektívny alebo objektívny) a nadväzujúca vhodná úprava premlčania uvedených nárokov, pretože súčasná úprava premlčania podľa Občianskeho zákonníka v praxi predstavuje často neprekonateľnú prekážku účinnej ochrany práv.

S doteraz uvedeným úzko súvisí aj **spoločný problém nesystémového vzťahu jednotlivých priemyselnoprávných zákonov k Občianskemu zákonníku**, kde nedošlo k dostatočnému určeniu hranice špeciality osobitnej právnej úpravy, za ktorou sa subsidiárne aplikuje všeobecná úprava Občianskeho zákonníka. Už takto nejasná situácia sa navyše ešte viac komplikuje v dôsledku pretrvávajúceho dualizmu súkromného práva, ktorého základná práv-

na úprava je dlhodobo roztrieštená do Občianskeho zákonníka a Obchodného zákonníka, čo vzbudzuje aplikačné problémy aj v oblasti práva priemyselného vlastníctva¹⁰. Hranicu špeciality priemyselnoprávnej úpravy *de lege ferenda* ani nie je možné rozumne určiť bez hlbšej koordinácie s redakčnými prácami na novom Občianskom zákonníku¹¹.

Podobná situácia je aj v oblasti **správneho práva procesného**. Jednotlivé priemyselnoprávne zákony obsahujú vlastné odkazy na správny poriadok taxatívne vymenúvajúce ustanovenia správneho poriadku, ktoré sa v konaní pred ÚPV SR neaplikujú¹². Odhliadnuc od skutočnosti, že takéto odkazy sa v jednotlivých zákonoch vzájomne líšia a vznikajú tak pochybnosti o subsidiárnej aplikácii niektorých procesných inštitútov, bolo by namieste prehodnotiť opísanú legislatívnu techniku negatívnych odkazov ako príliš formálnu a nepresnú. V praxi ÚPV SR sa totiž pravidelne opakujú procesné situácie, ktoré by boli ľahko riešiteľné aplikáciou náležitého ustanovenia správneho poriadku, no osobitný zákon aplikáciu tohto konkrétneho ustanovenia výslovne zakazuje (napr. § 29 prerušenie konania, § 30 zastavenie konania).

Aj keď sme v minulosti zaznamenali badateľný pokrok, naďalej existuje v legislatíve aj v praxi pomerne veľký priestor na **modernizáciu, zefektívnenie a zrýchlenie konaní pred ÚPV SR**, a to zvlášť sporových a druhostupňových konaní. V sporových konaniach chýbajú motivačné prvky, ktoré by prirodzene regulovali procesné správanie účastníkov, napr. rýchlejšie konanie o úplnom návrhu, náhrada trov konania na princípe úspešnosti, koncentrácia prvostupňového konania a pod. Pokiaľ ide o druhostupňové konanie, s nárastom objemu a náročnosti rozhodovacej agendy, ÚPV SR by sa mal rozlúčiť s nevyhovujúcim inštitútom rozkladu¹³ a zveriť druhostupňové rozhodovanie nezávislému odvolaciemu orgánu alebo odvolacím senátom. Úplnú nezávislosť odvolacieho orgánu, ktorá

by spĺňala požiadavky „nezávislého súdu“ podľa článku 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa článku 46 Ústavy SR, však nie je možné očakávať.¹⁴

Téma **poplatkov za udržiavanie ochrany** jednotlivých predmetov priemyselného vlastníctva doteraz nebola komplexne spracovaná. Položme si v tejto súvislosti len dve otázky. Ak je udržiavanie patentovej ochrany v súčasnosti upravené samostatným zákonom (zákon č. 495/2008 Z. z.), prečo poplatky za obnovu ochranných známok, predĺženie platnosti zápisu úžitkových vzorov a dizajnov sú naďalej podradené režimu správnych poplatkov (zákon č. 145/1995 Z. z.)? Nebol by vhodnejší jednotný zákonný režim platenia poplatkov za udržiavanie priemyselnoprávnej ochrany? Podobne nikto doteraz nevystúpil s požiadavkou na **prehodnotenie alebo dokonca zrušenie zvláštneho typu priemyselnoprávnej ochrany topografií polovodičových výrobkov** (zákon č. 146/2000 Z. z.), ktorá je v danej podobe už dlhodobo technologicky prekonaná, a preto prakticky nevyužívaná. Problém relatívne nízkej spoločenskej akceptácie ochrany úžitkovými vzormi, ako aj známe prípady jej zneužívania pri vymáhaní práv¹⁵, by mohlo elegantne vyriešiť **zavedenie dobrovoľného a primerane poplatného úplného prieskumu predmetného technického riešenia**¹⁶, bez ktorého by súd nemohol žalobu vecne prejednať a ani nariadiť na základe „prostého“ zápisu úžitkového vzoru predbežné opatrenie. Zabezpečiť sa tým spravodlivá rovnováha medzi účelom ochrany úžitkovým vzorom (rýchla ochrana) a záujmami tretích strán.

Otvorenie odbornej diskusie by si zaslúžili aj **základné inštitucionálne a profesijné otázky**. Postavenie ÚPV SR a jeho právomoci, organizačné členenie i vzťahy k zahraničiu, efektívne členenie aktuálnym globálnym výzvam, ďalej patentoví zástupcovia a povinné zastúpenie pred ÚPV SR – to sú len niektoré z nich.

10 Pozri napr. HUSOVEC, M. *Obchodné delikty – čím sa vlastne riadite?* Dostupné na <http://www.lexforum.cz>.

11 Pozri www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Nase-projekty/Obciansky-zakonnik/Obciansky-zakonnik.aspx.

12 Napríklad podľa § 51 ods. 5 zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach na konanie pred úradom podľa tohto zákona sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní (správny poriadok) s výnimkou ustanovení § 19, 28, 29, 32 až § 34, 39, 49, 50, § 59 ods. 1 a § 60.

13 Podľa § 61 správneho poriadku proti rozhodnutiu ústredného orgánu štátnej správy, vydanému v prvom stupni, možno podať na tomto orgáne v lehote 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia rozklad; včas podaný rozklad má odkladný účinok. **O rozklade rozhoduje vedúci ústredného orgánu štátnej správy na základe návrhu ním ustanovenej osobitnej komisie**. Proti tomuto rozhodnutiu sa nemožno odvolať. Ustanovenia o odvolacom konaní sa primerane vzťahujú aj na konanie o rozklade.

14 Podľa J. Vačoka by takýto model síce mal viacero nesporných výhod (náhrada súdneho prieskumu), ale tiež si uvedomuje jeho nerealizovateľnosť. Pozri VAČOK, J. Postavenie odvolacieho správneho orgánu v správnom konaní. In *Všeobecné správne konanie*. Bratislava: PF UK, 2010, s. 147-153.

15 www.etrend.sk/trend-archiv/rok-2011/cislo-20/neznama-eserocka-pyta-peniaze-za-e-faktury.html

16 V zahraničí je podobným spôsobom podmienené vymáhanie práv zo „short term patents“ (Írsko) a „innovative patents“ (Austrália). Preskúmať by sa mal súlad so smernicou 2004/48/ES o vymožitelnosti práv.

Podľa názoru autora článku uvedené problémy by sa mohli dať efektívnejšie riešiť spoločnou úpravou v jednom zákone o priemyselnom vlastníctve. Vedomý ústup od ambície autonómnosti, resp. komplexnosti každého základného parciálneho zákona (pozri 1. časť tohto článku) by zákonodarcovi uvoľnil ruky tak, aby želaným výsledkom bol moderný, prehľadný a systematicky štruktúrovaný zákon zaručujúci do budúcnosti potrebnú mieru **flexibility právnej úpravy spoločných inštitútov a tiež vyššiu miery predvídateľnosti pri aplikácii. Hovoríme o kodifikácii¹⁷ oblasti práva priemyselného vlastníctva.** Ako potvrdzuje aj nasledujúca časť tohto článku, takáto kodifikácia môže mať rôznu hĺbku a rozsah v závislosti od výsledku odbornej diskusie, ktorá by jej predchádzala.

3. Prehľad vybraných kodifikácií v zahraničí

Všimnime si legislatívnu úpravu oblasti priemyselného vlastníctva v členských štátoch Európskej únie. Z európskej „28-čky“ pristúpilo k istej forme kodifikácie práva priemyselného vlastníctva (práva duševného vlastníctva) doteraz 7 štátov: Česká republika, Estónsko, Francúzsko, Poľsko, Portugalsko, Slovinsko a Taliansko.

Česká republika

Transpozíciu smernice 2004/48/ES o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva v Českej republike zabezpečil jediný zákon – zákon č. 221/2006 Sb. o vymáhaní práv z priemyselného vlastníctva. Napriek tomu, že pojem kodifikácia je v tomto prípade skutočne nenáležitý, uvádzame český zákon ako príklad integrácie úpravy jednej prierezovej témy vymožitelnosti, ktorá sa týka viacerých predmetov priemyselného vlastníctva.

Estónsko

Zákon o princípoch právnej regulácie priemyselného vlastníctva z roku 2004¹⁸ upravuje niektoré špecifické technické a inštitucionálne otázky, ako sú verejné regis-

	Názov	Prijatý dňa	Účinnosť od
Česká republika	Zákon o vymáhaní práv z priemyselného vlastníctva	25. 04. 2006	26. 05. 2006
Estónsko	Principles of Legal Regulation of Industrial Property Act*	28. 01. 2003	01. 05. 2004
Francúzsko	Intellectual Property Code	01. 07. 1992	03. 07. 1992
Poľsko	Industrial Property Law	30. 06. 2000	21. 09. 2001
Portugalsko	Industrial Property Code	05. 03. 2003	01. 07. 2003
Slovinsko	Industrial Property Act	23. 05. 2001	07. 12. 2001
Taliansko	Industrial Property Code	10. 02. 2005	19. 03. 2005

* Kvôli zjednodušeniu používame anglickú verziu názvu zákona.

tre (kap. 2), postavenie a financovanie patentového úradu (kap. 3), ako aj postavenie nezávislého odvolacieho orgánu (kap. 4).

V súčasnosti sa v Estónsku pracuje aj na úplnej kodifikácii práva priemyselného vlastníctva. Je skutočne zaujímavé sledovať tento zásadný reformný proces „naživo“, pretože okrem iného odhaľuje i význam strategickej spolupráce štátneho a akademického sektora.

V oblasti súkromného práva a práva duševného vlastníctva bolo estónske právo v minulosti inšpirované najmä nemeckou právnou tradíciou. Prvotným impulzom kodifikácie bol výrazný posun Estónska k zna-

lostnej ekonomike v priebehu postsocialistickej transformácie (1992 – 2002) a s tým súvisiacia spoločenská potreba flexibilnejšej, prehľadnejšej a koherentnejšej legislatívy v oblasti celého duševného vlastníctva (vrátane autorského práva). V marci 2012 bola vytvorená pracovná skupina na estónskom ministerstve spravodlivosti¹⁹ s ambíciou predložiť finálnu verziu paragrafového znenia návrhu zákona v septembri 2014. Vedúcim pracovnej skupiny je Dr. Aleksei Kelli z Univerzity v Tartu²⁰. Už na začiatku svojej činnosti pracovná skupina rezignovala na ideu jediného zákona, ktorý by zahŕňal tak úpravu priemyselného vlastníctva

17 Podľa J. Grospiča kodifikácia určitého odvetvia či oblasti práva je najvýznamnejším legislatívnym nástrojom zvyšovania úrovne právnych predpisov a je nepochybné, že práve kodifikáciou možno dosiahnuť vysoký stupeň zjednotenia čiastkových právnych úprav a vyššiu kvalitu právnej regulácie. J. Grospič však zároveň správne pripomína, že kodifikácia je časovo i odborne vysoko náročná a nie všetky oblasti právneho poriadku sú na kodifikáciu vhodné. E. Kružíková a V. Mezřícký ako vhodný príklad uvádzajú oblasť práva životného prostredia, čo potvrdzujú aj legislatívne trendy vo viacerých členských štátoch EÚ. *Pozri KRUŽÍKOVÁ, E. a MEZŘICKÝ, V. Základní otázky kodifikace práva životního prostředí. In Otázky tvorby práva v České republice, Polské republice a Slovenské republice. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 193-204.*

Pozri aj GROSPIČ, J. Podněty OECD a Evropské asociace pro legislativu ke zkvalitnění právní regulace. In Otázky tvorby práva v České republice, Polské republice a Slovenské republice. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 145-160.

18 Anglické verzie všetkých zákonov spomínaných v tomto článku možno nájsť na www.wipo.int/wipolex/en.

19 Do pôsobnosti rezortu justície patrí v Estónsku aj patentový úrad a celá oblasť duševného vlastníctva.

20 Pre zaujímavosť životopis Dr. Kelliho možno nájsť na www.juridicainternacional.eu/13859.

tva, ako aj autorského práva, a ďalej pracuje paralelne na dvoch samostatných návrhoch kódexov. Podstatnou časťou týchto prác je príprava kvalitnej štúdie vplyvov (angl. *Regulatory Impact Assessment, RIA*).

Za zmienku stojí vyhlásenie estónskeho ministra spravodlivosti Kristena Michala z marca 2012 pri príležitosti 20. výročia obnovenia estónskeho patentového úradu: „Začali sme pracovať na vytvorení kódexu duševného vlastníctva. Je to rozsiahla a náročná legislatívna úloha, ktorou Estónsko razí cestu zvyšku sveta. Kodifikácia duševného vlastníctva je pre Estónsko šancou stať sa lídrom.“²¹

Francúzsko

Jediným skutočným kódexom v pravom význame, ktorý komplexne upravuje celú oblasť duševného vlastníctva, je francúzsky *Code de la propriété intellectuelle* z roku 1992. Delí sa na tri relatívne samostatné časti. Prvá časť sa venuje autorskému právu, druhá právu priemyselného vlastníctva (vrátane nových odrôd rastlín, know-how a cezhraničnému transferu technológií) a tretia časť stanovuje podrobnosti vo vzťahu k zámorským územiať. Úprava každej časti je veľmi podrobná. Za udeľovanie patentov, zapisovanie dizajnov, ochranných známok a topografií polovodičov výrobkov zodpovedá francúzsky Národný inštitút priemyselného vlastníctva (INPI), pričom problematika označení pôvodu je upravená samostatne v zákone na ochranu spotrebiteľa.

Poľsko

Poľský zákon o priemyselnom vlastníctva z roku 2000 možno považovať za vhodnejšiu inšpiráciu pre slovenského zákonodarcu. Sústreďuje sa predovšetkým len na tie predmety priemyselného vlastníctva, ktoré patria do pôsobnosti Poľského patentového úradu. Zákon má samostatnú časť o sporových konaniach (čl. 250 a nasl.) stanovujúcu spoločné pravidlá pre všetky sporové konania, a to pred špecializovaným orgánom (čl. 279 a nasl.).

Portugalsko

Špecifikom portugalského zákona o priemyselnom vlastníctve je najmä časť o ochrane a registrácii udelených cien, diplomov, certifikátov, medailí a ocenení (čl. 271 a nasl.) a tiež registrácia logotypov (čl. 304-A a nasl.). Zákon tiež zaviedol celý rad skutkových podstát správnych deliktov a trestných činov, pričom je zaujímavé rozpočtové určenie vybraných pokút (čl. 345): 60 % pu-

tuje do štátneho rozpočtu, 20 % policajnej agentúre špecializovanej na potravinovú a ekonomickú bezpečnosť (ASAE) a 20 % portugalskému Národnému inštitútu priemyselného vlastníctva (INPI). Problematiku vymožitelnosti práv upravuje v Portugalsku osobitný zákon (zákon č. 16/2008 z 1. apríla 2008).

Slovinsko

Asi najstručnejší a najprehľadnejší je slovinský zákon o priemyselnom vlastníctve z roku 2001. Len prostredníctvom 150-tich ustanovení upravuje postupne patentové hmotné právo vrátane „*short term patents*“, ktoré sú do istej miery ekvivalentom úžitkových vzorov, dizajnové právo, známkové právo a tiež problematiku zemepisných označení. Nasleduje procesná časť o konaniach pred Slovinským úradom duševného vlastníctva, kde nájdeme ustanovenia spoločne pre všetky predmety priemyselného vlastníctva (čl. 79 a nasl.) a aj osobitné ustanovenia pre jednotlivé typy prihlášok (čl. 86 a nasl.).

Zaujímavým kodifikačným krokom bolo **sústredenie úpravy všetkých typov registrov** (čl. 105 a nasl.) a **udržiavacích poplatkov** (čl. 109 – 110). Dobre prepracovaná je aj časť o súdnej ochrane a vymáhaní práv (čl. 111 a nasl.), ktorá sa primerane vzťahuje i na obchodné mená a nové odrody rastlín (čl. 124c).

Taliansko

V prípade talianskeho zákona o priemyselnom vlastníctve z roku 2005 je vhodné spomenúť hlavnú príčinu kodifikácie, ktorou bola **extrémna roztrieštenosť a nekompatibilita predchádzajúcej právnej úpravy**. Tvorilo ju viac ako 30 právnych predpisov rôznej právnej sily, niektoré staršie ako 60 rokov, ktoré bývali priebežne *ad hoc* novelizované bez jednotiacieho konceptu. Zákon sa okrajovo dotýka aj doménových mien vo vzťahu k ochranným známkam, upravuje tiež inštitúty dôverných informácií a obchodného tajomstva. Nezvyčajne pôsobia ustanovenia o možnosti vyvlastnenia práv (čl. 141 – 143).

Mimo EÚ kodifikovali právo priemyselného vlastníctva viaceré štáty Latinskej Ameriky (Argentína, Brazília, Ekvádor, Chile, Mexiko, Peru), ďalej možno ilustratívne spomenúť Egypt alebo Filipíny (zákon z roku 2013).

-o0o-

Podľa autora tohto článku existujú legitímne dôvody na začatie odbornej diskusie na tému kodifikácie práva priemyselného vlastníctva v Slovenskej republike. Východiská diskusie načrtol v predchádzajúcom texte a možno ich zhrnúť do nasledujúcich bodov:

- zákon by mohol zadefinovať základné princípy priemyselného vlastníctva a jeho ochrany, ako aj postavenie, organizáciu, pôsobnosť a kompetencie ÚPV SR,
- pôsobnosť zákona by sa mala prekryvať s pôsobnosťou ÚPV SR,
- zákon by mal zahŕňať aj úpravu zlepšovacích návrhov, všetkých udržiavacích poplatkov a prípadne i úpravu profesie patentových zástupcov,
- spoločné inštitúty by mali byť upravené pre všetky predmety priemyselného vlastníctva spoločne; špeciálne ustanovenia by mali byť náležite odôvodnené,
- zákon by mal jednotne transponovať smernicu 2004/48/ES o vymožitelnosti práv,
- zákon by mal v maximálnej miere zjednotiť a zjednodušiť úpravu formálno-procesných náležitostí,
- zákon by mal vyjasniť vzťahy špeciality k Občianskemu zákonníku, Obchodnému zákonníku a správne poriadku,
- zákonom by malo dôjsť k reforme sporových a druhostupňových správnych konaní.

Vhodnou platformou na diskusiu by bola pracovná skupina zložená zo zástupcov akademickej obce, ÚPV SR, patentových zástupcov (prípadne aj advokátov), ktorej úlohou by bolo vypracovať legislatívny zámer zákona o priemyselnom vlastníctve a štúdiu vplyvov.

Legitímnym výsledkom diskusie by bol aj negatívny záver, že kodifikácia v akomkoľvek rozsahu by nebola efektívnejšia ako čiastkové zmeny v jednotlivých zákonoch. Na tieto kodifikačné otázky však bez diskusie nedokážeme kvalifikovane odpovedať.

Diskusii k danej téme dáme priestor i na stránkach časopisu Duševné vlastníctvo. (pozn. red.)

ACT ON THE INDUSTRIAL PROPERTY (??)
KLINKA, T.

The article is related to issues of the codification of the legislation on industrial property in the Slovak Republic. It refers to several substantial deficiencies of the current legislation (duplication, contradiction, absence, non-systematic approach) and provides review and short characteristics of the relevant legislation in the European Union member states (Czechia, Estonia, France, Poland, Portugal, Slovenia, Italy). The author aims to launch the informed debate on redefining the legislation of industrial property.

Foto: www.jiunlimited.com

21 <http://news.err.ee/society/cd7e2629-77ba-40f9-a501-790231f7dd7e>

Pohnime rozumom! – 29. časť

Dá sa to aj inak!

Ing. Štefan HOLAKOVSKÝ

patentová a známková kancelária GENiUM®, Bratislava

MVDr. Peter HOLAKOVSKÝ

Veľký Šariš

„Vo vede nie je až tak dôležité získať nové fakty, dôležitejšie je objaviť nové spôsoby premýšľania o nich.“

(William Henry Bragg)

V predošlom pokračovaní nášho seriálu zameraného na rozvoj tvorivého myslenia sme sa začali zaoberať heuristickými postupmi. Spomenuli sme si na geniálneho vynálezcu, výskumníka, vedca, spisovateľa, učiteľa G. S. Altšullera, ktorý vytvoril pravdepodobne najkomplexnejšiu metódu riešenia technických problémov TRIZ (resp. ARIZ).

V ďalších pokračovaniach vás budeme oboznamovať s vybranými heuristickými postupmi z uvedenej metódy. V mojej (Š. H.) výskumníckej, konštruktárskej aj lektorskej praxi v oblasti tvorivého riešenia problémov sa veľakrát osvedčilo, že aj samotné oboznámenie sa s heuristickými postupmi má veľký prínos pre „naštartovanie“ generovania originálnych nápadov. Zdá sa, že ešte väčší význam ako samotná formulácia postupu majú k nej vhodné vybrané inšpiratívne názorné príklady.

Prínosom autorov seriálu z hľadiska praktického využívania heuristických postupov budú jednoduché aktuálne príklady zo života aj vybrané ukážky toho, že príroda tiež využíva rovnaké alebo veľmi podobné postupy.

Heuristický postup č. 2

Homogénnosť – nehomogénnosť

a) Objekty interagujúce s inými susednými objektmi treba vyrobiť zo zhodného alebo podobného materiálu

Napríklad:

- Nárazníky: guma – guma, kov – kov...
- Pridávanie gummy do starých pneumatík do asfaltu zlepšuje jeho protišmykové vlastnosti.

- Pracovné topánky a protišmykové podlahy.

b) Prejsť od homogénnej štruktúry k heterogénnej

Napríklad:

- Železobetón.
- Sklobetónové múry.
- Sadrokartón.
- Kompozitné materiály.
- Polystyrén a iné penové materiály (plast spenený plynom).
- Preglejka. Ak by sme na seba položili viacero dých s rovnakým smerom vlákien a zlepili ich, mala by takto vytvorená sústava vyššiu pevnosť ako doska s rovnakými rozmermi. Keď dyhy zlepíme tak, že smer vlákien na sebe ležiacich dých bude kolmý (prípadne bude pod vhodné určenými uhlami), pevnosť takto vytvorenej platne – preglejky bude podstatne vyššia ako pevnosť bežnej dosky rovnakých rozmerov. Preglejka sa stala vynikajúcim materiálom najmä pri konštruovaní takých zariadení, kde bola požadovaná vysoká pevnosť pri nízkej hmotnosti (lietadlá, lode, koče...).

c) Každá časť sa má nachádzať v podmienkach, ktoré najlepšie zodpovedajú jej funkcii

Napríklad:

- Rezné časti nástrojov z iného materiálu ako ostatné.
- Sušenie (napr. ryže) až po roztriedení podľa veľkosti je ekonomickejšie.
- Vodný chrobák potápnik obrúbený napriek tomu, že je tvarom tela prispô-

bený na život pod vodou, potrebuje na dýchanie kyslík zo vzduchu, preto raz za čas vypláva na hladinu a pod krovky naberie čerstvý vzduch, ktorý mu umožňuje dlhší pobyt pod vodou. Napriek tomu, že žije pod vodou, jeho dýchacie orgány sú v suchu pod krovkami, odkiaľ čerpajú kyslík. Okrem toho, že je potápnik vďaka veslovitým nohám zdatným plavcom, dokáže aj dobre lietať. Ak voda, v ktorej žije, vyschne, vzlietne a vyhľadá vhodné životné prostredie. Pred odletom sa však odľahčí tak, že zo zásobníkov pri zadočku (rektálnych ampúl) vypustí zmes vody a trusu. Po pristáťi ich opäť naplní vodou, aby sa dokázal ponoriť.¹

Obr. 1 Potápnik naberá čerstvý vzduch pod krovky.²

- Ponorky podobne ako potápniky sú zvonku prispôbené na pohyb a pobyt pod vodou. V ich vnútri je však pre posádku vytvorené suchozemské životné prostredie.

1 https://docs.google.com/viewer?url=http%3A%2F%2Fzs.zirovnice.indos.cz%2Fdokumenty%2Fdum%2FVY_32_INOVACE_6.2.14.pdf

2 http://galeria.sengym-moodle.sk/displayimage.php?album=10&pid=175#top_display_media

Obr. 2 TATRA 30³

Heuristický postup č. 3

Symetria – asymetria

a) Prejsť od priamočiarych tvarov objektu ku krivočiarym, od rovinných povrchov k sférickým, od časti v tvare kocky ku guľovým

Napríklad:

Azda najlepšie príklady prechodu od plochých tvarov k tvarom sférickým môžeme vidieť vo vývoji automobilov, lietadiel, lodí... Prvé tvary vozidiel boli dané najmä zabezpečením najzákladnejších podmienok pre posádku či náklad. Významným obmedzením z hľadiska tvaru (aj ostatných parametrov) boli limitované technické možnosti.

S rozvojom nových technológií vznikali možnosti aj na návrhy zaoblenejších tvarov. Keď sa zvyšovala rýchlosť vozidiel, začali konštruktéri uvažovať tiež o tvaroch, ktoré by znížili odpor vzduchu. Často išlo o snahu navrhnúť tvar, ktorý by bol aerodynamickejší a vďaka nemu by bolo možné dosiahnuť vyššie rýchlosti a menšiu spotrebu.

Príkladov na ilustrovanie tohto postupu by sa našli stovky. My vám ponúkame pohľady na dve autá od toho istého výrobcu, ktoré sa vyrábali iba pár rokov po sebe a sú ukázkou neuveriteľne rýchlej principiálnej revolučnej zmeny.

Na obr. 2 je TATRA 30 s klasickým dizajnom osobných automobilov vtedajších rokov. Na obr. 3 je TATRA 77, ktorá na Parížskom autosalóne v roku 1934 spôsobila obrovskú senzáciu. Zdá sa, že to bol prvý automobil, ktorého aerodynamické vlastnosti boli optimalizované a testované v aerodynamickom tuneli.

Obr. 3 TATRA 77⁵

Koeficient odporu T 77 mal hodnotu 0,36, čo umožňovalo dosiahnuť maximálnu rýchlosť 145 km/hod. pri podstatne nižšej spotrebe, ako mali porovnateľné vozidlá.⁴

Podľa internetového časopisu HNonline hodnotu koeficientu odporu vzduchu (Cx) Tatra 77 prekonal zo sériovo vyrábaných automobilov dosiaľ iba jediný – elektromobil General Motors EV1. Ten bol však vyrábaný o viacej ako 60 rokov neskôr.⁶

Obr. 4 Vtipné zobrazenie vplyvu aerodynamiky na odpor vzduchu⁷

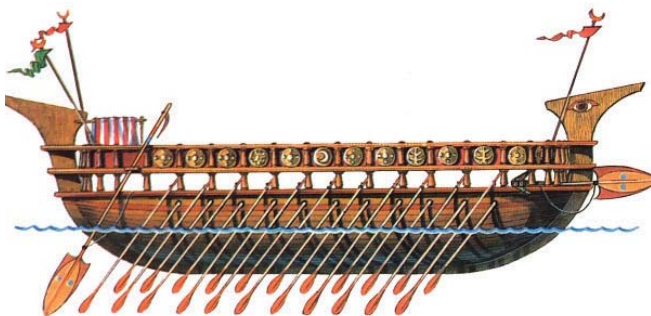
Obr. 5 Vplyv aerodynamiky na obtekanie vzduchu okolo karosérie vozidla⁸

b) Prejsť k rotačnému pohybu, využiť odstredivú silu

Napríklad:

- Rôzne stroje a nástroje pôvodne využívali pohyb tam a späť (píla, hoblík, brúska...), neskôr sa prišlo na to, že je oveľa efektívnejšie využiť rotačný pohyb.
- Strunové kosačky.
- Odstredivky na vyberanie medu z plástov.
- Odšťavovače.
- Odstredivky k práčkam.

- Odstredivky na mlieko.
- Odstredivé odlievanie.
- Dekantačné odstredivky sa používajú na separáciu tučných látok od kvapalín.
- Centrifúgy na obohacovanie uránu.
- V kozmonautike na simulovanie gravitačného pretiaženia.
- Strelné zbrane so závitovou hlavňou – stabilizácia letu strely rotujúcej okolo pozdĺžnej osi.
- Lode a člny – najprv veslá, neskôr lopatkové kolesá a potom lodné skrutky.

Obr. 6 Lod' s veslami⁹

³ www.motorstown.com/imgs/64429-tatra-30-7.html

⁴ http://cs.wikipedia.org/wiki/Tatra_77

⁵ http://sk.wikipedia.org/wiki/Tatra_77

⁶ <http://style.hnonline.sk/auto-moto-130/77-rocna-tatra-valcuje-aj-audi-foto-497570>

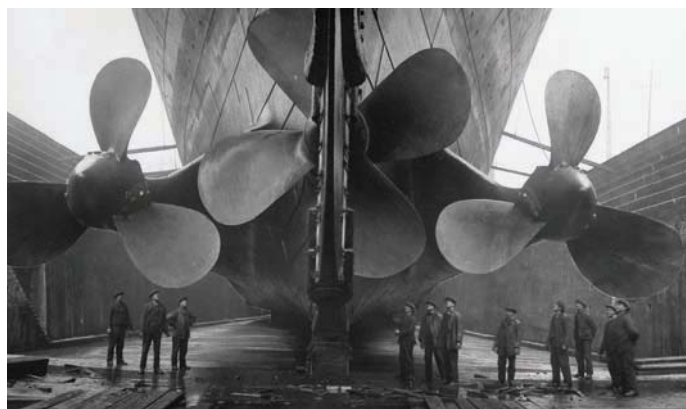
⁷ www.tatraplan.co.uk/

⁸ www.tatraplan.co.uk/

⁹ www.piratskelode.wz.cz/asirsko.fenickavojenska.jpg

Obr. 7 Parník s vodným kolesom¹⁰

Obr. 8 Lodné skrutky¹¹

c) Prejsť od symetrických tvarov k asymetrickým

Napríklad:

- Reflektory motorových vozidiel musia plniť dve protichodné funkcie. Majú čo najlepšie osvetľovať vozovku pred vozidlom a pritom by mali čo najmenej oslňovať protiidúce vozidlá. Asymetrické reflektory, ktoré viac osvetľujú pravú časť vozovky, tento problém riešia. Ďalším vylepšením sú reflektory, ktoré sa pri jazde do zákrut čiastočne natáčajú do smeru zákrut a lepšie osvetľujú cestu pred vozidlom.
- Gondoly sú asymetrické s cieľom zlepšiť ich ovládateľnosť, pretože gondolier vesluje iba z jednej strany.¹²

Obr. 9 Viditeľné zakrivenie na gondolách¹³

- Rôzne nástroje boli pôvodne vyrábané so symetrickou rúčkou, neskôr sa začali vyrábať ergonomicky tvarované pre pra-

vákov (teraz niektoré aj pre ľavákov, prípadne s tvarom vhodným pre pravákov i ľavákov).

- Bumerang.
- Asymetrické pedálové ozubené koleso na bicykli zvyšuje účinnosť práce nôh cyklistu.

Obr. 10 Asymetrické predné ozubené koleso prevodníka na bicykli¹⁴

- Asymetrické vane – priestor na nohy je zúžený, úspora vody.

Obr. 11 Asymetrická vaňa¹⁵

- Asymetrické lyžiarske palice.

Obr. 12 Asymetrická lyžiarska palica¹⁶

- Ryby z radu platesotvaré (platesy; Pleuronectiformes, Heterosomata) sa v prvých dňoch života ničím zvláštnym nelíšia od iných rýb. Postupne však menia tvar svojho tela, ktoré sa začne splošťovať, a jedno oko sa pomaly presunie na opačnú stranu tela k druhému oku.¹⁷ Počas tejto premeny ryba zmení aj svoje správanie a z lovca vo voľnej vode sa stáva lovec čakajúci na korisť ležiaci zamaskovaný na dne. Horná strana tela týchto rýb, na ktorej sú obidve oči, svojou farbou a textúrou napodobňuje piesok. Svoje maskovanie vylepšujú aj tým, že ležiac na dne vlnivými pohybmi zviria piesok, ktorý ich čiastočne zakryje, a z neho vyčnievajú iba oči dravca. Takto bez veľkej

10 www.minnesotabeautiful.com/wp-content/uploads/image/paddle%20boat.jpg

11 <http://wallpaperuser.com/wp-content/uploads/2011/12/Titanic-Propellers-wallpaper.jpg>

12 <http://maryuuan-mo.blog.cz/1211/gondoly-a-gondolieri>

13 http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gondole_Venezia.JPG?uselang=sk

14 www.roadbikeaction.com/Features/content/67/5521/Osymetric-USA-Chainrings.html

15 www.kupelne-praktik.sk/kupelne-praktik/4-Vane/10-Asymetricke

16 www.pricemania.sk/katalog/lyziarske-palice/palice-leki-worldcup-lite-gs-635-6590-2822201/galeria/

17 Pri vývoji tejto ryby (ontogenéza) môžeme pozorovať zmeny, na realizáciu ktorých príroda potrebovala tisícročia (fylogénéza).

námahy dokáže ryba uloviť nič netušiacu korisť, plávajúcu pri dne. O tom, že maskovanie týchto rýb je dokonalé, svedčí aj to, že v akváriu Blue Planet neďaleko anglického mesta Ellesmere Port až po pätnástich rokoch zistili, že okrem iných rýb tam majú i platesu, ktorá sa tam dostala pravdepodobne nechtiac v čase zakladania akvária.¹⁸

Obr. 14 *Platesa pred zamaskovaním sa v piesku*²⁰

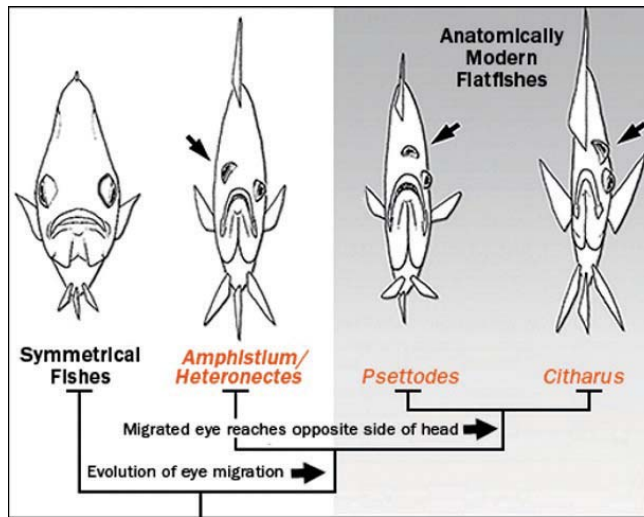
- Mozog – príroda tiež využila princíp asymetrie.

Aj keď sa nám pri pohľade na živočíchy zdá, že príroda dôsledne využívala princíp symetrie, pri podrobnejšej analýze zistíme, že to tak nie je.

Keď sa pozeráme napríklad na telo človeka, vyzerá to, že pravá a ľavá strana jeho tela sú symetrické. Je to však iba zdanie, pretože ani polovice tváre človeka nie sú celkom symetrické. Pohľad do vnútra človeka jednoznačne dokazuje, že tam príroda uprednostnila asymetriu pred symetriou. Bolo to zrejme nielen kvôli lepšiemu priestorovému usporiadaniu jednotlivých orgánov, ale aj kvôli ich lepšej funkcii. Podrobnejší rozbor výhod tohto asymetrického usporiadania by značne presiahol poslanie nášho seriálu.

Pozrime sa z hľadiska heuristického postupu symetria – asymetria aspoň na najzložitejší orgán človeka – mozog. Pri bežnom pohľade sa nám môže zdať, že ľavá a pravá pologuľa (hemisféra) sú súmerné. Ak sa pozrieme podrobnejšie, zistíme, že to tak nie je. To, že obsah mozgov ľudí je rôzny, je všeobecne známe. Menej známe je to, že **mozgy rôznych ľudí majú aj na pohľad rôzny povrch.**

S asymetriou sa v prípade funkcie mozgu príroda pohrala ešte viac. Skúsme si to zjed-

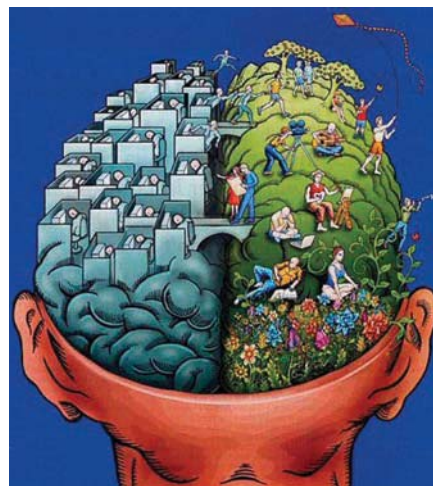

Obr. 13 *Zobrazenie zmeny tvaru tela a presunu oka počas vývoja platesotvarých rýb*
Matt Friedman, University of Chicago¹⁹

nodušene priblížiť na príklade spolupráce očí, mozgu a svalstva. Informácie z pravého (ľavého) oka sa prenášajú do ľavej (pravej) mozgovej pologule, no tým asymetria nekončí... Ľavá (pravá) pologuľa mozgu ovláda svalstvo na pravej (ľavej) polovici tela. Okrem toho môžeme veľmi zjednodušene povedať, že mozgové hemisféry sú špecializované.

Ľavá hemisféra je zameraná prevažne na logiku, slová, čísla, matematiku, štruktúry, analýzy atď.

Pravá hemisféra je zameraná viac na tvorivé aktivity, hudbu, farby, rytmus, predstavivosť, fantáziu.

Obr. 15 *Hemisférická asymetria mozgu*²¹

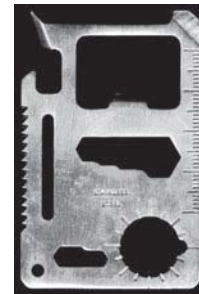
Heuristický postup č. 4

Zväčšenie – zmenšenie počtu funkcií

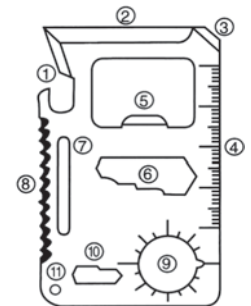
a) Objekt má vykonávať niekoľko rôznych funkcií, aby neboli potrebné ďalšie objekty

Napríklad:

- Rýpadlo bez vlastného pohonu sa posúva vlastnou lyžicou.
- Kombinované otvárače, kliešte, kľúče...
- Multifunkčné nástroje.

Obr. 16 *Multifunkčný nástroj*

Obr. 17 *Nákres multifunkčného nástroja*

Opis:

1. Otvárač na konzervy.
2. Ostrie na rezanie.
3. Plochý skrutkovač.
4. Meradlo s centimetrovou škálou.
5. Otvárač fliaš s korunkovým uzáverom.
6. Kľúč na matice 4 veľkosti.
7. Kľúč na krídlové matice.
8. Pílka.
9. Uhlomer.
10. Kľúč na matice 2 veľkosti.
11. Otvor na zavesenie.

18 www.topky.sk/cl/13/1294680/

19 www.osel.cz/index.php?akce=showall&clanek=3759&id_c=102768&obsah=6

20 www.coastalresearchcenter.ucsb.edu/cmi/flatfish.html

21 www.slideshare.net/guestf8ae59/hemisfrick-asymetria

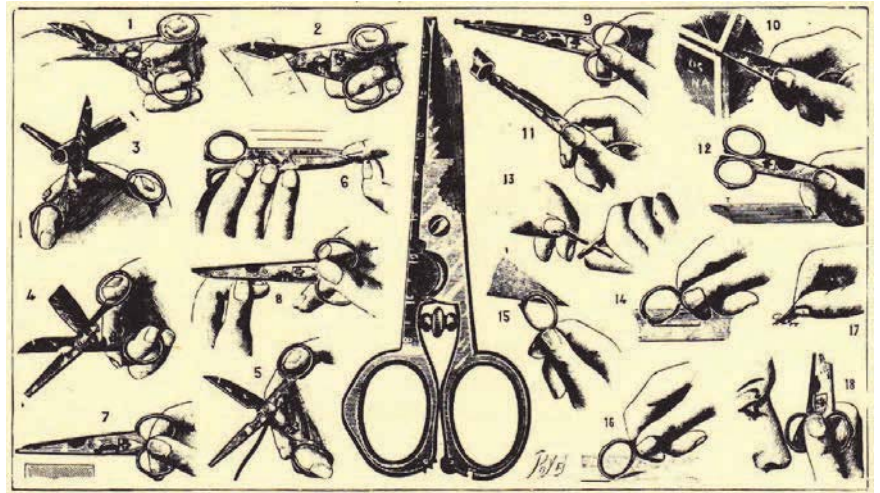
• Multifunkčné nožnice

Nádherou ukázkou snahy vynálezcov o to, aby aj bežné predmety spĺňali čo najviac funkcií, sú viac ako storočné univerzálne nožnice na obr. 18. Niektoré ich funkcie by ste asi ťažko odhalili, preto vám núkame aj stručný návod:

- 1 – strihajú ako bežné nožnice
- 2 – dá sa nimi preštiknúť dierka na okraji
- 3 – na uchopenie rúrok a tyčiek, ktoré, ak sú z mäkkšieho kovu, dokážu aj rozstrihnúť
- 4 – orezávač cigár
- 5 – na strihanie drôtov
- 6 – na kreslenie rovných čiar
- 7 – ako pravítko s mierkou
- 8 – pilník na nechty
- 9 – skrutkovač
- 10 – otvárač škatúľ
- 11 – vyťahovač nábojníc z pušiek a revolverov
- 12 – kladivko
- 13 – po rozobratí nožíky
- 14 – pravá rukoväť s tvrdým kolieskom na rezanie skla
- 15 – zárez na odlamovanie narezaného skla
- 16 – ľavá rukoväť s ostrým ozubeným kolieskom na obkresľovanie strihov alebo „kopírovanie“ kresieb a pod.
- 17 – ostrý pravý nožík sa dá použiť aj na oškrabávanie škvŕn a oprav pri písaní alebo kreslení
- 18 – V pôvodnom návode je uvedené: „ak sa pozeráme cez súmerné otvory, ktoré medzi rukoväťami sú skrutkovou hlavou tvorené, uvidíme všetky predmety stereoskopicky“.

Aj keď sme sa dosť podrobne venovali stereoskopii (aj v časopise Duševné vlastníctvo), nedokázali sme tento bod návodu pochopiť (poznámka autorov).

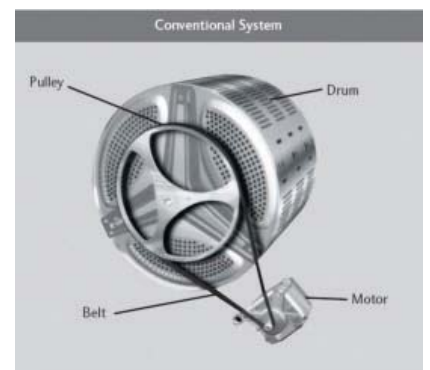
- Na osi elektromotora namontovaný komutátor a ventilátor.
- Elektromotor v náboji kolesa elektrického bicykla.
- Direct drive motor v práčkach. Princíp, pri ktorom je bubon nasadený priamo na os rotora motora, čím sa zníži počet dielcov, zjednoduší výroba a zároveň sa dosiahne aj plynulejší a tichší chod práčky.

Obr. 18 Multifunkčné nožnice²²

Obr. 19 Elektromotor elektrického bicykla ako súčasť náboja kolesa²³

Obr. 20 Priamy pohon (direct drive) a klasický motor práčky²⁴

²² CIRKL, J. *Zneuznaní Edisoni*. Praha : Svoboda, 1979. (ilustrovali: KABÁT, V. , KOPŘIVA, M.)

²³ <http://automix.atlas.sk/testy/820691/test-elektricky-bicykel-skoda-superman-amater-cyklista-lenivec>

²⁴ www.lgblog.co.uk/wp-content/uploads/2012/07/lg-direct-drive-vs-belt-and-pulley.jpg

- Plnohodnotný fotoaparát a súčasne plnohodnotný mobilný telefón.

Obr. 21 Z jednej strany fotoaparát z druhej strany mobilný telefón²⁵

b) Objekt sa má sám obsluhovať a vykonávať pomocné a opravné práce

Napríklad:

- Samoopraviteľné pneumatiky.
- Niektoré robotizované pracoviská.
- Palubné počítače moderných automobilov nastavujú parametre motora tak, aby pracoval v optimálnom režime a upozorňuje vodiča, ak sa vyskytne porucha.
- Automatické nastavovanie vôle brzdy, vzniknutej v dôsledku opotrebovania brzdyového obloženia.

c) Materiál a energia majú byť využité komplexne

Napríklad:

- Tepelná energia z chladiacich zariadení využitá na vykurovanie.
- Škrupina vajička – perfektný recyklovateľný obal.
- Zabíjačka – „ošípanú („sviňu“) napcháme do jej vlastných čriev“.

Literatúra a internetové zdroje²⁶

ALTŠULLER, G. S., SELJUCKIJ, A. B. *Krylja dlja Ikara*. Petrozavodsk : Karelija 1980.

BENEŠ, J., HOLAKOVSKÝ, Š. Metodika TRIZ pri riešení technických problémov. In *Aktuálne otázky teórie a praxe vynálezcovstva*. Bratislava, 1984.

CIRKL, J. *Zneuznaní Edisoni*. Praha : Svoboda, 1979. (ilustrovali: KABÁT, V., KOPŘIVA, M.)

https://docs.google.com/viewer?url=http%3A%2F%2Fzs.zirovnice.indos.cz%2Fdokumenty%2Fdum%2FVY_32_INOVACE_6.2.14.pdf

http://galeria.sengym-moodle.sk/display_image.php?album=10&pid=175#top_display_media

http://cs.wikipedia.org/wiki/Tatra_77

www.motorstown.com/imgs/64429-tatra-30-7.html

http://sk.wikipedia.org/wiki/Tatra_77

<http://style.hnonline.sk/auto-moto-130/77-rocna-tatra-vaľcuje-aj-audiofoto-497570>

www.tatraplan.co.uk/

www.piratskelode.wz.cz/asirsko.fenicka_vojenska.jpg

www.minnesotabeautiful.com/wp-content/uploads/image/paddle%20boat.jpg

<http://wallpaperuser.com/wp-content/uploads/2011/12/Titanic-Propellers-wallpaper.jpg>

<http://maryuuan-mo.blog.cz/1211/gondoly-a-gondolieri>

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gondole_Venezia.JPG?uselang=sk

www.roadbikeaction.com/Features/content/67/5521/Osymetric-USA-Chainrings.html

www.kupelne-praktik.sk/kupelne-praktik/4-Vane/10-Asymetricke

www.pricemania.sk/katalog/lyziarske-palice/palice-leki-worldcup-lite-gs-635-6590-2822201/galeria/

www.topky.sk/cl/13/1294680/

www.osel.cz/index.php?akce=showall&clanek=3759&id_c=102768&obsah=6

www.coastalresearchcenter.ucsb.edu/cmi/flatfish.html

www.slideshare.net/guestf8ae59/hemisfrick-asymetria

<http://automix.atlas.sk/testy/820691/test-elektricky-bicykel-skoda-superman-amater-cyklista-lenivec>

www.lgblog.co.uk/wp-content/uploads/2012/07/lg-direct-drive-vs-belt-and-pulley.jpg

www.mojandroid.sk/2013/10/19/recenzia-samsung-galaxy-s4-zoom/

Obrázok č. 16 autor Š. Holakovský

Obrázok č. 17 autor P. Holakovský

Pokračovanie

v Duševnom vlastníctve č. 1/2014

THINK IT! – PART XXIX

There is Another Way!

HOLAKOVSKÝ, Š., HOLAKOVSKÝ, P.

Heuristic procedures – continued. Homogeneity – inhomogeneity: Objects interacting with other adjacent objects need to be made of the same or similar material; from homogeneous to heterogeneous structure. Symmetry – asymmetry: From rectilinear to curvilinear shapes; from flat to spherical surfaces; transition to rotational motion, use of centrifugal force; from symmetric to asymmetric shapes. Extension – reduction of the number of functions: An object has to perform several different functions; it has to operate itself; material and energy to be utilised comprehensively.

²⁵ www.mojandroid.sk/2013/10/19/recenzia-samsung-galaxy-s4-zoom/

²⁶ Všetky odkazy na elektronické pramene v tomto článku v zväzku k jeho obsahu platné k 30. 10. 2013.

Z GALÉRIE TVORCOV

Golden Hadron pre

Nobelov výbor Kráľovskej švédskej akadémie vied vyhlásil v októbri tohtoročných laureátov Nobelovej ceny. V kategórii fyzika sú nimi François Englert a Peter War Higgs za objav novej subatomárnej častice – Higgsovoho bozónu.¹ Prakticky sa existenciu tejto častice podarilo dokázať vedcom z Európskej organizácie pre jadrový výskum (CERN) vlni pomocou Veľkého hadrónového urýchľovača (Large Hadron Collider – LHC) situovaného hlboko v podzemí neďaleko Ženevy a v marci tohto roka praktické experimenty objav potvrdili.

Na jednom z najväčších vedeckých projektov ľudstva, na LHC, ktorý má priblížiť poznanie prvých okamihov vesmíru, sa podieľajú tisíce vedcov z celého sveta vrátane Slovákov a slovenských firiem a potvrdenie existencie takzvanej božskej častice – Higgsovoho bozónu, po ktorom vedci pátrali desiatky rokov, je určite aj ich zásluha.

S najväčším laboratóriom časticovej fyziky na svete fungujúcim vo švajčiarskej centrále CERN-u úzko spolupracuje i výskumno-vývojová, inžinierska a dodávateľská spoločnosť **ZTS VVÚ KOŠICE a. s.**, pôsobiaca v oblasti strojárstva a elektrotechniky.² V roku 2001 zareagovala na výzvu Ministerstva hospodárstva SR na zapojenie sa slovenských firiem do tendrov vyhlásených CERN-om na výstavbu LHC a zúčastnila sa tendra na dodávku manipulačného zariadenia na ukladanie urýchľovacích kryomagnetov v tuneli urýchľovača. Ale nechajme už hovoriť manažéra spomínaného projektu **Ing. Ladislava Vargovčika, PhD.** (59), riaditeľa útvaru obchodu a marketingu.

– *Že ide skutočne o unikátny a špičkový robotický systém, pracovne nazývaný TES – Transfer Equipment Set, nasvedčovali aj požadované parametre. Pri mechanických a priestorových obmedzeniach muselo zariadenie manipulovať s magnetmi dlhými aj 16 metrov, s priemerom 1 metra a hmotnosťou 34 ton a uložiť ich na definovanú pozíciu s presnosťou jedného milimetra. V januári 2004, po 14 mesiacoch intenzívnej práce, bolo možné expedovať náš prvý TES a otestovať ho priamo v tuneli CERN-u. Spí-*

ňal parametre. Do finále sme sa prepracovali spomedzi 80-tich európskych firiem, pričom cenou (od Talianov sme bolo lacnejší o 8 percent a od Nemcov o 11 percent) i komplexnosťou nášho technického riešenia sme porazili aj poprednú nemeckú firmu MAFI, špecializujúcu sa na ťažké transporty. Následne sme CERN-u dodali päť takýchto robotických systémov.

Od L. Vargovčika sa ďalej dozvedáme, že z CERN-u prišla objednávka na TES v októbri 2002. Bol vytvorený tím riešiteľov, v ktorom každý mal na starosti samostatný konštrukčný celok vrátane riadiaceho a komunikačného softvéru. Celé riadenie bolo

založené na matematickom modeli, v rámci ktorého sa vypočítavali vstupné údaje pre každý motor robotického systému s 12-timi stupňami voľnosti.

– *Táto úloha náročnosťou prevýšila všetky naše doterajšie práce. Hlavným nepriateľom bol nedostatok priestoru v tuneli urýchľovača a tlak na znižovanie rozmerov každej strojovej časti pri zachovaní rozsahu pohybu a výkonu. My sme sa s CERN-om dohodli na nejakých rozmeroch, no potom nás telefonicky kontaktovali s tým, aby sme zúžili konštrukciu ešte o 2 mm, vzápätí o 8 mm, a to už bola skúška nervov a predstavivosti. Viete, v určitej chvíli príde zlom, keď už nemáte z čoho uberať a musíte prerobiť všetko.*

Robotický systém TES

1 <http://hn.hnonline.sk/ekonomika-a-firmy-117/higgs-neveril-ze-sa-tohto-objavu-dozije-585130>
<http://tech.sme.sk/c/6962131/higgs-bozon-dal-fyzikom-nobelovku.html>
<http://tech.sme.sk/c/6963072/higgs-bozon-ako-vedci-hladali-slavnu-casticu.html>
<http://vat.pravda.sk/clovek/clanok/295451-sledujte-s-nami-priamy-prenos-z-odovzdavania-nobelovych-cien-za-fyziku/>
<http://technologie.etrend.sk/veda/higgs-bozon-sa-dockal-nobelovky.html>

2 www.ztsvvu.eu

Pôvodne mal kryomagnety polohovať mechanizmus umiestnený na ťahači, ktorý tieto moduly aj privádzal. V CERN-e však prehodnotili realizovateľnosť tohto systému a nakoniec pôvodne plánované robotické zariadenie rozdelili na dve časti: dopravný ťahač a už spomínanú ukladaciu robotickú súpravu s pracovným názvom TES. Riešenie tohto zariadenia z rozmerového hľadiska bolo o to zložitejšie, že priestory v tuneli už boli do značnej miery obsadené rôznymi technológiami a manipulačný priestor pre zariadenie bol striktne obmedzený s presnosťou na milimetre.

– Dvaja naši konštruktéri ten tlak nevydržali, povedali, že za takých podmienok nebudú pracovať ani pre CERN, – zapája sa do rozhovoru podpredseda predstaviteľstva a generálny riaditeľ ZTS VVÚ Košice **Ing. Jaromír Jezný, PhD.**³ (58). – Náš tím sa však nevzdal a v ťažkých situáciách sme v rámci diskusie napokon vždy našli prijateľné riešenie. Pôsobenie v Ženeve je pre našu firmu veľkou výzvou a rovnako to platí aj o iných firmách, ktoré tam pracujú.

Oživovanie systému pohonov na polohovanie tripletu kryomagnetov v CERN-e

Spokojnosť CERN-u s prístupom Košičanov k zabezpečeniu celého projektu vyústila v roku 2005 do udelenia zlatej plakety **Golden Hadron pre ZTS VVÚ KOŠICE** ako najlepšieho dodávateľa CERN-u v oblasti strojových zariadení.

Prirodzeným dôsledkom vybudovanej dôvery v CERN-e bolo víťazstvo ZTS VVÚ Košice v ďalšom tendri na dodávku 134 pohonov podpier kryomagnetov, kde sa vyžaduje presnosť polohovania 0,01 mm. – Takéto pohony sme dodali v apríli 2007, pričom skúšky prototypu preukázali dosiahnutie pres-

zlatá plaketa Golden Hadron, 2005

nosti 0,007 mm. Súčasťou dodávky bola aj inštalácia prvých 16 pohonov, – hovorí **Ing. Dušan Čáni** (55), hlavný projektant mikroelektronických systémov ZTS VVÚ Košice, **Technológ roka 2006** v rámci súťaže Vedec roka za návrh mimoriadne presných pohonov na nasmerovanie lúča hadrónov v urýchľovači v ženevskom CERN-e.

– Podstata experimentov v urýchľovači spočíva v tom, že v dvoch rôznych dráhach v protismere sa urýchľujú častice vo forme lúčov. Po dosiahnutí požadovanej kinetickej energie sa zväzky lúčov zrážajú v mieste zvanom zrážka, čo je vlastne obrovský detektor elementárnych častíc. Z obrovského množstva častíc sa však zrazí iba určité množstvo. Experiment je tým úspešnejší, čím väčšie množstvo častíc sa zrazí, čo závisí od zaostrenia a presnosti nasmerovania lúčov proti sebe, preto sa tesne pred miestom zrážky z jednej aj druhej strany nachádza takzvaný triplet – trojica špeciálne zaostrovaných magnetov odborne nazývaných Low Beta Quadrupole. Nastavovaním polohy magnetov sa dá korigovať dráha lúčov v mieste zrážky, no a posun magnetov riadili práve zariadenia dodané našou firmou.

Ako nám D. Čáni ďalej povedal, tender na dodávku presných pohonov na nasmerovanie lúča hadrónov stanovil záručnú lehotu 10 rokov. – Tejto skutočnosti sme prispôso-

³ J. Jezný získal v minulom roku Cenu ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR v kategórii Osobnosť vedy a techniky za originálne výskumné riešenie a úspešný vývoj a aplikácie servisných robotov pre prostredie s ionizujúcim žiarením.

bili aj základnú filozofiu riešenia systému – vlastný vývoj s maximálnou samostatnosťou. Ak by totiž po určitom čase došlo k nejakému problému, na všetko vieme promptne reagovať a nemusíme oslovovať prípadné kooperujúce firmy, hoci niektoré súčasti pohonov, super presné položky, sme si predsa len objednali u našich partnerov. Napríklad od prešovskej firmy Spinea sme kúpili presné prevodovky. Pohony sme otestovali v priestoroch našej firmy na Južnej triede v Košiciach, testy na reálnom magnetu sme absolvovali na testovacom pracovisku v CERN-e a potom prvú inštaláciu urobili priamo na prvom triplete v tuneli.

– Pokiaľ ide o spomínanú záručnú lehotu, nie je to jednoduché, – podotýka J. Jezný. – Firma pôsobiaca v CERN-e musí na dobu 10 rokov zložiť garancie v objeme 10 percent zo zákazky. Ženeva nie je až tak blízko, je potrebné robiť servis, opravu, zabezpečovať dopravu. Napríklad nemecká firma, ktorej ťahač privážal do tunela v CERN-e kryomagnety, skrachovala. Zákazka pre CERN ju finančne zlikvidovala, čiže nie je pravda, že ten, čo pracuje v najväčšom laboratóriu časticovej fyziky na svete, zbohatne. Skôr je to o referenciách. Referencie od CERN-u otvárajú firmám dvere pri obchodných rokovaniach s ďalšími spoločnosťami.

Bolo tiež spomínané, že niektoré položky si objednávame u našich kooperujúcich partnerov. Je to logické, naša firma v súčasnosti zamestnáva 130 ľudí, z nich 112-ti sú inžinierski pracovníci venujúci sa hlavne výskumu a vývoju. Záber firmy je pritom široký, v oblasti strojárstva a elektroniky produkuje malé, ale i niekoľkotonové zariadenia. Je nemožné mať výrobnú základňu postavenú na celom sortimente. Niektoré komponenty si dávame vyrábať firmám doma i v zahraničí, no finálne výrobky zhotovujeme u nás v Košiciach. Naša činnosť dáva prácu na Slovensku ďalším vyše sto ľuďom.

– Ak dovoľíte, ešte sa vrátim k súvislostiam s financiami vo vzťahu k CERN-u, – berie si opäť slovo L. Vargovčík. – Keď zástupcovia CERN-u prišli prvýkrát do Košíc posúdiť, či je naša firma vôbec schopná zapojiť sa do projektov, chválili sme sa, že kvalita našich výrobkov je štandardná a cenové sme asi na úrovni 60 percent vyspelých západných firiem. Hostia sa začali smiať a my sme sa čudovali prečo. Totiž na tendroch v Ženeve i západné firmy, len aby získali referencie z CERN-u, idú často s cenou až na výrobné náklady, a tak musíte uvažovať, či pôjdete s cenou nižšie k výrobným nákladom, alebo zariskujete s vyššou cenou. Tender nie je aukcia. Určíte si cenu a čakáte, akú cenu zvolia ďalšie firmy. Vyšlo nám to zatiaľ v šiestich

tendroch, no v piatich sme boli neúspešni práve kvôli cene, neodhadli sme konkurenciu. Inak vyhodnocovanie tendrov závisí aj od ďalších kritérií. Sleduje sa tiež, ako je ktorá krajina aktívna v ženevskom laboratóriu a ako prispieva na rozpočet CERN-u. V prípade, že nejaká firma prekročí daný koeficient, šancu dostane ďalší. Napríklad Česi jeden rok dodali do Ženevy autá Škoda a ďalší rok už nie veľmi mohli počítať s víťazstvom v nejakom tendri.

Začiatkom tohto roka došlo k dvojročnej odstavke najväčšieho urýchľovača častíc na svete. Práve počas odstavky pri opravách a servise technológie v tuneli budú opäť intenzívne využitie manipulačné zariadenia TES od firmy ZTS VVÚ Košice.

Experimenty v tuneli LHC by mali pokračovať od februára alebo marca 2015.

Na základe úspešnej spolupráce medzi ZTS VVÚ Košice a CERN-om pri prácach na výstavbe LHC získala firma ďalšiu zákazku a stala sa súčasťou tímu, ktorý pracuje na štúdiu a vývoji urýchľovača novej generácie. Ide o **nový lineárny urýchľovač, tzv. CLIC** – Compact Linear Collider, priamy urýchľovač v podzemnom tuneli s dĺžkou 48 km.

– Terajšia zákazka je podstatne náročnejšia ako predošlé. Urýchľovacie magnetické telesá bude potrebné položiť s presnosťou pol mikróna, čo je päť desiat tisíc milimetrov a v tomto zadání sa už pohybujeme na hraniciach technických možností, – konštatuje D. Čáni. – Po nás by mali prísť ešte Nemci s piezoelektrickými motormi, ktoré budú urýchľovacie magnety položiť dokonca na jeden nanometer – milióntinu milimetra. Pre lineárny urýchľovač budúcej generácie CLIC sme už dodali okolo

20 kusov presných lineárnych pohonov a polohovanie kvadrupólov a máme pripravených ďalších 39 kusov, ktoré sa budú testovať priamo na prototype technológie urýchľovača. Zároveň sa naša firma podieľa na štúdiu realizovateľnosti nového lineárneho urýchľovača, tak z technického, ako aj cenového hľadiska.

D. Čáni nám ukazuje jeden z lineárnych pohonov a zároveň aj elektroniku, ktorá bude súčasťou dodávky do Ženevy. Niektoré komponenty pohonu sú aj v tomto prípade od kooperujúcich firiem, napríklad prevodovky zo Spiney Prešov alebo valivé vedenia dokonca z japonskej firmy THK.

Vznik ZTS VVÚ KOŠICE a. s., sa odvíja od vyčlenenia časti útvaru konštrukcie bývalého podniku VSS, n. p., Košice v roku 1976 do Vývojového závodu. Začlenením do kombinátu ZTS Martin vzniká v roku 1981 nový samostatný právny subjekt – ZTS Výskumno-vývojový ústav Košice, ako jeden z ôsmich ústavov formujúcej sa integrovanej výskumno-vývojovej základne kombinátu. Zánikom kombinátu ZTS Martin vzniká 1. júla 1990 samostatný štátny podnik ZTS Výskumno-vývojový ústav Košice, ktorý sa v rámci transformačného procesu zmenil od 1. mája 1992 na akciovú spoločnosť. V rokoch 1992 – 1993 bola spoločnosť sprivatizovaná v prvej vlne kupónovej privatizácie.

J. Jezný: – *Tým, že naša firma po privatizácii nevladnala veľké výrobné kapacity, nemohla sa uberať cestou zahraničnej kooperatívnej výroby, ako to urobili mnohí, dnes už neexistujúce ústavy. Boli sme nútení stavať na sofistikované a inžinierske práce a pritom dosiahnuť úspech najmä u zahraničných odberateľov, pretože Slovensko takúto prácu až tak nepotrebovalo a podpora priemyselného výskumu a vývoja bola v našej krajine v podstate len deklaratívna, hoci ani v súčasnosti nemôžeme byť v tomto smere spokojní. Treba otvorene povedať, že potláčanie významu aplikovaného priemyselného výskumu a inovácií viedlo miestami až k znižovaniu konkurencieschopnosti a produktivity práce viacerých našich firiem.*

Po viac ako troch desaťročiach činnosti v oblasti strojárstva a elektrotechniky sa spoločnosť ZTS VVÚ Košice prepracovala do klubu s visačkou európskej kvality.

Firma sa špecializuje na výskum, vývoj a výrobu dopravných a manipulačných systémov, robotov a manipulátorov, výrobných

strojov a zariadení, zariadení pre jadrové elektrárne, účelových vozidiel a vojenskej techniky, produktov priemyselnej automatizácie a regulovaných pohonov a LED osvetlenia. Odberateľmi produktov sú najmä jadrové elektrárne, papierne a strojárne podniky.

Generálneho riaditeľa J. Jezného, Osobnosť vedy a techniky, sa pýtame na recept dosahovania úspechov v oblasti výskumu a vývoja.

– Univerzálny recept neexistuje, no myslím si, že na úspešné riešenie výskumných a vývojových úloh je potrebné najmä cielavedome dotvárať odbornú štruktúru riešiteľských tímov, ako aj celej organizácie, optimalizovať delbu práce a potom nastane i synergický efekt a dostavia sa želané výsledky. Samozrejme, podmienkou je i výchova špičkových odborníkov na jednotlivé pozície a kontinuálne zvelaďovanie know-how firmy. Pod jednou strechou sa nám podarilo vytvoriť profesijnú skladbu vhodnú na riešenie problémov v oblastiach technologickej projekcie, strojovej konštrukcie, pohonov, riadiacich, diagnostických a komunikačných systémov, softvéru na riadenie a monitorovanie procesov i technologických aspektov konštrukcie a výroby. Pre každú z týchto oblastí máme základný tím s hlavným projektantom, ktorý zabezpečuje rozvoj daného know-how a kontakt s európskou špičkou.

Mená ako Ing. Ján Paulík, Ing. Peter Ležák, Ing. Dušan Čáni, Ing. Ján Molitoris, Ing. Vladimír Fecanin, Ing. Ronald Holcer, Miroslav Bornemisa či Ing. Anton Klešč sú zárukou vysokej technickej úrovne a spoľahlivosti pre zákazníkov doma i v zahraničí.

V roku 2007 mal **ZTS VVÚ Košice zasúťpenie na summite Severoatlantickej aliancie v Rige**. V hlavnom meste Lotyšska totiž Slovensko, ktoré je v rámci boja Alian-

cie proti terorizmu lídrom v oblasti likvidácie výbušnín, prezentovalo dve diaľkovo ovládané robotické zariadenia **Scorpio a Retriever** vyvinuté a vyrobené v Košiciach. Prvé slúži najmä na deštrukciu nástražných výbušných systémov hlavne pod automobilmi, na pyrotechnický a chemický prieskum, na vizuálnu kontrolu nebezpečných území, pričom po identifikácii výbušných systémov kamerovým systémom je mobilný miniteleoperátor Scorpio schopný ich zlikvidovať vodným delom. V prípade potreby je možné do držiaka vodného dela upnúť rýchlopalnú zbraň. Tento **systém využili slovenskí policajti počas summitu Bush – Putin v Bratislave** v roku 2005.

Retriever – mobilný teleoperátor na vyhľadávanie a prieskum podozrivých predmetov bol vyvinutý v súčinnosti s pyrotechnickými zložkami Ozbrojených síl SR a môže slúžiť napríklad na prezeranie priestorov v dopravných prostriedkoch (liehtadlá, autobusy a vlaky).

Na vývoji oboch spomínaných zariadení sa podieľal aj D. Čáni. – *Napríklad Scorpio na prvý pohľad vyzerá ako hračka, no v skutočnosti je to vážna zbraň výnimočná rozmermi a funkciami. Je schopná vojsť aj pod nízke luxusné športové auto, čo v minulosti konkurencia nedokázala. Robot nájde výbušninu a zlikviduje ju, zatiaľ čo pred rokmi iné podobné konkurenčné roboty výbušninu len našli, no zlikvidovať ju musel pyrotechnik. Pred rokmi hovorím z toho dôvodu, že ani konkurencia nespí a aj v tomto smere dosiahla značný pokrok. Aj preto čaká teraz Scorpio inovácia, chceme mu pridať ďalšie funkcie, subsystémy a ďalšiu inteligentnú elektroniku.*

– V súvislosti so Scorpium treba otvorene povedať, že nás sklamal prístup zo strany štátu, – podotýka J. Jezný. – Aj keď išlo o špičkový výrobok, nepodarilo sa nám presadiť, aby bol nasadený do vojenských a bezpeč-

Manipulačné rameno MT-80

Nízkonáložný náves NLN 60-3

LED osvetlenie

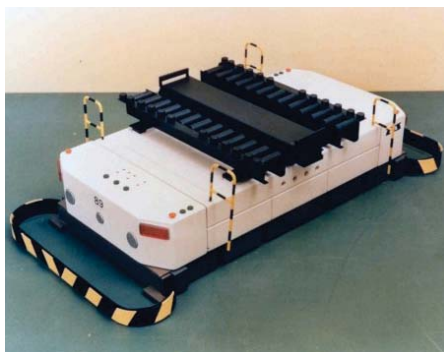
Pyrotechnický minirobot SCORPIO s vodným delom na likvidáciu nástražných výbušných systémov

RETRIEVER – mobilný teleoperátor

nostných zložiek na Slovensku, uprednostnené boli roboty robené niekedy doslova na kolene. A keď takýto výrobok nemá referencie o používaní na Slovensku, stráca oň záujem i zahraničie.

Keď už spomíname oblasť robotiky, mohli by sme ďalej hovoriť o indukčne alebo laserom navádzaných bezobslužných vozidlách s robotickým riadením, tzv. robocary, o hydraulických diaľkovo riadených manipulátoroch, teleoperátoroch pre jadrovú energetiku atď. Všetko sú to špičkové, inovatívne výrobky, no čo je zaujímavé, **ZTS VVÚ Košice nemá v súčasnosti priemyselnoprávne chránené ani jedno riešenie.** Žeby to bola taktika? Chránia si riešenia tak, že ich držia v tajnosti?

Mobilný robotický systém

J. Jezný: – Je fakt, že viaceré naše riešenia sú tak špecifické a zložité, že nehrozí ich skopírovanie konkurenciou. My technológie konkurencie monitorujeme a vieme, v akej sme pozícii. Napríklad riešenie súvisiace so Scorpom sme si pred rokmi dali chrániť, pretože v tom čase, pred ôsmimi – deviatimi rokmi, sa na trh s podobným zariadením tlačili Česi a Poliaci, bolo to o tom, kto skôr. Treba tiež povedať, že v ostatných rokoch sa priemyselnoprávna ochrana stáva jedným

z kritérií pri uchádzaní sa o rôzne projekty a granty, čiže i my vo firme musíme diskutovať o takýchto témach. Napokon v apríli tohto roka zástupca Úradu priemyselného vlastníctva SR vykonal u nás prediagnostiku priemyselných práv, pričom nám poskytol cenné rady a odporúčania. Nevylučujem, že v organizačnej štruktúre bude v budúcnosti niekto konkrétne zodpovedný za manažment priemyselných práv.

Zľava: L. Vargovčík, J. Jezný, D. Čáni

4 V roku 2004 získal ZTS VVÚ Košice Cenu ministra školstva SR za vedu a techniku v kategórii Prestížna organizácia výskumu a vývoja. Firma bola ocenená za dlhodobé výsledky vo výskume a vývoji výrobkov ťažkej robotiky a zariadení pre jadrovú energetiku.

Na druhej strane stále čakáme na väčšiu pomoc a podporu pre výskumníkov a vývojárov od štátu, aj pokiaľ ide o priemyselno-právnu ochranu, ktorá tiež niečo stojí. Myslíme si, že špičkové firmy, ktoré reprezentujú Slovensko i v zahraničí, by mali dostať napríklad úľavy na daniach, nemalo by sa na ne zabúdať s rôznymi stimulmi a pod.

– Ja ako Technológ roka 2006 som sa určite potešil vázičke, ktorú som pri vyhlásení výsledkov súťaže dostal, no ocenenia sú jedna vec⁴ a skutočná podpora od štátu vec druhá. Firmy, ktoré sú schopné produkovať výrobky s vyššou pridanou hodnotou a sú uznávané i vo svete, čakajú skôr tú skutočnú podporu..., – zdôrazňuje D. Čáni.

Predstavitelia ZTS VVÚ Košice sa ďalej rozhovorili o bývalej privatizácii, ktorá v nejednom prípade viedla na Slovensku k zániku výskumno-vývojovej základne v podnikoch. Zanikli aj podniky zahraničného obchodu, ktoré tiež mali čo povedať do inovácií, a to tým, že mapovali trhy a dávali podnety na inovačné zmeny. Hovorili sme spolu o situácii v našom školstve. Napríklad o tom, že matematika a fyzika sa už na základných a stredných školách stávajú pre viacerých žiakov postrachom, že pedagógom sa nedarí pútavou formou vzbudiť u žiakov prirodzený záujem o tieto odbory, mladí nechápu zákonitosti a potom sa nemožno čudovať, že menší záujem je aj o vysoké školy technického zamerania.

Na druhej strane, ako povedal L. Vargovčík, spolupráca priemyslu s vysokými školami i Slovenskou akadémiou vied sa predsa len rozvíja viac ako v minulosti. Obe strany začínajú chápať, že sa potrebujú a spoločne dokážu viac, ako keď sa „hrajú na vlastnom piesočku“. **ZTS VVÚ Košice úzko spolupracuje** s Technickou univerzitou v Košiciach, so Slovenskou technickou univerzitou v Bratislave, Žilinskou univerzitou v Žiline a, samozrejme, aj so SAV.

– Pre dobro vecí sa naša firma stala jedným zo zakladateľov Slovenskej asociácie automatizačnej techniky a robotiky, ako aj klastra s rovnakým zameraním, ktorý má kontakty s mechatronickým klastrom Rakúska a Švajčiarska, ale tiež s mechatronickým klastrom automobilového priemyslu v Bavorsku, – hovorí J. Jezný. – Sme aj zakladajúcim členom európskej platformy pre výskum v oblasti robotiky euRobotics a ako jediní

z východnej Európy sme sa dostali do užšej skupiny, ktorá spracúva európsku koncepciu výskumu v oblasti servisných a bezpečnostných robotov. Chceme sa viacej zapojiť do výskumov súvisiacich s odbornými štruktúrami NATO. Takéto kontakty sú veľmi užitočné pri sieťovaní a prepájaní sa v rámci projektov.

– Akým výrobkom chcú košičskí výskumníci a vývojári prekvapiť v najbližšom čase? – pýtame sa J. Jezného.

– Sme v záverečnej etape konštrukcie robota strednej kategórie na zásahy pri živelných pohromách. Šestnohý, zároveň i jazdiaci robot bude schopný pohybovať sa v ruínach a vyslobodzovať osoby. Zhotovili sme už funkčný vzor a teraz budeme doladovať jeho ovládanie softvérom. Prototyp by sme chceli predstaviť zákazníkom asi v marci 2014.

PhDr. Július Šípoš

Foto: autor článku
a archív ZTS VVÚ KOŠICE a. s.

Priemyselno-právna ochrana

Podané v roku: 2005

Publikačné č.: ÚV SK 4184

Názov: Diaľkovo ovládaný nízky mobilný manipulátor

FROM THE GALLERY OF CREATORS

GOLDEN HADRON FOR ZTS VVÚ KOŠICE A. S.

Thousands of scientists from all over the world including Slovakia have been participating in one of the greatest scientific projects of the mankind, in the Large Hadron Collider (LHC) situated deeply underground close to Geneva to explain the first moments of the universe. The scientists from CERN, the European Organization for Nuclear Research succeeded last year and also in March this year to prove the existence of the new subatomic particle – the Higgs boson also thanks to Slovak scientists (the authors of this theory were awarded the Nobel Prize in Physics 2013 in October).

The ZTS VVÚ KOŠICE a. s., the Company for research, development, engineering and delivery working in the field of machinery and electro technical products co-operates closely with the largest laboratory of particle physics in the world in the CERN Swiss Headquarters. In 2001 the Company responded to the invitation of the Ministry of Economy of SR for Slovak companies to get involved in tenders announced by CERN to build the LHC and participated in the tender for supply of manipulating robotic device to store cryomagnets in the accelerator. The Company ZTS VVÚ Košice a. s. was awarded the Golden Hadron 2005 in recognition of their outstanding achievement in producing the Transfer Equipment Sets for the LHC as the best CERN supplier. The Company from Košice has been successful also in other tenders; currently they have been working on the contract for the next generation Compact Linear Collider (CLIC).

Úspešné príbehy

R&D dáva podnikaniu zmysel – FK Biotec

Prípadová štúdia malých a stredných podnikov

FK Biotecnologia S. A. sa stala prvou brazílskou biotechnologickou spoločnosťou, ktorej bol v roku 1999 poskytnutý rizikový kapitál na podporu výskumu a vývoja (R&D) inovatívnych technológií. Odvtedy spoločnosť stabilne rastie a je považovaná za príklad úspešného začínajúceho biotechnologického podniku v Brazílii.

Spoločnosť FK Biotec bola založená v technologickom inkubátore CIENTEC v južnej Brazílii. Svoju činnosť orientuje na výskum, vývoj, výrobu a distribúciu imunodiagnostických súprav. V máji 2001 dostala spoločnosť povolenie ministerstva zdravotníctva na uvedenie imunodiagnostických súprav na trh. Dnes jej sortiment pozostáva z viac ako 70 rôznych položiek. Fernando Kreutz, doktor medicíny s PhD. v biotechnológii a zároveň zakladateľ FK Biotec, odhaduje, že brazílsky trh s imunodiagnostikami dosahuje v súčasnosti obrat 1 miliardu US dolárov, ale je takmer výlučne závislý od importu zo zahraničia alebo licencovaných zahraničných technológií. Je to veľká príležitosť pre budúcu expanziu spoločnosti.

Najvýznamnejší úspech spoločnosť FK Biotec zaznamenala v oblasti vývoja protirakovinových vakcín. V súčasnosti sa venuje „vývoju experimentálnej vakcíny obsahujúcej rakovinové bunky, ktorej účinok spočíva v stimulovaní imunitného systému na boj s rakovinou,“ hovorí F. Kreutz. Táto technológia má spoločné črty s metódou, ktorá sa využíva vo viacerých krajinách pri

vývoji vakcín proti melanómom, a bola vyvinutá v spolupráci s miestnymi nemocnicami a univerzitami. Ešte pokiaľ je táto liečba len v experimentálnej fáze, a F. Kreutz tvrdí, že nejaký čas potrvá, kým bude môcť byť uvedená na trh, vakcína je už predmetom medzinárodnej patentovej prihlášky prostredníctvom systému PCT.

F. Kreutz sa domnieva, že know-how spoločnosti, jej potenciál vyvíjať nové technológie, ako aj patentová prihláška boli faktormi, ktoré zohrali kľúčovú úlohu v motivovaní investorov, vládnych fondov a rizikového kapitálu, ako Companhia Riograndense de Participações a nemenovaného kanadského investora s rizikovým kapitálom, podstúpiť riziko investície do spoločnosti FK Biotec. Do značnej miery ide o vysoko-rizikový podnik. Vakcína musí prejsť ešte klinickým skúšaním predtým, ako bude môcť byť uvedená na trh, ale sľubné výsledky z laboratória a exkluzívne práva zaručené patentom vytvárajú dobrý základ pre investovanie do vývoja novej vakcíny.

F. Kreutz je aktívnym používateľom patentovej databázy. „Som veľmi prekvapený tým, koľko poznatkov je možné získať študovaním patentových dokumentov,“ poznamenáva zakladateľ FK Biotec. „Pre našu spoločnosť má rozhodujúci význam znalosť legislatívy a nariadení. Spočiatku bol pre nás najväčším problémom prístup k informáciám, ale vďaka internetu je všetko jednoduchšie.“ Informácie o patentoch

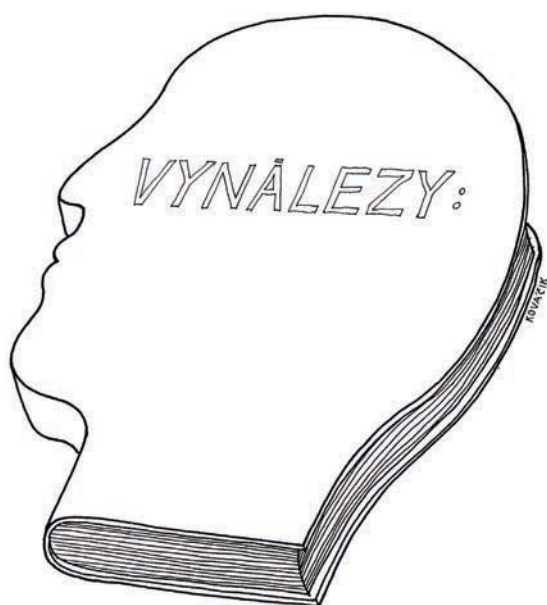
podstatne determinujú smerovanie spoločnosti. Pomáhajú identifikovať nové technológie, niky na trhu, ako aj potenciálnych poskytovateľov licencií na získanie najnovších technológií.

Podľa F. Kreutza kolegovia z iných spoločností a výskumných inštitúcií využívajú patentové informácie veľmi málo a konštatuje, že túto medzeru je potrebné vyplniť: „Výskumníci nevyužívajú patentové informácie, pretože netušia, koľko z nich môžu získať.“

Pre spoločnosť orientujúcu sa na technologický vývoj, akou je aj FK Biotec, predstavuje duševné vlastníctvo jedno z najcennejších aktív. F. Kreutz investoval aj do zápisu ochranných známk FK-Biotecnologia® a Bioprospecta®, čo považuje za síce malý, ale významný príspevok k rozvoju marketingovej stratégie spoločnosti.

Viac informácií o FK-Biotecnologia *pozri* na www.fkbiotec.com.br.

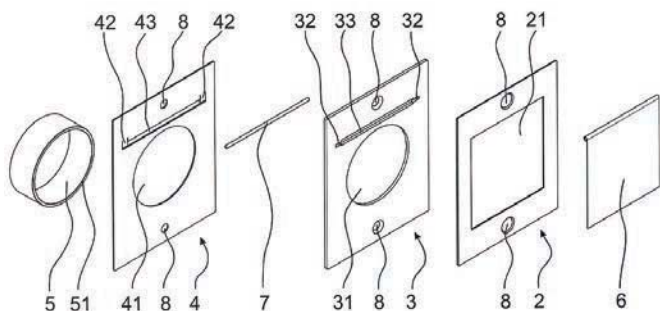
*Z angličtiny preložila
Mgr. Andrea Kapustová
(Publikované so súhlasom
Svetovej organizácie
duševného vlastníctva – WIPO)
Foto: www.fkbiotec.com.br*

Spektrum dobrých nápadov a riešení

Koncovka na výfuk systémov centrálneho vysávania a postup jej výroby

Pokiaľ vás už nebaví každú sobotu behať po dome s vysávacím, zapájať i odpájať káble a ohrozovať pri tom svoj nábytok, prípadne iné dekoratívne doplnky, mali by ste pouvažovať nad zavedením centrálneho vysávacieho systému. Rozdiel je obrovský. Zatiaľ čo klasický vysávač späťne vyfukuje do priestoru prachové mikročastice, ktoré tak znovu cirkulujú vo vzduchu, centrálny vysávač odstraňuje prach bez zvyšku, pohltí dokonca aj tie najmenšie častice.

P SK 288141

Najdôležitejšou časťou centrálnych vysávačov je motor. Jeho výkon, spoľahlivosť a životnosť určujú úžitkovú hodnotu konkrétneho modelu. Banskobystrická spoločnosť CEVYS, spol. s r. o., preto vynakladá maximálne úsilie, aby skvalitnila technológiu, má snahu neustále prichádzať na trh s novými vylepšeniami a detailmi významne ovplyvňujúcimi spomínané vlastnosti systému centrálneho vysávania.

V súčasnosti prichádza firma s ďalšou novinkou, ktorá výrazne ovplyvní životnosť systému. Inžinieri Peter Zachar a Ján Soliansky vyvinuli inovovanú koncovku na výfuky centrálnych vysávačov, na ktorú im bol nedávno udelený patent platný pre územie

Slovenskej republiky. **J. Soliansky** vyzdvihuje výhody nenápadného vylepšenia: – Na rozdiel od existujúcich plastových koncoviek, ktoré sú málo odolné proti teplu a časom sa deformujú, naše riešenie prináša dlhšiu životnosť, väčšiu spoľahlivosť, vyššiu odolnosť proti teplote a tiež možnosť výmeny krytu.

Ing. Tatiana Medved'ová z ÚPV SR približuje podstatu vynálezu: – Koncovka na výfuk systémov centrálneho vysávania pozostáva zo stredného dielu, ku ktorému sú upevnené spredu a zozadu ďalšie diely a k nim je otočne pomocou osky prichytený kryt. Všetky diely sú vyrobené z kovu alebo plastu.

Pri prúdeňí prechádza vzduch cez kruhový diel a stredný výfukový otvor, pričom tlak vzduchu otvorí kryt, čo umožní bezproblémové prúdeňí. Keď vzduch prestane prúdeňí, kryt sa zatvorí pôsobením vlastnej váhy. Kryt je možné odstrániť tak, že sa najskôr otvoria jazýčky a potom sa kryt prevlečie cez predný, stredný a zadný krytový otvor smerom dozadu.

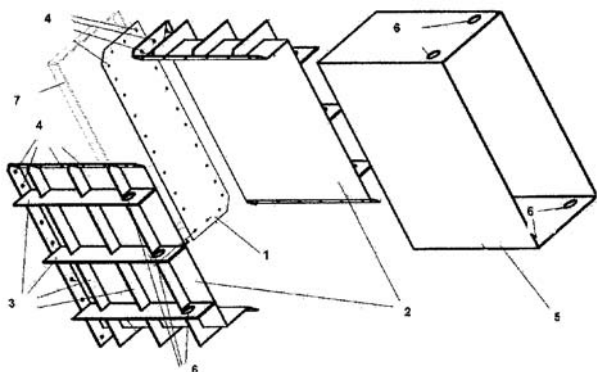
Jeden z pôvodcov vynálezu J. Soliansky objasňuje postup výroby koncovky na výfuk systémov centrálneho vysávania: – Jednotlivé diely sa vyhotovia ako samostatné dielce, následne sa kruhový okraj dielca upevní zvarovým spojom alebo pomocou lepidla k okraju stredného výfukového otvoru a potom sa pripevnia k prednému a zadnému dielu. Ide o technológiu, ktorá pri najväčšom zaťažení systému, pri samotnom štarte, zaisťuje postupný, plynulý rozbeh, a tým výrazne znižuje opotrebenie srdca systému – motora.

Forma na výrobu ľadových dielov

Organizovanie adrenalínových firemných akcií na zlepšenie a posilnenie zamestnaneckých vzťahov sa stáva čoraz populárnejšie aj na Slovensku. Celú škálu outdoorových a športových podujatí pre firemné teambuildingy úspešne ponúka už vyše 10 rokov ďalšia banskobystrická firma YURYA/ROS, spol. s r. o.

Aktivity zabezpečuje vo vlastnej réžii vďaka modernému športovému vybaveniu a tímu profesionálnych inštruktorov. – *Ponúkame množstvo aktivít a programov, ktoré navodia vhodnú atmosféru a zapoja do akcie všetkých členov tímu,* – približuje činnosť spoločnosti jeden z majiteľov **Mgr. art. Juraj Bartko**.

Počas organizovania aktivít sa zástupcovia firmy viackrát stretli s ľadovými domami určenými na rôzne reklamné podujatia, spoločenské akcie alebo dokonca na bývanie ako hotely. Často sú vybavené buď klasickým nábytkom, alebo nábytkom z ľadu. Takýto nábytok je vytváraný bežnými konvenčnými nástrojmi ako ručné píly, dláta alebo hoblíky, kde je nevyhnutné disponovať potrebnými zručnosťami, niekedy aj umeleckým cítením, aby bolo možné vytvoriť požadovaný tvar kocky, kvádra, ihlanu či iného trojrozmerného telesa.

ÚV SK 6621

Podľa Ing. Ivana Kordu z ÚPV SR najväčším ohrozením pri výrobe takýchto telies je nekontrolovateľné odlúpenie niektorých častí. Pomerne náročné je aj vyrobiť teleso s dutinou.

J. Bartko sa dlhodobo pohrával s myšlienkou vytvorenia formy na výrobu ľadových dielov. Výsledným efektom jeho snaženia je niekoľkodielová skladačka, ktorú sa rozhodol ochrániť úžitkovým vzorom.

– *Forma na výrobu ľadových dielov pozostáva z podstavy, bočných dielov, izolačných platní, vonkajšieho kovového obalu a odlievacích obalov odpudzujúcich vodu,* – objasňuje technické riešenie I. Korda z ÚPV SR. – *Základom formy sú kónické steny, ktoré umožňujú vzájomné zasúvanie dielov do seba a zabraňujú deformovaniu formy pri mrznutí vyrábaného dielu.*

Spôsob výroby ľadového dielu pomocou predmetnej formy približuje jej pôvodca J. Bartko: – *Do formy sa vloží odlievací obal v tvare požadovaného prvku. Následne sa zasype vopred pripravenou ľadovou drvinou a zaleje podchladenou vodou. Takto naplnená forma sa schladí a zamrzá. Po stuhnutí sa forma rozoberie a máme hotový ľadový diel.*

Pomocou formy je možné vyrábať ľadové prvky rôznych tvarov ako kocky, kvádre, valce, kužele, ihlany alebo prvky s guľovitým či oblým povrchom. Forma umožňuje vyhotovený ľadový prvok transportovať bez rizika deštrukcie. Na transport sa používajú izolačné platne, prípadne kovový obal.

Zrubový obkladový systém

V ostatných rokoch sa obľúbeným materiálom na úpravu fasád domov stáva opäť drevo. Z drevených materiálov je najčastejšie používaný systém latiek pero-drážka, ktorým možno vytvoriť kompaktný drevený vzhľad stavby. Novinku z tejto oblasti možno nájsť aj v patentových databázach.

Firma VECTOR – COMPANY, s. r. o., z Brezna sa zaoberá výrobou dreveníc a drevených šindľov, pričom ide o najstaršiu firmu na slovenskom trhu, ktorá má aj najväčšie skúsenosti s výrobou a kladením drevených šindľov. – *Je dobré, že sa drevo opäť vracia na stavby, a to hlavne v prípade rodinných domov,* – domnieva sa zakladateľ a majiteľ firmy **Miroslav Berčík**. – *Drevo je nielen pekné, ale aj chráni a hreje. Naša firma vyrába drevené šindle už od roku 1986. Odvtedy výroba prešla viacerými kvalitatívnymi a kvantitatívnymi stupňami.*

M. Berčík prihlásil celkovo už šesť technických riešení týkajúcich sa drevených šindľov. Jeho najnovším zapísaným úžitkovým vzorom je zrubový obkladový systém, ktorý Ing. Karol Makovník z ÚPV SR opisuje takto: – *Zrubový obklad je vytvorený z plochých alebo oblých obkladových lát, hranolov a klátov umiestnených na vonkajších rohoch stavby. Použitím tohto systému vznikne imitácia stavby zrubu postaveného z hranolov alebo guľatiny.*

ÚV SK 6613

Zrubový obkladový systém je pripevnený na stavbe tak, že steny sú obložené plochými obkladovými latami a vonkajšie rohy stavby sú obložené hranolmi. Ploché obkladové laty na susedných kolmých stenách sú výškovo posunuté o polovicu šírky plochej laty. – *Pri obklade fasády sú problematické rohy okolo otvorov – okná, dvere a parapetné dosky, a preto je potrebné nainštalovať okolo nich rám,* – upozorňuje M. Berčík a dodáva. – *Zrubový obklad sa používa nielen externe, ale mnohokrát aj na vnútorné obklady.*

Ing. Marián Michalovský
(Publikované so súhlasom pôvodcov)

ZAÚJALO NÁS

Tvorivosť v dizajne: Cena profesora Jindřicha Halabalu 2013

Podujatie vzniklo na počesť celoživotného diela Jindřicha Halabalu (1903 – 1978), ktorý vo svojej dobe významne prispel k vytváraniu nového životného štýlu bývalého Československa, a to nielen ako tvorca nábytku, progresívny organizátor výroby v jej komplexnom ponímaní, ale aj ako pedagóg a publicista. V rokoch 1954 – 1969 pôsobil na Vysokej škole lesníckej a drevárskej vo Zvolene a nepriamo svojou činnosťou ovplyvnil vznik súčasnej Katedry dizajnu nábytku a drevárskych výrobkov na Technickej univerzite vo Zvolene. Práve toto pracovisko sa stalo iniciátorom založenia súťaže. V súčasnosti je aj jedným z jej odborných garantom a striedavo (v nepárnych ročníkoch) tiež organizátorom. Českým partnerom podujatia je Ústav nábytku, dizajnu a bývania Lesníckej a drevárskej fakulty Mendelovej univerzity v Brne.

Cena profesora Jindřicha Halabalu má za sebou už **9-ročnú históriu**, dynamicky sa rozvíja a v akademickom prostredí sa zaradila medzi očakávané udalosti roka. Kým predchádzajúce ročníky mali výlučne československý charakter, v roku 2013 pribudli súťažiaci z Poľska, Maďarska a Belgicka. **V tomto roku** sa do medzinárodnej študentskej súťaže v dizajne zapojilo **13 vysokých škôl z piatich krajín**. Práce, projekty z oblasti nábytkového a interiérového dizajnu, hodnotila 11-členná medzinárodná porota, ako aj zástupcovia slovenských a českých firiem, ktoré udelili špeciálne ocenenia.

Obr. 1

9. ročník podujatia vyvrcholil 23. októbra 2013 vyhlásením výsledkov a otvorením výstavy súťažných prác na Zvolenskom zámku.

Z piatich súťažných kategórií už tradične dominovala **1. kategória Dizajn nábytku – semestrálne práce**, a to nielen počtom 37 z celkového počtu 114 prihlásených prác, ale aj kvalitatívne. **Hlavnú cenu v tejto kategórii** získala česká študentka **Barbora Příbylová** za čistý, jednoduchý, funkčný a priemyselne využiteľný dizajn stoličky PLY (obr. 1). Barbora je študentkou Vysoké školy umeleckopriemyselnej v Prahe a ocenený projekt vytvorila v prvom ročníku štúdia.

V tejto kategórii porotu zaujala aj kolíska **DIDI** (obr. 2) od **Ondreja Bukovca** z Technickej univerzity (TU) vo Zvolene. Udelila mu **uznanie** za neobvyklý spôsob koncepčného myslenia pri tvorbe nového typu produktu. Autor sa vo svojom návrhu zaoberal témou spoločného oddychu matky a dieťaťa.

Obr. 2

V 2. kategórii **Dizajn nábytku – záverečné práce** súťažilo o prvenstvo 13 projektov. Za vizuálne zaujímavý koncept oddychového kresla SITTO (obr. 3) s originálne vytvoreným výpletom a s množstvom farebných variácií získala **hlavnú cenu Soňa Otiepková** zo Slovenskej technickej univerzity (STU) v Bratislave. **Uznanie** za multifunkčný solitér „s tajomstvom“ si vyslúžil **Radúz Piljan** (obr. 4) z TU vo Zvolene.

V 3. kategórii **Dizajn interiéru – semestrálne práce** porota posudzovala 16 prác. Ocenený projekt štartovacích bytov pre mladých zaujal funkčne vhodne vyriešeným

interiérom malometrážneho bytu (obr. 5). Jeho autorkou je **Ivana Moravcová** z STU v Bratislave. **Uznanie** dostal **Dominik Balog** z TU vo Zvolene za akceptovanie tradičných materiálov a inšpiráciu minulosťou – návrat ku koreňom v rámci riešenia svojho súťažného projektu WORK TRADITION & LIVING (obr. 6).

Vo Zvolene zostala aj **hlavná cena** v 4. kategórii **Dizajn interiéru – záverečné práce** (36 súťažných projektov). Získala ju **Gabriela Jarkovská** za prirodzenú, čistú a nízkonákladovú revitalizáciu interiéru obchodného domu PRIOR (obr. 7 – 8).

Obr. 3

Obr. 4

Obr. 5
Časť
z celkového
riešenia
projektu

Obr. 6
Časť
z celkového
riešenia
projektu

Obr. 7 – 8 Pohľad na časť riešeného interiéru

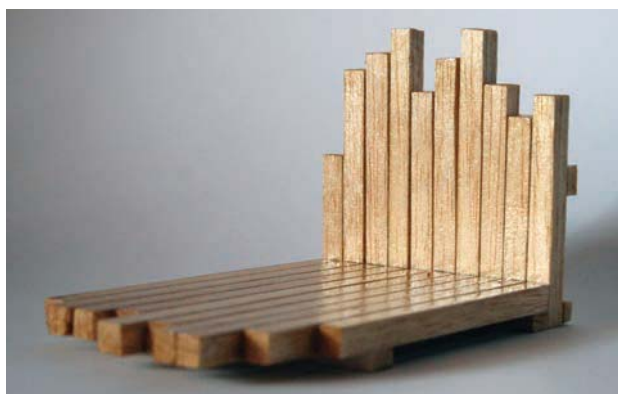

Obr. 9 Detail ubytovacej časti teambuildingového centra

Porota tiež vyzdvihla elegantný, zrozumiteľný koncept priestoru a riešenia interiéru v projekte TEAMBUILDING CENTER (obr. 9) autora **Vojtěcha Moškořa** z STU v Bratislave, ktorému udelila uznanie.

Viktória Bandžáková z TU vo Zvolene sa stala víťazkou 5. súťažnej kategórie **NEnábytok** (36 súťažných projektov). Porota ocenila primeraným spôsobom navrhnuté preformátovanie priestoru nábrežia pre široký rozsah relaxačných aktivít. Projekt RELAX PRI VODE (obr. 10 – 11) zaujal aj civilnosťou riešenia.

Zvláštnu cenu poroty si zo súťaže odniesla dvojica autorov **Adéla Myslivcová** a **Libor Daněk** z Mendelovej univerzity v Brne za projekt KAPLE (obr. 12). Porota v tomto prípade ocenila zaujímavý autor-ský prístup k téme a návrh intímneho spirituálneho priestoru na rozjímanie v prírode.

Obr. 10 – 11

Obr. 12

Konkrétnym krokom organizátorov podujatia k posilneniu komunikácie akademického prostredia s odbornou praxou bolo pozvanie zástupcov firiem na vyhodnotenie súťaže, čím sa vytvoril priestor na diskusiu so subjektmi, ktoré majú možnosť uviesť vhodný projekt do sériovej výroby.

Pozvanie udeliť študentom **špeciálne ocenenia** a vysloviť odborný názor na predstavené súťažné projekty z pohľadu odbornej praxe prijali firmy DoMo-GLASS, s. r. o., Banská Bystrica; JAVORINA, v. d., Spišská Belá; MASTER PROFIL Slovensko, s. r. o., Banská Bystrica; POLYSTON, s. r. o., Badín; SLOS, Banská Bystrica; TON, a. s., Bystřice pod Hostýnem; TRENDWOOD-twd, s. r. o., Banská Bystrica; VITRA KONCEPT, s. r. o., Praha.

Na vyhodnotení súťaže prvý raz participoval významnou mierou aj **Úrad priemyselného vlastníctva SR**. Pre súťažiacich študentov to znamená ďalší krok smerom k nadobúdaniu nielen teoretických poznatkov, ale aj reálnych skúseností dôležitých na výkon dizajnerskej profcie, súvisiacich s ochranou výsledkov tvorivého procesu. Informácie z oblasti duševného vlastníctva a jeho ochrany nepriamo napomáhajú formovať aj etický kódex budúceho dizajnéra.

Vyhodnoteniu 9. ročníka súťaže o Cenu prof. Jindřicha Halabalu predchádzala medzinárodná konferencia **Tvorivosť v dizajne II**. Uskutočnila sa v utorok 22. októbra 2013 na pôde Technickej univerzity vo Zvolene a bola určená účastníkom súťaže.

Konferencia bola zameraná na tvorivý proces v dizajne, jeho špecifiká a aplikáciu vo vzdelávaní dizajnérov. Príspevky prinášajúce zamyslenie nad profesiou dizajnéra v budúcnosti, kreativitou ako základným elementom dizajnerskeho vzdelávania i ďalšie súvisiace témy predniesli členovia akademickej hodnotiacej poroty súťaže Dr. h. c. prof. ak. arch. Jiří Pelcl z Vysoké školy umeleckopriemyselnej v Prahe, prof. Ing. arch. akad. arch. Ivan Petelen, PhD., zo Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, István Juhász DLA z Moholy-Nagy University of Art and Design v Budapešti, doc. Ing. arch. Ludvika Kanická, CSc., z Mendelovej univerzity v Brne, prof. Ing. Juraj Veselovský, CSc., z Technickej univerzity vo Zvolene a ďalší domáci a zahraniční hostia.

Obr. 13 Dve ocenenia, od slovenského výrobcu JAVORINA, v. d., Spišská Belá a od českého predajcu dizajnového nábytku VITRA KONCEPT, s. r. o., Praha, získalo aktívne sedenie Balance, autor Igor Želtvay z TU vo Zvolene.

O skúsenostiach s tvorivým procesom v dizajne z pohľadu zástupcu z praxe, s uplatnením dizajnu vo výrobnom procese a dizajnom na reálnom trhu hovoril vo svojom príspevku konateľ spoločnosti Polyston, s. r. o., Badín Ivan Koša.

V rámci osobitného informačného bloku Úradu priemyselného vlastníctva SR o dizajnoch sa účastníkom súťaže prihovorili predseda úradu **Mgr. Ľuboš Knoth** a pracovník odboru známk a dizajnov ÚPV SR **Ing. Karol Klavec**.

Zmysel tejto súťaže ako jej organizátori nevidíme v zápolení o ceny, ale predovšetkým ako príležitosť pre zástupcov škôl zaoberajúcich sa výučbou dizajnu stretnúť sa, konfrontovať rôzne prístupy v tvorbe dizajnu, ako aj vymeniť si názory na smerovanie vzdelávania v tejto oblasti. Prezentácia

školského dizajnerskeho diela v mimoškolskom prostredí – či už je to v rámci súťaže, výstavy alebo inou formou, predstavuje pre študenta aj pre školu dôležitý moment získania spätnej väzby, nadobudnutia reflexie vlastnej tvorby.

Výstava súťažných návrhov 9. ročníka súťaže o Cenu profesora Jindřicha Halabalu 2013 bola v **priestoroch Slovenskej národnej galérie na Zvolenskom zámku sprístupnená do 28. novembra**.

Výber najlepších projektov bude predstavený širokej verejnosti formou putovnej výstavy po Slovenskej republike a v zahraničí. Najbližšia reišťalácia výstavy je plánovaná vo februári 2014 v Bratislave v galérii Slovenského centra dizajnu SATELIT.

Podujatie bolo realizované s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR.

Mgr. Elena Farkašová
kurátorka súťaže
Katedra dizajnu nábytku
a drevárskych výrobkov

Technická univerzita vo Zvolene

Zdroj obrazového materiálu: autori súťažných návrhov, archív súťaže
Grafika 9. ročníka súťaže: Ing. Anton Stolár, ArtD.

Obr. 14 Medzinárodná porota súťaže: Mgr. Katarína Hubová, doc. Ing. arch. Ludvika Kanická, CSc., horný rad zľava – prof. akad. mal. Stanislav Stankoci, Mgr. Ľuboš Knoth, Dr. Andrzej Sobas, doc. Ing. Jaroslav Jarema, CSc., prof. Ing. Juraj Veselovský, CSc., prof. Ing. Štefan Schneider, PhD., Dr. h. c. prof. ak. arch. Jiří Pelcl, István Juhász DLA, prof. Ing. arch. akad. arch. Ivan Petelen, PhD.

„Nepatentuj to, čo potentuješ, a nepotentuj to, čo patentuješ.“

Keď sme na redakčnej rade uvažovali o tom, ako oživiť posledné tohtoročné číslo nášho časopisu, dostal som nápad. „Koniec roka sa snažia všetci urobiť trocha veselší..., urobme aj my niečo podobné, napíšme niečo veselé o vynálezcoch a vynálezoch.“ Ani som sa veľmi nečudoval, že táto úloha „prischla“ mne, predpokladal som to, dokonca som sa na to tešil.

Čas bežal a ja som sa stále tešil. A zrazu nastala „hodina pravdy“. Sadol som si k počítaču a chcel som začať najprv od seba. A tu nič. Nič veselé... , ale o tom neveselom by som mohol napísať knihu. Tak skúsím niečo zo života našich slovenských najvýznamnejších vynálezcov.

Štefan Banič riskoval svoj život, keď musel patentovému úradu USA predviesť svoj vynález skokom z vysokej budovy, ktorá stála oproti patentovému úradu, aby pracovníci úradu videli (podľa televíznej relácie Vynálezy, ktoré zmenili svet, nedávno vysielanej na 2. programe RTVS), že jeho padák funguje. Po návrate na Slovensko sa o ňom veľa nevedelo a zomrel celkom zabudnutý. Spomenul som si na telefonát jedného poslucháča, ktorý som si ako hosť relácie Nočná pyramída v Slovenskom rozhlase v priamom vysielaní vypočul. „*Ten Baničov padák je strašná hanba pre Slovensko, ja napíšem na Patentový úrad USA, aby ho zrušili. Veď sú oveľa lepšie padáky...*“

Jozefovi Murgašovi, ktorému sa ako prvému na svete podarilo bezdrôtovo odvysielať aj prijať hovorené slovo, nedali v Prahe súhlas na to, aby mohol na Slovensku učiť elektrotechniku. Keď sa snechutený vrátil do Ameriky, kde zomrel, rozkradli mu zlodeji vybavenie jeho laboratória i jeho zbierky.

Ján Bahyl, známy najmä ako vynálezca a konštruktér vrtulníka. Možno najväčším ocenením Jána Bahyla je to, že Úrad priemyselného vlastníctva SR udeľuje Cenu Jána Bahyla.

A čo ostatní... svetoví? Mnohí dopadli ešte oveľa horšie. Väčšina končila svoj život v chudobe. Nebolo zriedkavosťou, že vynálezcovia pri skúšaní a predvádzaní svojich vynálezov prišli aj o životy.

Keď **Alfrédovi Nobelovi** vybuchla továrň, v ktorej robil pokusy s výbušninami, a zakázali mu ďalej experimentovať, kúpil starú loď, ktorú prerobil na plávajúce laboratórium a tam („vo vyhnanstve“) pokračoval vo svojich experimentoch. Keby neuložil svoje peniaze do banky, kde sa z úrokov vypláca odmena nositeľom Nobelovej ceny, možno by sme nevedeli, kto bol Nobel.

Nikola Tesla zomrel opustený, bez rodiny a kamarátov v hotelovej izbe. Jeho kamarátmi boli holuby a tí, čo Teslu poznali, pokladali ho za, mierne povedané, starého čudáka. Po jeho smrti pracovníci tajných služieb zhabali jeho prístroje a zápisky, vraj ich študujú doteraz...

Vynálezca prvého prakticky využiteľného šijacieho stroja **Barthélen Thimonnier** sa tešil iba krátko z toho, že sa mu podarilo zriadiť prvú krajčírsku dielňu. Robotníci, ktorí sa báli, že im stroje zoberú prácu, vtrhli do dielne a stroje mu rozbili. O pár rokov neskôr bolo možné vidieť vynálezcu, ako vandruje s batohom na chrbte a predváža šijací stroj, ktorý sa mu podarilo zachrániť, spolu s bábkovým divadlom.

Prelistoval som viacero kníh a stále nič veselé o vynálezcoch. Azda iba to, že na nových vynálezoch sa okolie často zabávalo a vynálezcom sa vysmievalo.

V zálohe som mal ešte jednu zaujímavú knihu (CIRKL, J. **Zneuznaní Edisoni**. Praha : Svoboda, 1979. (ilustrovali: KABÁT, V., KOPŘIVA, M.)), ktorej základom sú desiatky kresieb vynálezov z obdobia približne pred sto rokmi. Veľakrát som v nej listoval a obrázky vo mne vyvolávali dobrú náladu. Teraz, keď som z nej chcel čerpať, uvedomil som si, že to vyzerá veselo len pri povrchnom pohľade na obrázky. Keď si uvedomíme, že vynálezcovia do svojich nápadov investovali často všetok svoj čas aj peniaze, zanedbávali rodiny alebo rodinu si ani nestihli založiť a mnohí sa nedožili využitia svojich nápadov, potom to nie je až také úsmevné.

Zanechajme však ponurú atmosféru a pozrime sa na pár zaujímavých ukážok z tejto zaujímavej publikácie.

Kolieskové korčule (obr. 1 a 2). Keď sa pred pár desaťročiami rozbehla „móda“ kolieskových korčúl, asi málokto vedel, že už skoro pred jeden a pol storočím niekto vynášiel kolieskové korčule.

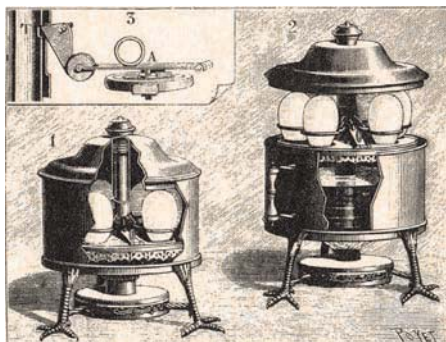
Obr. 1

Obr. 2

Automatický varič vajičok. Možno aj vy máte doma zariadenie na varenie vajičok. Stačí naliať vodu, vložiť vajička, nastaviť, ako majú byť uvarené, zapojiť elektrinu a spustiť. Ako sa to robilo, keď nebola elektrina? Ja si ešte pamätám, keď babička (to už elektrina bola) mladým gazdinkám radila: „*Ak chceš uvariť vajičko na mätko pomodlí sa jeden otčenáš, ak na „hniličku“, tak dva, ak na tvrdo tak tri otčenáše.*“ Ak by tak mali postupovať súčasné gazdinky,

tak by boli asi všetky uvarené vajčička natvrdo (tie šikovnejšie by možno našli otčenáš na internete alebo v smartfone). V časoch, keď s praktickým využitím elektriny ešte iba experimentovali Edison a Tesla, tento problém vyriešil M. J. Mesardan. Jeho automatický varič vajčičok bol založený na správnom pomere horľavého liehu a vody. Dôležité bolo presne dodržať návod.

Obr. 3

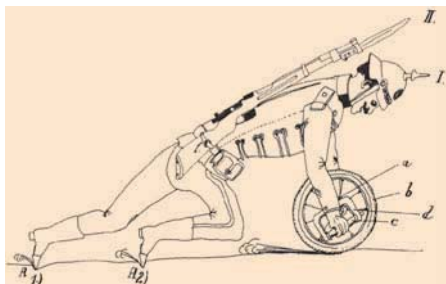
Protišmyková pomôcka na topánky.

Pred pár rokmi počas riadnej poladovice som bol prekvapený, keď poštarka prišla s protišmykovou pomôckou na topánky, ktorú držala v ruke, a keď išla von, tak si ju pripevnila na topánky. Ani sa mi nechcelo veriť, že to „vyfasovala“ v robote. Na obr. 4 môžete vidieť zaujímavé riešenie tohto problému, ktoré malo výhodu pred tým poštarčiným, lebo sa jednoduchým preklopením dalo do pracovnej polohy a potom zasa jednoducho späť, aby neprekážalo pri chôdzi na nezladovatenom povrchu.

Obr. 4

Ručné koliesko na uľahčenie pohybu pri „plazení“ (obr. 5) proti nepriateľovi

Obr. 5

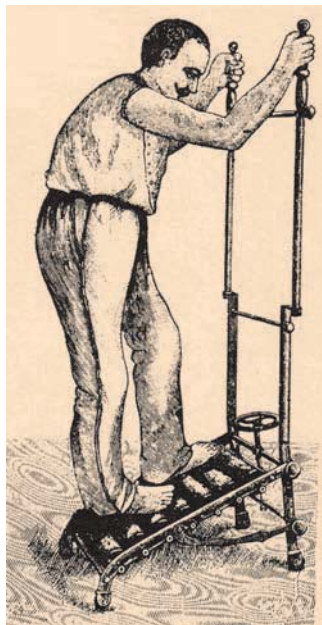
(spred viac ako sto rokov) sa neodlišuje od toho, ktoré sa asi pre 30 rokmi (keď neboli ešte v móde „fitka“) používalo na cvičenie v byte. Priznám sa, že aj ja som také mal.

Klobúkový slnečník (obr. 6) spred skoro stodvadsať rokov nie je až taký smiešny, ako sa na prvý pohľad zdá. Pred necelými desiatimi rokmi sa najmä na burzách dobre predával veľmi podobný a videl som ho aj na záberoch z olympiády. Jeho moderným vylepšením bola čiapka s ventilátorom, poháňaným slnečnou energiou (keď riadne svietilo slnko, cítil som dokonca prievany).

Obr. 6

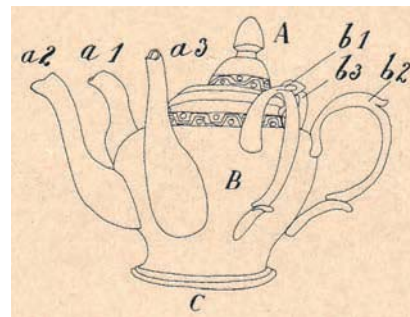
„Stepper“. Nielen vo „fitkách“, ale aj v mnohých domácnostiach sa popri iných „mučiacich“ zariadeniach nájdu i tie na tréningovanie nožného svalstva chôdzou. Na obr. 7 je zariadenie približne z roku 1890, ktoré malo slúžiť na ten istý účel. V opise k obrázku sa dočítame napríklad: „Prechádzku v byte môže vykonať každý, kto použije tu zobra-

Obr. 7

zené zariadenie. Chodiace valce sú otočné a ich výšku možno prispôbiť chôdzi podľa chuti či chceme kráčať po rovine či stúpať do kopca. Nie sme závislí na počasí ani sa nemusíme príslušne obliekať. Pre zvýšenie účinku odporúča sa pestovať toto cvičenie bosou nohou, rovnako ako je možnosť upevniť na ramená torbu s istou záťažou.“

Viacnásobná kanvica (obr. 8) možno vzbudzuje úsmev. Priznám sa, že už dost dávno som si podobnú vymyslel, na prívitku nakreslil a na tréningoch tvorivosti premietal ako piktogram pred prestávkou na kávu alebo čaj. Možno neuveríte, ale pred pár rokmi som si takú kúpil na burze.

Obr. 8

Spoločenský bicykel pre dve osoby (obr. 9) sa mi zdá praktickejší a bezpečnejší ako v súčasnosti vyrábané. Ak by ho niekto začal vyrábať, rád sa prihlásim za skúšobného spolujazdca ☺.

Obr. 9

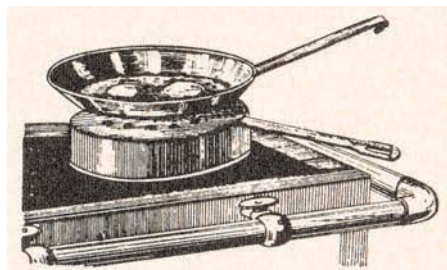
Velo-guľa (obr. 10) má už tiež viac ako stodvadsať rokov. Možno by oživila rôzne fádne atrakcie. Treba však dať pozor, aby pritom nedošlo k tragickej nehode, aká sa stala nedávno pri zorbingu, keď sa zorbinová guľa zrútila do priepasti.

Obr. 10

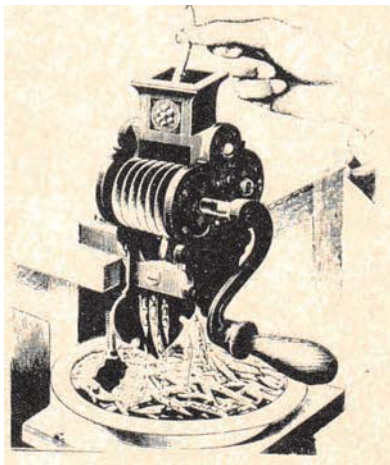
Ako nepripáliť aj bez teflónu (obr. 11). V súčasnosti už asi každá domácnosť má panvice a hrnce, v ktorých sa „zaručene“ nič nepripáli. Využívajú sa pritom rôzne sendvičové dná, teflónom alebo inými materiálmi upravené povrchy a podobne.

Problémy s pripaľovaním pri varení mali aj naše praprababičky. „... aby pokrmy bez masti alebo s najväčšou úsporou jeho boli upravované. Prístroj rieši vec na celkom ve-deckom podklade a umožní pečenie či du-senie čohokoľvek nad izolačnou vrstvou ho-rúceho vzduchu.“ Prípravok na obrázku je pod panvicou a vyzerá ako panvica otočená hore dnom, pričom má dierky v dne. Vďaka tomu dochádza k rovnomernejšiemu rozlo-ženiu tepla.

Obr. 11

„Rozluskovač“ (obr. 12) by sa mohol vo-lat’ praktický strojček, ktorý by mal uplat-nenie nielen v reštauráciach, školských jedálňach, závodných kuchyniach, ale aj v domácnostiach. Aj to by mohla byť inšpi-rácia pre výrobcov, napriek tomu, že ju nie-ko vynášiel pred asi stodvadsať rokmi.

Obr. 12

To bolo geniálne riešenie

Teraz, keď som už riadne prekročil na redakčnej rade dohodnutý rozsah článku, som si predsa len spomenul na jednu vese-lú príhodu súvisiacu s vynálezmi a vynález-cami.

Keď som bol na vrchole svojich vynález-covských úspechov vo vývoji v BAZ-ke (mal som za sebou asi 15 chránených vynálezov, jeden z nich umožnil vývoz nakladačov UNC 151 do viac ako 20 krajín, získaval som rôzne ocenenia, písalo sa o tom v novinách, volali ma do rozhlasu aj do televízie), začal som vystrkovať rôžky.

Na nejakej verejnej schôdzi som vystúpil s odvážnou, otvorenou kritikou vedúcich aj oddelenia VZN (vynálezy a zlepšovacie ná-vrhy). Nevedel som o tom, že hostkou schô-dze bola aj členka komisie pre rozvoj VZH (vynálezcovské a zlepšovateľské hnutie) s celoslovenskou pôsobnosťou.

O pár dní ma pozval na koberček ná-mestník (bývalý priemerný konštruktér, ale úspešný stranícky funkcionár) a šokoval ma. Ponúkol mi funkciu vedúceho odde-lenja VZN, ktorého činnosť som tak odvážne kritizoval...

Čas bežal a ja som rýchlo oľutoval, že som túto funkciu prijal. Začali za mnou chodiť zlepšovateľia a vynálezovia s oprávnenými požiadavkami na vyplatenie odmien. Musel som sa pustiť do nerovného boja s „veter-nými mlynmi“.

Asi o rok po spomínanej schôdzi si ko-misia pre rozvoj VZH spravila výjazdové zasadanie v BAZ-ke. Hlavným bodom prog-ramu bolo prešetrenie toho, aké opatrenia urobilo vedenie na základe príspevku mla-dého vynálezcu, ktorý kritizoval na verejnej schôdzi.

Na tento bod ma prizvali. Súdruh námes-tník ma vyzval: „Túto otázku vám zodpovie najpovolanejší – vedúci oddelenia VZN“.

Postavil som sa a rozhodne povedal: „Urobili sme opatrenia, na základe ktorých môžem zodpovedne vyhlásiť, že ten mladý vynálezca už nikdy nebude kritizovať zlé činnosť oddelenia VZN ani vedenia podniku.“ Povedal som to tak jasne, že ich to riadne prekvapilo. „Súdruh, ako si môžeš byť taký istý prijatými opatreniami?“, dosť ostro sa ma opýtal súdruh predsedajúci.

Ja som ešte trochu zvýšil hlas, dal si po-zor na správu artikuláciu, aby ma všetci dobre počuli, a povedal som: „Tým nespo-kojným mladým vynálezcom, čo kritizoval zlé pomery v podpore vynálezcovského a zlepšovateľského hnutia, som bol ja. Te-raz som vedúcim oddelenia, ktoré to má na starosti. Je dúfam jasné, že nebudem kriti-zovať to, za čo som zodpovedný.“ Členovia komisie sa pozreli jeden na druhého, dru-hý na tretieho a keď predsedajúci nedoká-zal premôcť nutkanie na úsmev, pustili sa všetci súdruhovia do hurónskeho smiechu, ktorý sa nedal zastaviť inak ako ukonče-ním schôdze.

Toľko smiechu v súvislosti s vynálezcov-stvom a zlepšovateľstvom som nezažil nik-dy predtým ani potom. Netrvalo dlho a stal som sa tiež členom komisie pre rozvoj VZH s pôsobnosťou pre Bratislavu.

A ešte niečo na záver.

„Vie sa o tom, že nové nápady sú často po-chopené inak, ako boli myslené. Prax je však ešte horšia, lebo keď sa pochopia správne, vyvolajú ešte väčšie nepochopenie.“

Jedna múdrosť hovorí: „Skúsenosť nás núti robiť nové chyby namiesto starých.“ Ja k tomu dodávam: „Múdrosť nám umožňuje robiť chyby rýchlejšie a na vyššej úrovni.“

Keď sa jedného významného vedca opý-tali, ktorý objav mu najviac zmenil život, stručne odpovedal: „Objavenie suseda v skri-ni...“

Moja poučka vynálezcu a patentového zástupcu: „Nepatentuj to, čo potentuješ, a nepotentuj to, čo patentuješ.“

Ing. Štefan Holakovský
patentová a známková kancelária
GENIUM®, Bratislava

Z rozhodnutí ÚPV SR

Námietky proti zápisu zverejneného označenia do registra ochranných známk

Zverejnené označenie:

Staršie ochranné známky:

Obchodné meno namietateľa:

Rempo, s. r. o.

(rozhodnutie zn. POZ 1933-2005 II/21-2013, § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov v spojení s § 7 písm. b) a f) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach, právoplatnosť 22. 4. 2013, potvrdenie prvostupňového rozhodnutia o vyhovení námietkam a zamietnutí prihlášky ochrannej známky „Rempo univers“)

Námietky proti zápisu kombinovaného označenia „Rempo univers“, č. spisu POZ 1933-2005 (ďalej zverejnené označenie alebo POZ 1933-2005), do registra ochranných známk boli podané v zmysle ustanovenia § 9 v spojení s § 4 ods. 1 písm. a), c), f) a § 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov (ďalej zákon č. 55/1997 Z. z.). Namietateľ ich podanie odôvodnil tým, že zverejnené označenie je zameniteľné s jeho staršími ochrannými známkami, a to s kombinovanými ochrannými známkami „REMPO a. s.“, kombinovanou ochrannou známkou „remppo“ (ďalej staršie ochranné známky) a tiež s jeho obchodným menom REMPO, s. r. o. Tovary a služby zverejneného označenia označil za rovnaké alebo podobné s tovarmi a službami, pre ktoré sú zapísané staršie ochranné známky, resp. pre ktoré je používané jeho obchodné meno. Namietateľ uviedol, že jeho staršie ochranné známky sú ochrannými známkami s dobrým menom a označil ich aj za všeobecne známe známky.

Vzhľadom na to, že v čase konania o námietkach nadobudol účinnosť zákon č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach (ďalej zákon č. 506/2009 Z. z.), ktorý nahradil zákon č. 55/1997 Z. z., bolo nutné v ďalšom konaní postupovať v zmysle prechodných ustanovení nového zákona. Námietkové dôvody uplatnené

v zmysle § 4 ods. 1 písm. a), c), f) a § 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 55/1997 Z. z. boli zákonom č. 506/2009 Z. z. pretransformované do § 7 písm. a), b), c), d) a f). Aktuálnou právnou úpravou [§ 7 písm. c) a d) zákona č. 506/2009 Z. z.] bola však vylúčená ochrana všeobecne známej známky v prípade použitia zverejneného označenia na nepodobných tovaroch alebo službách. Ako ďalej vyplýva z aktuálneho zákona, právo na uplatnenie ochrany všeobecne známej známky si nemožno nárokovať na základe označení zapísaných v národnom registri ochranných známk, medzinárodnom registri či v registri ochranných známk Spoločenstva. S ohľadom na uvedené bolo v predmetnom prípade vylúčené uplatnenie § 7 písm. c) a d) zákona č. 506/2009 Z. z.

Prvostupňový orgán v zmysle § 32 ods. 2 v spojení s § 7 písm. a), b) a f) zákona č. 506/2009 Z. z. vyhovel námietkam proti zápisu zverejneného označenia do registra ochranných známk a POZ 1933-2005 zamietol v celom rozsahu. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bolo konštatovanie naplnenia všetkých podmienok ustanovenia § 7 písm. a) a f) zákona č. 506/2009 Z. z. pre všetky nárokovateľné tovary a služby s výnimkou tovarov „nerastné suroviny/rudy“ v triede 6 a „žiarovky, zásuvky a elektroinštalačný materiál patriace do triedy 11“ v triede 11 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb (ďalej MTVS), ktoré boli zhodnotené ako nepodobné tovarom a službám, pre ktoré sú zapísané staršie ochranné známky, resp. s ktorými bolo preukázané podnikanie namietateľa pod obchodným menom Rempo, s. r. o. Keďže prvostupňový orgán skonštatoval aj naplnenie podmienok vyplývajúcich z § 7 písm. b) zákona č. 506/2009 Z. z., POZ 1933-2005 zamietol v celom rozsahu.

Proti tomuto rozhodnutiu podal prihlasovateľ rozklad. Nestotožnil sa s názorom prvostupňového orgánu o kumulatívnom naplnení podmienok vyplývajúcich z § 7 písm. b) a f) zákona o ochranných známkach.

Argumenty prihlasovateľa v podanom rozklade:

- prvostupňový orgán neposúdil podiel starších ochranných známk na trhu, územný rozsah ich používania ani ich vnímanie relevantnou časťou verejnosti,
- k používaniu zverejneného označenia nedochádza bez náležitého dôvodu, a preto nie je splnená jedna z kumulatívnych podmienok vyplývajúcich z § 7 písm. b) zákona č. 506/2009 Z. z.,
- vzhľadom na to, že bývalý štátny podnik Rempo so sídlom v Bratislave bol v roku 1992 rozdelený na viaceré subjekty, pričom subjekt namietateľa vznikol privatizáciou len jedného z nich, odvolávanie sa namietateľa na kontinuitu a nadviazanie na dlhoročnú tradíciu v používaní označenia Rempo je potrebné považovať za nedôvodné, pretože dovoľávať sa takýchto práv môže ktorýkoľvek zo vzniknutých subjektov,
- prihlasovateľ mal snahu dohodnúť sa s namietateľom a ešte pred podaním POZ 1933-2005 mu predložil niekoľko návrhov týkajúcich sa používania označenia „Rempo“, no zo strany namietateľa nebol záujem o kompromis,
- v súvislosti s námietkovým dôvodom uplatneným v zmysle § 7 písm. f) zákona č. 506/2009 Z. z. zdôraznil skutočnosť, že tento nie je možné uplatniť vo vzťahu k nepodobným tovarom „nerastné suroviny/rudy, žiarovky, zásuvky a elektroinštalačný materiál patriace do triedy 11“, pre ktoré okrem iného žiadal zapísať zverejnené označenie do registra ochranných známk.

S ohľadom na uvedené, prihlasovateľ požiadal, aby odvolací orgán nanovo posúdil naplnenie zákonných podmienok námietkových dôvodov uplatnených podľa § 7 písm. b) a f) zákona č. 506/2009 Z. z., námietky v tejto časti zamietol a zverejnené označenie zapísal do registra ochranných známkov pre tovary „nerastné suroviny/rudy“ v triede 6 a „žiarovky, zásuvky a elektroinštalčný materiál patriace do triedy 11“ v triede 11 MTVS.

Namietateľ sa vo svojom vyjadrení o rozklade stotožnil so závermi vyslovenými v prvostupňovom rozhodnutí a podaný rozklad označil za nedôvodný.

Argumenty namietateľa vo vyjadrení o rozklade:

- v predmetnom konaní predložil viac ako tristo dokladov, ktoré vo vzájomných súvislostiach svedčia o významnom podiele jeho ochranných známkov na trhu a tiež o širokom územnom rozsahu používania starších ochranných známkov, pričom z týchto dokladov je možné spoľahlivo usúdiť ich pozitívne vnímanie relevantnou verejnosťou,
- dlhodobé uplatnenie starších ochranných známkov na trhu je dôkazom, že zákazníci si ich obľúbili, a teda o ich dobrom mene je možné rozhodnúť aj bez výsledkov prieskumov verejnosti v rámci daného územia,
- odkázal na rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev vo veci C-375/97 zo 14. 9. 1999 a vo veci C-252/07 z 27. 11. 2008,
- ochranná známka „REMPO“ bola na našom území používaná viac ako 60 rokov a práve on je oprávnený používať toto označenie predovšetkým na základe privatizácie odštepneného závodu 1 Rempo štátny podnik a odkúpenia ochranných známkov „REMPO“, pričom doklady k uvedeným sukcesiam boli súčasťou námietok,
- on je jediným aktívnym, podnikajúcim držiteľom práv na označenie „REMPO“ z celej pôvodnej skupiny subjektov, je dlhodobo jediným používateľom ochrannej známky „REMPO“ na území Slovenskej republiky, kým prihlasovateľ je tretia osoba, ktorá s pôvodným štátnym podnikom REMPO nemá žiadny súvis,
- prihlasovateľ si účelovo zvolil obchodné meno tak, aby obsahovalo staršiu ochrannú známku inej osoby.

Na základe uvedeného namietateľ požiadal o zamietnutie rozkladu a potvrdenie prvostupňového rozhodnutia.

Z odôvodnenia rozhodnutia:

Podľa § 7 písm. b) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach označenie sa nezapíše do registra na základe námietok proti zápisu označenia do registra podaných podľa § 30 majiteľom staršej ochrannej známky, ak je označenie zhodné alebo podobné so staršou ochrannou známkou, ktorá má na území Slovenskej republiky a v prípade ochrannej známky Spoločenstva na území Európskeho spoločenstva dobré meno, ak by použitie tohto označenia na tovaroch alebo službách, ktoré nie sú podobné tým, pre ktoré je staršia ochranná známka zapísaná, bez náležitého dôvodu neoprávnene ťažilo z rozlišovacej spôsobilosti alebo dobrého mena staršej ochrannej známky, alebo by bolo na ujmu rozlišovacej spôsobilosti staršej ochrannej známky alebo jej dobrému menu.

Podľa § 7 písm. f) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach označenie sa nezapíše do registra na základe námietok proti zápisu označenia do registra podaných podľa § 30 užívateľom nezapísaného označenia alebo iného označenia používaného v obchodnom styku, ak je označenie zhodné alebo podobné s nezapísaným označením alebo iným označením používaným v obchodnom

styku, ktoré týmto používaním na území Slovenskej republiky alebo vo vzťahu k územiu Slovenskej republiky nadobudlo rozlišovaciu spôsobilosť pre zhodné alebo podobné tovary alebo služby používateľa pred dňom podania prihlášky a takéto označenie nemá iba miestny dosah.

Prihláška kombinovanej ochrannej známky „Rempo univers“, č. spisu POZ 1933-2005, proti ktorej boli uplatnené námietky, bola podaná 18. 10. 2005 a zverejnená vo vestníku pre tovary patriace do triedy 1, 2, 6, 9, 11, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 27 a pre služby triedy 35 a 37 MTVS.

Namietateľ je majiteľom:

- kombinovanej ochrannej známky „REMPO a. s.“ s právom prednosti od 11. 8. 1997, ktorá je zapísaná pre tovary a služby v triedach 1, 2, 3, 6, 7, 9, 10, 14, 16-28, 35, 37, 39 a 42 MTVS,
- kombinovanej ochrannej známky „REMPO a. s.“ s právom prednosti od 30. 4. 1996 zapísanej pre tovary v triedach 1, 2, 3, 6, 9, 10, 17-22 a 24-27 MTVS,
- kombinovanej ochrannej známky „rempo“ s právom prednosti od 23. 5. 2002 zapísanej pre tovary a služby v triedach 1, 3, 6, 9, 16-18, 21-25, 27, 35, 36, 39 a 40 MTVS.

Z podaného rozkladu vyplynulo, že prihlasovateľ spochybnil prvostupňové rozhodnutie v rozsahu posúdenia naplnenia zákonných podmienok vyplývajúcich z § 7 písm. b) a f) zákona č. 506/2009 Z. z. a požiadal o zápis zverejneného označenia do registra ochranných známkov pre tovary (nerastné suroviny/rudy, žiarovky, zásuvky a elektroinštalčný materiál patriace do triedy 11), ktoré boli posúdené ako nepodobné s tovarmi a službami starších ochranných známkov. S prihliadnutím na uvedené odvolací orgán preskúmal napadnuté rozhodnutie v danom rozsahu.

Rámec skutkového hodnotenia pri skúmaní dôvodnosti námietok podaných v zmysle § 7 písm. b) zákona č. 506/2009 Z. z. tvoria podmienky, ktoré vyplývajú z predmetného ustanovenia a na ich úspešné uplatnenie musia byť splnené súčasne. V danom prípade bolo teda potrebné preskúmať, či zverejnené označenie možno označiť za zhodné alebo podobné so staršími ochrannými známkami, či staršie ochranné známky majú v Slovenskej republike dobré meno a či používanie zverejneného označenia na tovaroch a službách, ktoré síce nie sú podobné tým, pre ktoré sú zapísané staršie ochranné známky, by bez náležitého dôvodu neoprávnene ťažilo z rozlišovacej spôsobilosti alebo dobrého mena starších ochranných známkov, alebo by bolo na ujmu ich rozlišovacej spôsobilosti alebo ich dobrému menu.

V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že pokiaľ ide o podmienku zhodnosti alebo podobnosti zverejneného označenia so staršími ochrannými známkami, odvolací orgán za rozhodujúce v danom prípade považoval konštatovanie prvostupňového orgánu o ich čiastočnej vizuálnej a značnej fonetickej a sémantickej podobnosti. Vyplynulo to z toho, že podobnosť zverejneného označenia so staršími ochrannými známkami bola v prvostupňovom konaní zhodnotená v rámci posúdenia pravdepodobnosti zámery v zmysle § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z. a táto skutočnosť nebola prihlasovateľom v podanom rozklade napadnutá.

Čo sa týka dobrého mena starších ochranných známkov, namietateľ predložil množstvo dôkazov preukazujúcich ich používanie vo vzťahu k širokej škále tovarov a služieb zapísaných pre tieto ochranné známky. Za relevantné boli považované doklady datované do podania POZ 1933-2005, doklady obsahujúce staršie ochranné známky a doklady, ktoré súviseli s namietateľom.

Z relevantných dôkazových materiálov vyplynulo, že všetky platné ochranné známky obsahujúce slovo „rempo“ alebo „REMPO“ zapísané v národnom registri ochranných známk sú v súčasnosti vo vlastníctve namietateľa. Odvolací orgán konštatoval, že namietateľ náležite dokladoval svoje úsilie na dosiahnutie takého stavu, aby označenie „rempo“ aj so svojou historickou hodnotou bolo príznačné práve pre jeho subjekt.

Odvolací orgán za nespornú považoval skutočnosť, že namietateľ investoval nemalé finančné prostriedky do reklamy a inzercie z dôvodu, aby sa známosť starších ochranných známk nadobudnutá už počas predchádzajúcich desiatok rokov naďalej udržiavala a taktiež, aby boli staršie ochranné známky vnímané verejnou v prospech namietateľa. V tejto súvislosti odvolací orgán poukázal na to, že inzercia bola publikovaná jednak v inzertných periodikách (dvojtyždenník Slovenský Market, dvojtyždenník Tising plus, inzertný časopis AUTOBURZA, inzertné noviny Benefit, dvojtyždenník Bystrický GRÁTis, inzertné periodikum Pardon), ktoré boli distribuované zadarmo priamo do poštových schránok jednotlivých domácností či firiem v rôznych miestach Slovenska (napr. Piešťany, Banská Bystrica a okolie, Zvolen, Brezno), ako aj v periodikách a časopisoch (napr. periodikum Hlas Nového Mesta, denník Pravda, časopisy GOLD MAN a Beauty Woman) prístupných čitateľom na celom Slovensku. Z ďalších možností získania či udržiavania známosti starších ochranných známk využil namietateľ ich prezentáciu v rámci športových podujatí s vysokou sledovanosťou (činnosť hokejového klubu Slovan Bratislava, letné golfové turnaje Prezident Golf Cup v Piešťanoch, Slavkove, Veľkej Lomnici a na Tálloch), reklamu umiestňovanú na dopravné prostriedky a reklamné tabule v blízkosti frekventovaných ciest. O komplexnosti informácií spätých so staršími ochrannými známkami smerom k spotrebiteľom svedčí tiež výtlačok z internetovej stránky www.rempo.sk a záznam reklamných rozhlasových spotov.

Predložené dôkazové materiály podľa odvolacieho orgánu preukázali pravidelnosť a intenzitu používania starších ochranných známk, ako aj pokrytie dostatočného územného rozsahu. Splňali aj požiadavku časového hľadiska a nebola zanedbateľná ani deklarovaná doba používania starších ochranných známk (roky 2000 – 2005). Napriek tomu, že prihlasovateľ v odôvodnení rozkladu poukázal na absenciu dokladov svedčiacich o pozitívnom vnímaní starších ochranných známk relevantnou spotrebiteľskou verejnosťou, odvolací orgán obdobne ako prvostupňový bol toho názoru, že doložené doklady sú z kvantitatívneho i kvalitatívneho hľadiska dostatočné na to, aby starším ochranným známkam mohol byť prisúdený status dobrého mena na území Slovenskej republiky. Táto skutočnosť je navyše umocnená aj určitou historickou pôsobnosťou označenia „rempo“.

Pokiaľ ide o ďalšiu podmienku vyplývajúcu z § 7 písm. b) zákona č. 506/2009 Z. z. – preukázanie neoprávneného ťaženia z rozlišovacej spôsobilosti alebo dobrého mena starších ochranných známk alebo spôsobenia ujmy rozlišovacej spôsobilosti starších ochranných známk alebo ich dobrému menu – odvolací orgán konštatoval, že zásahy do práv plynúcich zo starších ochranných známk s dobrým menom vznikajú následkom určitého stupňa podobnosti medzi nimi a označením s neskorším právom prednosti, pre ktorý si príslušná skupina verejnosti priblíži dané kolízne označenia, t. j. vytvorí si medzi nimi určitú súvislosť. V predmetnom prípade z vykonaného porovnania starších ochranných známk a zverejneného označenia takáto súvislosť vyplynula. V nadväznosti na uvedené odvolací orgán poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev vo veci C-252/07 ods. 67, 74 a 29.

V prípade, ak by na trhu koexistovali ochranné známky dvoch majiteľov vykazujúce podobnosť spôsobenú obsahom rovnakého prvku „rempo“, identita starších ochranných známk vo vedomí spotrebiteľa by podľa odvolacieho orgánu bola rozptýlená, keďže by sa strácala schopnosť spotrebiteľa jednoznačne určiť pôvod takto označených tovarov či služieb. Rozlišovacia spôsobilosť, komunikačná, investičná a reklamná funkcia starších ochranných známk by týmto boli poškodené, čo by mohlo mať za následok zmenu ekonomického správania spotrebiteľov, a tým aj pokles predaja relevantných výrobkov a zároveň ekonomickej hodnoty starších ochranných známk.

V daných súvislostiach odvolací orgán dospel k záveru, že došlo k naplneniu všetkých kumulatívnych podmienok nevyhnutných na uplatnenie ustanovenia § 7 písm. b) zákona č. 506/2009 Z. z., a preto prvostupňový orgán POZ 1933-2005 správne zamietol aj pre tovary, ktoré boli posúdené ako nepodobné s tovarmi a službami starších ochranných známk.

Prvostupňové rozhodnutie v rozsahu posúdenia naplnenia zákonných podmienok v zmysle § 7 písm. f) zákona o ochranných známkach odvolací orgán nepovažoval za dôvodné preskúmať a žiadosť prihlasovateľa o zápis zverejneného označenia ako ochrannej známky pre tovary „nerastné suroviny/rudy, žiarovky, zásuvky a elektroinštalačný materiál patriace do triedy 11“, teda pre tovary, ktoré boli posúdené ako nepodobné s tovarmi a službami starších ochranných známk, označil za bezpredmetnú. Odôvodnil to tým, že citované ustanovenie netvorí zápisnú prekážku pre nepodobné tovary, t. j. tie, na ktoré sa prihlasovateľ zamerl v podanom rozklade a pre ktoré žiadal zapísať zverejnené označenie do registra ochranných známk.

Odvolací orgán podotkol, že obchodné meno namietateľa REMPO, s. r. o., bolo do obchodného registra zapísané pred dátumom podania POZ 1933-2005. Zároveň poukázal na to, že hlavnú a dištinktívnu časť obchodného mena tvorí prvok „REMPO“, ktorý je zároveň dominantnou časťou zverejneného označenia, na základe čoho možno konštatovať ich podobnosť. Doklady predložené namietateľom na preukázanie dobrého mena starších ochranných známk označil za dôkazy svedčiace aj o rozsiahlych podnikateľských aktivitách namietateľa, teda o používaní jeho obchodného mena v súvislosti s tovarmi a službami, pre ktoré sú zapísané staršie ochranné známky. Vzhľadom na tieto skutočnosti odvolací orgán rovnako ako prvostupňový považoval podmienky ustanovenia § 7 písm. f) zákona č. 506/2009 Z. z. za naplnené, a to vo vzťahu k nárokovým tovarom a službám, ktoré boli zhodnotené ako zhodné a podobné s tovarmi a službami starších ochranných známk v rámci posúdenia pravdepodobnosti zámery podľa § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z.

Keďže na základe preskúmania napadnutého rozhodnutia vyplynulo, že prvostupňový orgán správne posúdil naplnenie zákonných podmienok vyplývajúcich z § 7 písm. b) a f) zákona č. 506/2009 Z. z., **odvolací orgán podaný rozklad zamietol a prvostupňové rozhodnutie, ktorým bolo vyhovené námietkam proti zápisu zverejneného označenia do registra ochranných známk a POZ 1933-2005 bola zamietnutá v celom rozsahu, potvrdil.**

Spracovala JUDr. Lucia Antošíková

Správy z ÚPV SR

Ochrana duševného vlastníctva v podmienkach vysokých škôl

Miestom **piateho** ročníka medzinárodnej konferencie Ochrana duševného vlastníctva v podmienkach vysokých škôl bola 21. novembra **Technická univerzita vo Zvolene (TUZVO)**. Konferenciu tematicky zameranú na rozvoj a význam ochrany duševného vlastníctva zorganizoval Úrad priemyselného vlastníctva SR v spolupráci s TUZVO, Centrom vedecko-technických informácií SR (CVTI SR) a Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO).

Hlavnou témou tohtoročnej konferencie bola **národná a medzinárodná ochrana dizajnu**. ÚPV SR už niekoľko rokov aktívne spolupracuje s Katedrou dizajnu nábytku a drevárskych výrobkov Drevárskej fakulty TUZVO.

Konferencia pozostávala z niekoľkých blokov prednášok:

- **Úvod do duševného vlastníctva – Dobré treba chrániť!**
(*Systém ochrany duševného vlastníctva v Slovenskej republike; Ing. Lucia Bocková, ÚPV SR*)
- **Ako chrániť výsledky vedeckovýskumnej činnosti podľa autorského zákona?**
(*Používanie a ochrana autorských diel na vysokých školách; JUDr. Zuzana Adamová, PhD., INGENIUM Slovakia, s. r. o., Trnava*)
- **Prečo chrániť dizajn?**
(*Dizajny vs. iné formy priemyselnoprávnej ochrany a možnosti ochrany dizajnu prostredníctvom Haagskeho systému; Ing. Zdena Hajnalová, ÚPV SR*)

(*Výhody medzinárodnej ochrany dizajnov (podľa Haagskeho systému) pre podnikanie; Mikhail Faleev, odbor informácií a podpory, Haagsky register dizajnov, WIPO, Ženeva*)
- **Manažovanie duševného vlastníctva na univerzitách**
(*Podporné aktivity pre univerzity pomocou národného systému na podporu transferu technológií na Slovensku, projekt NITT SK; Mgr. Miroslav Kubiš, CVTI SR*)

(am)

Foto: archív ÚPV SR

TECH INNO DAY 2013

ÚPV SR mal zastúpenie na **1. ročníku výstavy technických inovácií TECH INNO DAY**, ktorá sa konala 18. novembra v Bratislave. Výstavu organizoval Univerzitný technologický inkubátor InQb Slovenskej technickej univerzity v Bratislave (STU) v spolupráci s Bratislavským samosprávnym krajom, Fondom inovácií a technológií, Národnou agentúrou pre rozvoj malého a stredného podnikania a Ústavom manažmentu STU.

Na podujatí mal ÚPV SR stánok s propagačnými materiálmi a informačnými brožúrami týkajúcimi sa priemyselnoprávnej ochrany, pričom záujemcom o danú problematiku poskytli zástupcovia úradu aj konzultácie.

(am)

Foto: www.inqb.sk

Dobré treba chrániť! – Inovácie a mládež

Predseda ÚPV SR **Mgr. Ľuboš Knoth** prezentoval 7. novembra zámery úradu a jeho aktivity určené najmä školop povinnej mládeži účastníkom porady riaditeľov škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja, ktorá sa uskutočnila v hoteli Partizán na Tálloch. Predstavil možnosti komplexnej pomoci mládeži v získavaní informácií týkajúcich sa duševného vlastníctva a motivácie mládeže v danej oblasti, ponuku ÚPV SR pedagogickým pracovníkom, ktorí majú záujem témy duševného vlastníctva využiť v rámci vyučovania, informoval o zámeroch úradu vytvoriť špecializovaný kurz pre vyučujúcich s cieľom oboznámiť ich s touto problematikou, ako aj dohodu s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR o vypracovaní študijných plánov pre stredné školy v rozsahu minima o duševnom vlastníctve. Zároveň predstavil prítomným výučbové materiály a pomôcky, ktoré vznikli aj vďaka spolupráci so Svetovou organizáciou duševného vlastníctva.

Ako povedal L. Knoth, Slovensko môže zvýšiť svoju konkurencieschopnosť najmä transferom inovatívnych myšlienok a nápadov do praxe, pričom **dobré treba aj právne chrániť**.

(lw)

Prešporský podnikateľ aj o duševnom vlastníctve

Bratislavská regionálna komora

Dňa 6. novembra predsedu ÚPV SR **Mgr. Ľuboša Knotha** navštívil riaditeľ Bratislavskej regionálnej komory SOPK **Ing. Juraj Majtán** a jeho zástupca **Ing. Miroslav Zimek**.

Obe strany hovorili o ďalších možnostiach vzájomnej spolupráce (BRK SOPK je jedným z informačno-poradenských miest ÚPV SR pre inovácie – innoinfo). Dohodli sa na spoločnom postupe oslovovania podnikateľskej verejnosti, napríklad prostredníctvom výstav a tematických prednášok zameraných na problematiku duševného vlastníctva a jeho ochranu. V tejto súvislosti pripraví ÚPV SR aj sériu informatívnych článkov, ktoré budú publikované v mesačníku BRK SOPK Prešporský podnikateľ.

Ľ. Knoth informoval hostí o aktivitách ÚPV SR v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva SR a Ministerstvom školstva, vedy, výskum a športu SR určených podnikateľom a mládeži.

ÚPV SR a BRK SOPK uvažujú o spoluprácu aj na niektorých projektoch finančne podporených Európskou úniou.

(jš)

Odborné skúšky na výkon činnosti patentového zástupcu

Odborné skúšky na výkon činnosti patentového zástupcu, ktoré organizuje ÚPV SR (táto povinnosť vyplýva úradu zo zákona č. 344/2004 Z. z. o patentových zástupcoch), sa v tomto roku konali **5. – 6. novembra**. Účastníci skúšok mali **po prvýkrát možnosť vykonať ich písomnú časť elektronicky** a túto alternatívu aj využili. Ocenili ju i členovia skúšobnej komisie, ktorí dozerali na priebeh vypracovávaní úloh a následne ich elektronicky hodnotili.

Záverečnú ústnu časť skúšok pred päťčlennou komisiou vymenovanou predsedom ÚPV SR (zástupcovia ÚPV SR a Slovenskej komory patentových zástupcov) úspešne absolvovali obaja prihlásení. Predsedníčka komisie **JUDr. Ingrid Maruniaková** z ÚPV SR im odovzdala osvedčenia o vykonaní odborných skúšok, ktoré ich oprávňujú požiadať o členstvo v Slovenskej komore patentových zástupcov.

(I'h)

Stretnutie so seniormi

– Bolo by dobré, keby takéto stretnutie bývalých zamestnancov úradu nebolo prvé a zároveň ani posledné a stala sa z toho v rámci možnosti tradícia, – takto a podobne sa vlní v októbri vyjadřili viacerí bývalí pracovníci Úradu priemyselného vlastníctva SR už v dôchodkovom veku, ktorí prijali pozvanie do úradu od jeho predstaviteľov.

Rok uplynul a **pri príležitosti mesiaca úcty k starším boli seniory, bývalí zamestnanci ÚPV SR, opäť pozvaní na priateľské stretnutie**. Z 23 oslovených prišli 25. októbra do úradu 13-tí, tým, ktorým to dovolil najmä zdravotný stav. Prijali ich predseda ÚPV SR Mgr. Ľuboš Knoth, podpredseda Ing. Elemír Murček a vedúci služobného úradu Ing. Andrej Legiš. Ako povedali, aj takýmto stretnutiami si chce úrad uctiť bývalých zamestnancov a ich prácu, ktorú odvedli pre inštitúciu. Informovali ich o aktuálnej situácii v úrade a jeho ďalšom napredovaní a seniory spomínali na svoje pôsobenie v úrade, hovorili, čomu sa venujú v súčasnosti a pod.

– Leto vystriedala jeseň odetá do pestrofarebných šiat. Takémuto kolobehu v prírode sa nedá vyhnúť a platí aj v súvislosti s ľuďmi. V jeseni života síce sem-tam človeka už niečo bolí, objavja sa vrásky, skôr či neskôr obeľujú vlasy, no toto obdobie má tiež svoje čaro. Starší ľudia sú pekní vďaka svojej múdrosti a skúsenostiam, ktoré nadobudli vekom, – konštatoval predseda **L. Knoth**. *– Je dobré, že starší ľudia môžu odovzdať skúsenosti mladším, samozrejme, ak tí o to stoja. Ako som už povedal na minuloročnom stretnutí, náš úrad je a bude povďačný seniorom za ich rady alebo návrhy.*

Bývalí zamestnanci ÚPV SR sa po oficiálnej časti stretnutia zišli aj s bývalými kolegami či kolegyniami.

(jš)

Foto: archív ÚPV SR

Konzultačný deň s ÚPV SR

Zástupcovia ÚPV SR sa **16. októbra** zúčastnili na 19. medzinárodnom veľtrhu elektrotechniky, elektroniky, energetiky a telekomunikácií – **ELO SYS** v Trenčíne. Poskytli záujemcom bezplatné poradenstvo v priemyselnoprávnej oblasti, priblížili služby a produkty úradu, a to v stánku Trenčianskej regionálnej komory SOPK (TRK SOPK),

ktorá je jedným z partnerov ÚPV SR v rámci projektu innoinfo.

TRK SOPK pomohla ÚPV SR aj tým, že spomenuté poradenstvo spropagovala v rozhlase výstaviska, prostredníctvom ktorého bola viackrát avizovaná možnosť získať informácie o patentoch, ochranných známkach a pod.

Návštevníci výstavy prejavili záujem o túto problematiku, ako aj o službu úradu – prediagnostiku priemyselných práv (poradenstvo „šité“ na mieru). **Potešil najmä záujem Zväzu elektrotechnického priemyslu SR o spoluprácu s ÚPV SR**, či už v oblasti konzultácií, prednášok na seminároch a pod., pretože zväz zastupuje jedno z kľúčových odvetví slovenského priemyslu.

(jr)

Vzdelávací program Duševné vlastníctvo

Absolventi zaujali záverečnými prácami

Absolventi dvojročného vzdelávacieho programu Duševné vlastníctvo, ktorý ÚPV SR organizuje od roku 2000, obhajujú svoje záverečné práce pred päťčlennou odbornou komisiou, a tak tomu bolo aj 3. októbra tohto roka. Obhajob sa zúčastnilo osem absolventov a práce sa týkali problematiky tak autorských, ako aj priemyselných práv.

Zaujímavou prácou sa prezentovala Ing. Helena Gbelcová, PhD. – **Citovanie a iné použitie diel vo vede a výskume z pohľadu autorského práva**. Autorka upozornila na ťažkosti s publikovaním obrázkov vo vedeckých a diplomových prácach absolventov vysokých škôl, pretože z autorského zákona nie je vždy zjavné, ako so špecifickými obrázkami nakladať tak, aby nedochádzalo k porušovaniu autorských práv.

Autorským právam sa venovala aj Mgr. Simona Klučiarová. Vo svojej práci **Porušovanie a ochrana autorských práv** nielen ozrejmila spôsob, akým autorské právo vzniká, čo jeho vzniku predchádza, no poukázala i na význam a spôsob ochrany práv autorov v súčasnej internetom ovládanej spoločnosti, keď často dochádza k nelegálnemu šíreniu hudby, filmov, textov a pod.

Ochranným známkam boli venované dve záverečné práce. Mgr. Pavol Heger v práci **Používanie ochranných známk na internete** zosumarizoval základné poznatky týkajúce sa používania ochranných známk v internetovom prostredí a venoval sa i problémom s vymáhaním práv pri ich porušovaní v celosvetovej počítačovej sieti. Zdôraznil naliehavosť potreby riešiť uvedenú problematiku novou právnou úpravou.

Ing. Vladimír Minčev sa zaoberal Niceským triedením tovarov a služieb – **Triedenie tovarov a služieb pre ochranné známky s ohľadom na posledný vývoj v EÚ**. Vysvetlil vplyv rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-307/10 „IP Translator“ z 19. júna 2012 na prieskum prihlášok ochranných známk v ÚPV SR, v iných úradoch priemyselného vlastníctva EÚ, ako aj v Úrade pre harmonizáciu vnútorného trhu.

Tému **Zmluvné typy v oblasti práva priemyselného vlastníctva** spracovala Mgr. Petra Lovášová. Okrem zosumarizovania zmluvných typov aj systematicky pomocou normatívno-právnej metódy analyzuje tie, ktoré sú využívané v praxi.

Duševnému majetku ako hodnote a jej stanoveniu sa venovala Ing. Daniela Lecká v práci **Stanovenie nehmotného majetku know-how**. Charakterizovala najskôr nehmotný majetok firmy vo všeobecnosti z pohľadu účtovných a daňových predpisov, ohodnocovania štandardov a v závere práce uviedla konkrétny príklad stanovenia takejto hodnoty. Autorka v uvádzanom príklade

pretransformovala teóriu do praxe, čím úspešne splnila aj cieľ vzdelávacieho programu – uplatnenie nadobudnutých vedomostí v praxi.

Na vysoký nárast počtu falzifikátov za ostatné desaťročie s enormným poškodzovaním vlastníkov priemyselných práv, negatívnym vplyvom na hospodárske výsledky a zásahom aj do sociálnych vzťahov spoločnosti upozornil v práci **Falzifikáty v súvislosti s registrovanými právami priemyselného vlastníctva** Ing. Ján Nemček. Zaoberal sa nielen vplyvmi dovozu a obchodovania s falšovanými výrobkami, ale tiež nástrojmi na zamedzenie porušovania práv priemyselného vlastníctva. Svoju prácu i jej prezentáciu pred komisiou obohatil výsledkami z praxe spracovanými do prehľadných grafov, z ktorých bolo na prvý pohľad zjavné, ako sa situácia vyvíjala v danej oblasti v priebehu ostatných niekoľkých rokov.

Ako riešiť patentové spory, pripraviť sa na úkony s tým spojené, strategické načasovanie a plánovanie krokov je spomínané v práci **Patentová litigácia (ako riešiť patentové spory)**. Tému spracoval JUDr. Tomáš Klinka a pre jej zaujímavosť a tiež dobré odborné spracovanie navrhla komisia autorovi, aby pripravil článok do časopisu Duševné vlastníctvo, a tak informoval aj odbornú verejnosť o tejto téme.

Absolventi vzdelávacieho programu odprezentovali svoje práce na vysokej úrovni a dokázali, že sa v priebehu dvoch rokov štúdia v danej problematike zorientovali a že sú pripravení využívať svoje poznatky v praxi.

Všetky záverečné práce absolventov sú k dispozícii vo **verejnej študovni ÚPV SR**. Môžu slúžiť ako študijný materiál a tiež zdroj cenných informácií vo vzťahu k vývoju konania o prihláškach predmetov priemyselných práv a vo všeobecnosti k ochrane práv duševného vlastníctva.

-o0o-

ÚPV SR otvoril 19. septembra vo svojom Inštitúte duševného vlastníctva **ďalší ročník špecializovaného štúdia v 4-modulovom vzdelávacom programe Duševné vlastníctvo** akreditovanom Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Pri príležitosti otvorenia školského roka 2013/2014 sa účastníkom vzdelávania prihovorili predseda ÚPV SR **Mgr. Ľuboš Knoth**, ktorý v rámci vzdelávacieho programu pôsobí ako lektor, vedúci služobného úradu **Ing. Andrej Legiň** a **prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.**, z Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, jeden zo zakladateľov vzdelávacieho programu Duševné vlastníctvo, zároveň lektor a skúšajúci v module D.

V tomto školskom roku bude vzdelávanie prebiehať práve v module D – právo priemyselného vlastníctva. Jeho obsah tvoria tri predmety: priemyselné práva, práva príbuzné a súvisiace; patentové právo; práva na označenie.

Na štúdium sa tohto roku prihlásilo **najviac záujemcov v doterajšej trinásťročnej histórii Inštitútu duševného vlastníctva** – 46, z nich veľkú časť (21) tvoria zástupcovia Finančného riaditeľstva SR sekcie daňovej a colnej. ÚPV SR teší záujem zástupcov štátnej správy o problematiku ochrany duševného vlastníctva a verí, že sa v budúcnosti spolupráca v tomto smere rozšíri aj na iné rezorty.

(I/h)

Foto: archív ÚPV SR

Správy z WIPO

Zmeny v poplatkoch PCT

V **poplatkoch** spätých s podávaním medzinárodných prihlášok podľa Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT) **dôjde od 1. januára 2014 k zmenám.**

Poplatok za podanie medzinárodnej prihlášky sa zníži z 1100 eur na **1084 eur**. Okrem toho, ak medzinárodná prihláška bude podaná:

- na papieri spolu s jej kópiu v elektronickej forme (PCT EASY) alebo v elektronickej forme, ale žiadosť nie je kódovaná v znakovom formáte, zníži sa poplatok z 83 eur na **81 eur**,
- v elektronickej forme, ak texty opisu, nárokov a anotácie nie sú kódované v znakovom formáte (PCT SAFE), znižuje sa poplatok zo 165 eur na **163 eur**,
- v elektronickej forme, ak texty opisu, nárokov a anotácie sú kódované v znakovom formáte (PCT SAFE), znižuje sa poplatok zo 284 eur na **244 eur**.

V súvislosti s podaním **žiadosti o medzinárodný predbežný prieskum** dochádza k zníženiu **manipulačného poplatku** zo 165 eur na **163 eur**.

PCT Newsletter, 11/2013
(lh)
Foto: www.jiunlimited.com

Tunisko sa pripojilo k medzinárodného systému ochranných známok

Dňa 16. októbra 2013 nadobudol pre Tunisko účinnosť Protokol k Madridskej dohode o medzinárodnom zápise ochranných známok a krajina sa tak stala **92. členom Madridského systému.**

Generálny riaditeľ Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) **Francis Gurry** v tejto súvislosti uviedol: – *Globálny vplyv Madridského systému sa prístupím Tuniska opäť rozšíril. Členské štáty dohody už môžu chrániť označenia aj v rámci významného tuniského trhu, a to prostredníctvom jedinej prihlášky, zjednodušeného a nákladovo efektívneho konania.*

Tuniský minister priemyslu **Mehdi Jomâa**: – *Účasť našej krajiny v Madridskom systéme prispeje k ďalšiemu rozvoju najmä malých a stredných tuniských podnikov, ale aj medziná-*

rodných firiem, ktoré chcú získať ochranu svojho označenia v Tunisku.

Madridský systém zažíva mimoriadnu expanziu. V ostatných 18-tich mesiacoch k nemu pristúpila Kolumbia, India, Mexiko, Nový Zéland, Filipíny a Rwanda, čo viedlo k výraznému geografickému rozšíreniu systému.

V roku 2012 napriek neistej globálnej ekonomike bol podaný rekordný počet medzinárodných prihlášok ochranných známok, a to 44 018, čo je o 4,1 % viac ako v predchádzajúcom roku, a zapísaných do medzinárodných registra bolo 41 954 ochranných známok.

Prostredníctvom Madridského systému spravovaného WIPO je možné chrániť označenia vo vyše 90-tich krajinách vrátane Európskej únie jej ochrannou známkou Spoločenstva (CTM) podaním jednej prihlášky v jednom z troch jazykov (angličtina, francúzština alebo španielčina) s poplatkami v jednej mene (švajčiarske franky). Žiadatelia o ochranu označenia, ktorí chcú využiť Madridský systém, musia podať prihlášku v príslušnom národnom alebo regionálnom znakovom úrade. Medzinárodný zápis podľa Madridského systému má rovnaké účinky ako ochranná známka v každej zo zmluvných strán určených žiadateľom.

Pokiaľ ochrana nie je odmietnutá známkovým úradom určeným zmluvnou stranou, status známky je rovnaký, ako keby bola zapísaná týmto úradom. Potom môže byť medzinárodný zápis zachovaný a obnovený prostredníctvom jediného postupu. To znamená, že systém poskytuje nákladovo efektívny a účinný spôsob ochrany vo viacerých krajinách.

Ochranné známky sú kľúčovou súčasťou každej úspešnej obchodnej marketingovej stratégie. Umožňujú spoločnostiam odlíšiť tovary alebo služby od konkurencie, podporovať ich rozvoj, lojalitu u zákazníkov, prípadne poskytnúť licenciu na svoje produkty.

Ochranná známka je príslubom kvality výrobku a v dnešnom globálnom a čoraz viac elektronickej trhu je pre zákazníkov často jediný spôsob, ako identifikovať tovary a služby tej-ktorej firmy. Zabraňuje príživovaniu sa na dobrom mene príslušnej spoločnosti.

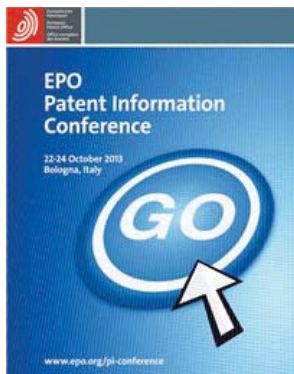
Medzinárodný systém ochranných známok sa riadi dvoma zmluvami – Madridskej dohodou o medzinárodnom zápise ochranných známok (1891) a Protokolom k tejto dohode (1989).

www.wipo.int
(jš)

Foto: www.flickr.com/photos/wipo/

Správy z EPO

Konferencia EPÚ o patentových informáciách

Tradičné medzinárodné stretnutie autorít v oblasti zhromažďovania a poskytovania patentových informácií – **EPOPIC** (Patent Information Conference) sa tento rok konalo **21. – 25. októbra** v kongresovom a výstavnom centre talianskej Bologne (konferencia sa pravidelne koná od roku 1991).

Vyššie 400 účastníkov mohlo využiť ponuku bohatého programu v podobe diskusných fór, prezentácií, seminárov a workshopov doplnených o možnosť

navštíviť expozície spoločností a subjektov pôsobiacich v oblasti spracovania, produkcie a poskytovania patentových informácií.

V rámci sprievodného spoločenského programu boli vytvorené podmienky na nadviazanie neformálnych vzťahov medzi účastníkmi zo **40 krajín sveta**.

Program konferencie bol rozvrhnutý podľa ustálenej štruktúry

- konferencia – hlavný program;
- expozície a prezentácie vystavovateľov s možnosťou osobných konzultácií;
- tematické semináre, workshopy a školenia.

Podrobné informácie o programe konferencie sú dostupné na internetovej stránke EPÚ www.epo.org/learning-events/events/conferences/pi-conference/programme.html.

Európsky patentový úrad (EPÚ) pripravil konferenciu v spolupráci s Generálnym riaditeľstvom pre boj proti falšovaniu – Talianskym patentovým a známkovým úradom (Direzione Generale per la Lotta alla Contraffazione – Ufficio Italiano Brevetti e Marchi).

Hlavné témy tohtoročnej konferencie boli zamerané na **právny stav patentov, patent EÚ s jednotným účinkom a 40. výročie Európskeho patentového dohovoru**.

Novinkou boli odborné diskusné fóra.

Pred začiatkom a po ukončení konferencie sa uskutočnili ďalšie odborné semináre (spoplatnené) pre záujemcov.

Na konferencii **prezentoval svoju činnosť a služby aj Úrad priemyselného vlastníctva SR** v spoločnom stánku Európskej patentovej siete (European Patent Network) s poľským, rumunským a litovským úradom.

Prezident EPÚ **Benoît Battistelli** vo svojom príhovore k delegátom uviedol:

– *Stredobodom záujmu mnohých hráčov v patentovom systéme je proces udeľovania patentov. EPÚ však kladie rovnaký dôraz na patentové informácie, ktoré predstavujú kľúčový prvok patentovej kultúry založenej na komunikácii a spolupráci, ktoré sa úrad taktiež snaží podporiť. EPÚ bude aj naďalej zlepšovať nástroje, ktoré ponúka svojim používateľom, ale urobí tiež všetko pre to, aby sa téma patentových informácií dostala viac do pozornosti.*

Okrem hlavných tém tohtoročná konferencia upriamila pozornosť na viaceré aktuálne, dôležité a diskutované otázky vo svete patentových informácií – **Kooperatívne patentové triedenie CPC** – ktoré vstúpilo do platnosti 1. januára 2013, a dlhodobo aktuálna téma rozvoja, sprístupňovania a využitia patentových informácií z ázijských krajín. **Ázijské dokumenty** sa stávajú zrozumiteľnou a využiteľnou časťou spektra informácií týkajúcich sa stavu techniky, čo dokumentuje nárast ich citácií v rešeršných správach k európskym patentovým prihláškam. V roku 2012 EPÚ zaznamenal až 20 % citácií s prioritou dokumentov z ázijských krajín.

(mz)

Foto: www.epo.org

40. výročie podpísania EPD

Po viac ako dvadsiatich rokoch prípravných rokovaní 16 európskych štátov podpísalo 5. októbra 1973 v Mníchove Európsky patentový dohovor (EPD), ktorým bola založená Európska patentová organizácia, bol zriadený Európsky patentový úrad a vytvorený autonómny právny systém udeľovania európskych patentov.

Pri príležitosti 40. výročia podpísania EPD sa 17. októbra tohto roka uskutočnilo **viacero podujatí**. Spomeňme aspoň niektoré.

Časť Mníchova, v ktorej sa nachádza hlavná budova EPÚ, bola premenovaná na **Námestie Boba van Benthema**. Holandský právnik Johannes Bob van Benthem (1921 – 2006) bol prvým prezidentom EPÚ. Funkciu prezidenta vykonával od 1. novembra 1977 do 20. apríla 1985. Slávnostný ceremoniál premenovania ulice, na ktorej sa nachádza hlavná budova EPÚ (Erhardtstrasse), na Námestie Boba van Benthema viedol primátor Mníchova Christian Ude a súčasný prezident EPÚ Benoît Battistelli.

Súčasťou osláv 40. výročia podpísania EPD bolo aj otvorenie putovnej výstavy **Európska vynálezcovská sieň slávy** v mníchovskom *Deutches Museum*. Výstava predstavuje diela siedmich inšpiratívnych európskych vedcov – Josefa Bille z Nemecka, Jazona China zo Spojeného kráľovstva, Jaapa Haartsena z Holandska, Ann Lambrechts z Belgicka, Farouka Tedjar z Francúzska, Jana Topholma z Dánska a Benedetta Vigna z Talianska. Výstava v *Deutches Museum* je sprístupnená do konca februára a v marci sa presťahuje do Neapola (*Centro Musei Scienze Naturali*).

Uskutočnilo sa aj **sympóziu**, na ktorom vystúpil i predseda Európskej rady **Herman Van Rompuy**. Vyzdvihol význam jednotnej patentovej ochrany pre konkurencieschopnosť európskeho priemyslu a vyzval členské štáty Európskej únie, aby urýchlili ratifikovali Dohodu o Jednotnom patentovom súde.

Profesor histórie **Pascal Griset** z Univerzity Sorbonna predstavil na sympóziu svoju **novú knihu** venovanú histórii Európskej patentovej organizácie a Európskeho patentového úradu. Prvé dva výtlačky knihy venoval H. Van Rompuy a B. Battistellimu.

Panelová diskusia bola na sympóziu venovaná problematike inovácií v Európe. Diskusiu, do ktorej sa zapojili estónsky minister spravodlivosti Hanno Pevkur, britský sekretár pre duševné vlastníctvo Lord Younger, predseda Čínskeho úradu duševného vlastníctva Tian Lipu, zástupca spoločnosti GE Europe Ferdinand Beccali-Falco a zástupca spoločnosti TomTom Harold Godijn, viedla moderátorka CNN Nina Dos Santos.

(Im)

Foto: www.flickr.com/photos/european_patent_office/

137. zasadanie

V poradí 137. zasadanie Správnej rady Európskej patentovej organizácie sa konalo 16. októbra v Mníchove.

SR EPO za svojho **podpredsedu** opäť zvolila Miklósa Bendzsela (Maďarsko). **Podpredsedom Rozpočtového a finančného výboru** sa stal Lex Kaufhold (Luxembursko). Funkcie sa ujme 15. decembra a nahradí v nej Friedricha Rödlera (Rakúsko).

SR EPO okrem iného rozhodla aj o **zмене pravidiel 36, 38, 135 a 164 Vykonávacieho predpisu k EPD**.

Na základe zmien pravidiel 36, 38 a 135 budú môcť prihlasovatelia znovu podávať **vylúčené prihlášky** kedykoľvek počas kona-

nia o pôvodnej, resp. z nej vylúčených prihlášok, t. j. kým nebude ukončené konanie o pôvodnej prihláške a všetkých z nej vylúčených prihlášok. Podanie vylúčených prihlášok druhej generácie a ďalších generácií však bude spoplatnené dodatočným poplatkom, ktorý bude progresívny (čím vyššia generácia prihlášky, tým vyšší dodatočný poplatok).

K účinnosti uvedených pravidiel dôjde **1. apríla 2014** a nový režim podávania vylúčených prihlášok sa bude vzťahovať na vylúčené prihlášky podané v uvedený deň alebo po ňom.

Ďalšia zmena pravidla 135 a pravidla 164 zabezpečí, že všetkým prihlasovateľom európskych patentových prihlášok v rámci konania pred EPÚ budú poskytnuté rovnaké výhody bez ohľadu na to, aký spôsob podania prihlasovateľ využije (priama európska patentová prihláška alebo Euro-PCT prihláška) a ktorý rešeršný orgán vypracuje na predmet prihlášky medzinárodnú rešerš (EPÚ alebo iná rešeršná autorita).

Tieto pravidlá nadobudnú účinnosť **1. novembra 2014**. Nový režim sa bude vzťahovať nielen na prihlášky podané v tento deň alebo po tomto dni, ale aj na prihlášky, na predmety ktorých nebude k 1. novembru 2014 vypracovaná doplnková európska rešeršná správa, ďalej na prihlášky, pre ktoré k uvedenému dátumu nebude vydaná prvá správa o prieskume, a tiež na prihlášky, ktorých prihlasovatelia nebudú k tomuto dňu vyzvaní na predloženie prekladu patentových nárokov do zvyšných dvoch úradných jazykov EPÚ.

Počas zasadnutia SR EPO predseda Úradu priemyselného vlastníctva Českej republiky Josef Kratochvíl, predseda Maďarského úradu duševného vlastníctva Miklós Bendzsel, predsedníčka Patentového úradu Poľskej republiky Alicja Adamczak a predseda Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky Ľuboš Knoth podpísali nezáväznú spoločnú vyhlásenie o zámere preskúmať možnosť zriadiť **Vyšehradský patentový inštitút**. Tento inštitút by mal pôsobiť ako orgán pre medzinárodnú rešerš a orgán pre medzinárodný predbežný prieskum v zmysle pravidiel ustanovených Zmluvou o patentovej spolupráci.

(Im)

Deň používateľov online služieb EPÚ tento rok v Bratislave

Európsky patentový úrad zorganizoval 9. – 10. októbra v Bratislave stretnutie používateľov online služieb – **Online Services Users Day**.

Seminár otvoril predseda Úradu priemyselného vlastníctva SR **Ľuboš Knoth** spolu s viceprezidentom Európskeho patentového úradu **Albertom Casadom**.

L. Knoth predstavil hosťom Slovensko, krásnu krajinu v srdci Európy s bohatou históriou a tradíciami, ale tiež s moderným spôsobom života popretkávaným vedomostným a technologickým potenciálom. Urobil exkurz do vedecko-technickej histórie Slovenska s dôrazom na významné patenty Jozefa Murgaša, Štefana Baniča, Jána Bahýľa, Aurela Stodolu a ďalších, ktorí inšpirovali súčasných vedcov prezentujúcich Slovensko v zahraničí. V tomto kontexte predseda ÚPV SR zdôraznil význam seminára o online podávaní patentových prihlášok a následných dokumentov ako moderného spôsobu komunikácie v odbornom prostredí.

Zmyslom Dňa používateľov online služieb EPÚ bolo naučiť účastníkov vyplňať elektronické formuláre, ukázať im nové funkcie na uľahčenie práce s online systémom a takisto vymeniť si skúsenosti v danej oblasti.

Stretnutie ponúklo zúčastneným, predovšetkým patentovým zástupcom a prihlasovateľom zo zmluvných štátov Európskeho patentového dohovoru možnosť zúčastniť sa aj na praktických cvičeniach a tematicky voliteľných seminároch zameraných na konanie o udelení európskeho patentu.

Používanie online služieb znamená rôzne výhody pre používateľov. Jednou z nich je bezpečnosť. Overený podpis elektronických dokumentov je zabezpečený prostredníctvom smart karty a komunikácia medzi počítačovými systémami pripojenými na internet je počas podávania prihlášok a následných dokumentov šifrovaná prostredníctvom SSL protokolu.

Rýchlosť – okamžite po podaní novej prihlášky je vydané potvrdenie obsahujúce pridelené číslo prihlášky a dátum jej podania.

Efektívnosť – šetrenie času a nákladov na papier, tlač, poštu a pod., zníženie poplatkov.

Okrem praktických cvičení týkajúcich sa online podávania a spracovania online platieb boli do programu seminára zahrnuté aj najnovšie „elektronické nástroje“ Mailbox a My Files umožňujúce elektronickú komunikáciu medzi EPÚ a prihlasovateľom ohľadom zverejnených aj nezverejnených prihlášok v chránenom (nie verejnom) prostredí.

V porovnaní s predchádzajúcimi stretnutiami do programu **pribudli informácie o možnostiach online podávania námietok a opravných prostriedkov** ako špecifickej fázy konania o udelení európskeho patentu.

Ďalšou novinkou bolo predstavenie možnosti online podávania PCT prihlášok použitím nového „EPO case management system“.

Krajinami, v ktorých boli patentové prihlášky a následné dokumenty podané v minulom roku **stopercentne online**, sú Fínsko, Írsko, Lichtenštajsko, Luxembursko a Nórsko.

Na konci každého workshopu mali účastníci k dispozícii dotazník spokojnosti s priebehom vzdelávania a praktických cvičení. Táto spätná väzba má pomôcť systematickému vylepšovaniu podobajúcich tohto druhu, zlepšiť ich zrozumiteľnosť a efektívnosť.

(aš)

Foto: www.jiunlimited.com

Správy z OHIM-u

Správnu radu OHIM-u bude aj naďalej viesť Mihály Ficsor

V španielskom Alicante sa 19. – 21. novembra konalo **46. zasadanie Správnej rady a 44. zasadnutie Rozpočtového výboru** Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM).

Prezident OHIM-u **António Campinos** informoval o vývoji počtu podaných prihlášok ochranných známok Spoločenstva (CTM) a registrovaných dizajnov Spoločenstva (RCD).

Na základe počtu podaných **prihlášok CTM** za 9 mesiacov tohto roka je predpoklad, že ich celkový počet v závere roka dosiahne 116 578, čo je najviac od vzniku OHIM-u v roku 1995 a o 3 % viac ako bolo plánované. Viac ako 96 % priamych prihlášok bolo podaných elektronicky.

Pokiaľ ide o podané námietky proti zápisu CTM do registra, očakáva sa, že ich počet v závere roka klesne z vlaňajších 17 438 na 17 104.

Priebežný počet žiadostí o zrušenie CTM (1 373) predstavuje nárast o viac ako 9 %.

Odhaduje sa, že počet podaných **prihlášok RCD** do konca roka 2013 dosiahne plánovaných 94 804, o 3 % viac ako v minulom roku.

Keďže funkčné obdobie súčasného predsedu Správnej rady OHIM-u **Mihálya Ficsora** z Maďarska sa končí 31. decembra 2013, na zasadnutí rady volili nového predsedu. Stal sa ním opäť M. Ficsor, ktorý bol jediným kandidátom na tento post. Funkciu bude vykonávať do 31. decembra 2016.

Správna rada OHIM-u ďalej rozhodla o začatí **výberového konania na miesto predsedu odvolacích senátov**. Výzva na podávanie prihlášok na tento post je zverejnená na webovom sídle OHIM-u a v Úradnom vestníku Európskej únie.

António Campinos informoval o **pracovnom pláne na rok 2014** v rámci strategického plánu OHIM-u. Obsahuje prognózy o počtoch podaní prihlášok CTM a RCD a následných konaní (obnovy, námietky, výmazy, neplatnosť), ktoré tvoria základ pre nastavenie rozpočtu úradu.

Ďalej bol schválený pracovný **program Európskeho strediska pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva na rok 2014 a výhľadový plán do roku 2018.**

V roku 2014 budú projekty uvedeného strediska zamerané na 5 oblastí:

- **zvyšovanie povedomia o duševnom vlastníctve** – dobudovanie spoločných databáz a spolupráca s Európskou komisiou (DG TAXUD), Európskym policajným úradom (Europol), Európskou policajnou akadémiou (CEPOL), Eurojustom (orgán na posilnenie justičnej spolupráce v EÚ), Európskou justičnou vzdelávacou sieťou (EJTN), Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), Interpolom, Svetovou organizáciou duševného vlastníctva, Svetovou colnou organizáciou (WCO) a s Výskumným inštitútom OSN pre trestnú činnosť a spravodlivosť (UNICRI);
- **vymožiteľnosť práv duševného vlastníctva** – vývoj systémov na získavanie, analyzovanie a vytváranie správ o rozsahu a objeme falšovania a autorského pirátstva v EÚ. Plánuje sa vytvoriť webový informačný systém ACRIS (Anti-counterfeiting Rapid Intelligence System), ktorý má pomôcť firmám v EÚ posúdiť mieru porušenia práv duševného vlastníctva v rôznych regiónoch, ako aj mieru ich vymožiteľnosti;
- **právna a medzinárodná oblasť** – budovanie kompetencií v oblasti vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva organizovaním špecializovaných školení zameraných na vymožiteľnosť a identifikovanie najúčinnějších spôsobov boja proti falšovaniu. Projekt sa bude týkať aj mimoeurópskych krajín;
- **duševné vlastníctvo a digitálny svet** – sledovanie šírenia falšovaných výrobkov prostredníctvom internetu, nelegálneho sťahovania autorských diel a porušovania autorských práv;
- **štatistika a ekonomika** – spracovanie zozbieraných údajov a ich vyhodnotenie.

Správna rada schválila **nové spoločné pravidlá pri aplikovaní B&W známok** (ide o označenia výlučne vo farbe čiernej, bielej a/alebo v odtieňoch sivej), súčasťou ktorých sú tri dokumenty:

- Princípy novej spoločnej praxe
- Princípy spoločného oznámenia
- Princípy Implementačnej stratégie

Na postupnosť implementácie dokumentov a dodržiavanie prijatých princípov bude dozerať Konvergenčný centrálny tím (CCT).

Správna rada schválila **aj interné pravidlá týkajúce sa konania o prihláškach CTM a RCD** (Guidelines for examination in the Office for Harmonisation in the Internal Market – Trade Marks and Designs). Nové pravidlá vypracovali odborné útvary OHIM-u a pripomienkovali ich experti národných úradov. Pravidlá obsahujú cenné informácie pre národných známkových expertov, najmä odkazy na aktuálne rozsudky súdov.

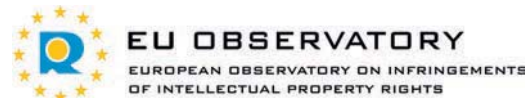
Rozpočtový výbor OHIM-u schválil rozpočet úradu na rok 2014 vo výške 419 574 625 eur.

(zv)

Foto: <http://oami.europa.eu>

Proti falšovaniu

Európske stredisko pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva, ktoré je súčasťou Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM), a Europol boli **4. – 6. novembra** v Alicante hlavnými organizátormi konferencie zameranej na potlačanie falšovania výrobkov pre domácnosti a náhradných automobilových súčiastok.

Účastníkmi konferencie boli zástupcovia policajných orgánov, colnej správy, prokuratúry, súdov, orgánov na ochranu spotrebiteľa i ďalších európskych inštitúcií podieľajúcich sa na vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva, ďalej zástupcovia podnikateľského sektora, obchodu, ako aj úradov priemyselného vlastníctva. V role prednášajúcich sa predstavili odborníci z Interpolu, z amerického Imigračného a colného úradu, americkej certifikačnej skúšobne UL, skupiny SKF na ochranu značky, Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF), spoločností STIHL, Daimler, Audi, PSA Peugeot, Honda, Toyota atď.

Zatiaľ čo v minulosti sa v automobilovom sektore falšovali najmä stierače, lapače nečistôt a interiérové doplnky, v súčasnosti sa falšovateľia zameriavajú napríklad na brzdové doštičky, pneumatiky či komponenty náprav a riadenia, ktorých použitie už môže spôsobiť aj vážne ohrozenia života. Napodobeniny sú šírené zvyčajne expresnými poštovými službami, čo sťažuje ich odhalenie.

Súčasťou konferencie boli prípadové štúdie, napríklad dánskych colníkov o potravinách a kontrole ich bezpečnosti, o spôsoboch ako predchádzať falšovaniu výrobkov spoločnosti Hewlett-Packard a nechýbali ani napodobeniny hračiek a príklady ako môžu ohroziť zdravie detí. Panelová diskusia sa týkala prípadu internetového predaja falošných airbagov, ktorý bol v priebehu ostatných dvoch rokov predmetom vyšetrovania v USA a v súčasnosti ho riešia americké súdy.

Cieľom konferencie bolo zvýšiť povedomie o nebezpečenstve falšovania výrobkov a podnietiť vnútroštátne orgány členských štátov EÚ, ako aj medzinárodné organizácie k spolupráci v danej oblasti.

Vrcholoví predstavitelia OHIM-u a Europolu **António Campinos a Rob Wainwright ešte pred začiatkom konferencie podpísali dohodu o strategickej spolupráci**, ktorá má pomôcť pri ochrane podnikov a spotrebiteľov proti falšovaniu a pirátstvu.

(jš, zv)

Správy z EÚ

Stimulácia ekonomických aktivít a zamestnanosti

Na tlačovej konferencii konanej 30. septembra 2013 v sídle Európskej komisie v Bruseli boli zverejnené výsledky prvej celo-európskej štúdie o vplyve práv duševného vlastníctva (IPR) na európske hospodárstvo (HDP, zamestnanosť, mzdy a obchod).

Štúdiu s názvom **Priemyselné odvetvia s intenzívnym zameraním na práva duševného vlastníctva: príspevok k hospodárskej výkonnosti a zamestnanosti v Európskej únii** vypracoval prostredníctvom Európskeho strediska pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM) spolu s Európskym patentovým úradom (EPÚ).

Podľa prieskumu takmer 39 % z celkových ekonomických aktivít v EÚ (asi 4,7 triliónov eur ročne) generujú priemyselné odvetvia s intenzívnym zameraním na práva duševného vlastníctva a približne 35,1 % všetkých pracovných miest v EÚ (77 miliónov) je spätých s odvetviami, ktoré viac ako priemerne využívajú práva duševného vlastníctva. Správa tiež uvádza, že oproti iným odvetviam je priemerná mzda v týchto odvetviach vyššia o 40 %.

Vo vzťahu k celkovému HDP EÚ 33,9 %-ný podiel produkujú odvetvia, na ktoré sa vzťahujú zapísané ochranné známky, 13,9 %-ný odvetvia s vlastníctvom patentov a 4,2 %-ný podiel odvetvia, v ktorých sú subjekty nositeľmi autorských práv.

Komisár pre vnútorný trh a služby **Michel Barnier** uviedol: – *Som presvedčený, že práva duševného vlastníctva majú veľký význam pri stimulovaní inovácií a kreativity. Vítam zverejnenie tejto štúdie, ktorá potvrdzuje, že podpora práv duševného vlastníctva má svoje miesto pri zabezpečovaní rastu a zamestnanosti. Vďaka nej získame ďalšie podklady na tvorbu politiky založenej na faktoch. Ukazuje sa, že v hospodárstve sa práva duševného vlastníctva uplatňujú všade – od odvetví špičkových technológií po výrobcov športového tovaru, hračiek a počítačových hier. Všetci intenzívne využívajú nielen jedno, ale často niekoľko druhov práv duševného vlastníctva.*

Prezident EPÚ **Benoît Battistelli**: – *Táto správa svedčí o tom, že prínosy z patentov a iných práv duševného vlastníctva nie sú len ekonomickou teóriou. Nehmotný majetok nadobudol pre inovačné podniky význam. Vďaka patentom malé a stredné podniky, výskumné strediská a univerzity získavajú prístup ku kapitálu a k obchodným partnerom. Aby Európa zostala vo svetovom hospodárstve konkurencieschopná, musí podporovať aj ďalší rozvoj a využívanie nových technológií a inovácií.*

Prezident OHIM-u António Campinos: – *Štúdia je výsledkom úzkej spolupráce odborníkov z rôznych agentúr a krajín, ktorí pri jej tvorbe použili transparentnú a reprodukovateľnú metodiku. Riešia zásadnú otázku, do akej miery majú odvetvia využívajúce práva duševného vlastníctva vplyv na zamestnanosť, HDP a obchod v rámci EÚ. Teraz máme jasnú odpoveď – takéto práva majú veľký vplyv.*

Štúdia za zaoberá piatimi okruhmi práv duševného vlastníctva: patentovými a známkovými právami, právami z dizajnu, autorskými právami a právami z označenia pôvodu výrobkov a zemepisného označenia. Zameriava sa celkom na 321 priemysel-

ných odvetví EÚ intenzívne využívajúcich práva duševného vlastníctva – buď na jedného zamestnanca pripadá viac práv duševného vlastníctva, alebo využitie práv duševného vlastníctva je prirodzenou charakteristikou ich činnosti. Takéto odvetvia sa na úrovni EÚ určujú na základe meraní intenzity vplyvu duševného vlastníctva.

Podľa štúdie asi polovica zo všetkých priemyselných odvetví v EÚ intenzívne využíva práva duševného vlastníctva, pričom mnohé z nich súbežne využívajú viacero takýchto práv. Ďalším zistením je, že tieto odvetvia zastrešujú približne 90 % obchodu EÚ so zvyškom sveta.

Top 20 priemyselných odvetví intenzívne využívajúcich práva duševného vlastníctva, ktoré majú najväčší vplyv na rozvoj zamestnanosti.

(P – patenty, OZ – ochranné známky, D – dizajny, AP – autorské práva)

	Opis činnosti	Počet zamestnancov	Využívanie IPR
1.	Inžinierske činnosti a súvisiace technické poradenstvo	1 923 600	P
2.	Prenájom a prevádzkovanie vlastných alebo prenajatých nehnuteľností	1 384 867	OZ
3.	Podnikanie a iné poradenstvo v oblasti riadenia	1 377 833	OZ
4.	Pomocné činnosti súvisiace s finančnými službami a poisťovníctvom	1 243 000	OZ
5.	Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1 191 373	OZ
6.	Výroba motorových vozidiel	1 034 500	OZ, D, P
7.	Ostatný maloobchod v nešpecializovaných predajniach	1 016 550	OZ
8.	Poradenská činnosť v počítačovej oblasti	994 600	OZ, AP
9.	Programovanie	986 767	OZ, AP
10.	Maloobchod s nábytkom, svietidlami a inými domácimi potrebami v špecializovaných obchodoch	872 933	D
11.	Výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá	861 600	D, P
12.	Veľkoobchod s ostatnými strojmi a zariadeniami	815 233	OZ, D, P
13.	Reklamné činnosti	797 900	OZ, D, AP
14.	Výroba ostatného nábytku	749 400	D
15.	Výroba ostatného vrchného ošatenia	695 300	OZ, D
16.	Nešpecializovaný veľkoobchod	675 333	OZ, D
17.	Veľkoobchod s farmaceutickými výrobkami	584 633	OZ, P
18.	Veľkoobchod s ostatným tovarom pre domácnosť	559 000	OZ, D
19.	Výroba ostatných plastových výrobkov	556 600	OZ, D, P
20.	Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	506 500	OZ, D, P
		18 827 523	

Top 20 priemyselných odvetví intenzívne využívajúcich práva duševného vlastníctva, ktoré majú najväčší vplyv na HDP.

	Opis činnosti	Príspevok do HDP (v mil. Eur)	Využívanie IPR
1.	Prenájom a prevádzkovanie vlastných alebo prenajatých nehnuteľností	1 121 347	P
2.	Inžinierske činnosti a súvisiace technické poradenstvo	116 765	P
3.	Podnikanie a iné poradenstvo v oblasti riadenia	103 884	OZ
4.	Pomocné činnosti súvisiace s finančnými službami a poisťovníctvom	86 675	OZ
5.	Výroba motorových vozidiel	83 645	OZ, D, P
6.	Poradenská činnosť v počítačovej oblasti	78 423	OZ, AP
7.	Programovanie	72 149	OZ, AP
8.	Výroba farmaceutických prípravkov	67 740	OZ, P
9.	Bezdrôtové telekomunikácie	62 460	OZ, P, AP
10.	Veľkoobchod s farmaceutickým tovarom	61 694	OZ, P
11.	Developerská činnosť	60 594	OZ
12.	Športové, zábavné a rekreačné činnosti	58 105	OZ
13.	Veľkoobchod s ostatnými strojmi a zariadeniami	57 955	OZ, D, P
14.	Ostatný výskum a vývoj v oblasti prírodných vied a inžinierska činnosť	51 524	OZ, D, P
15.	Ostatné telekomunikačné činnosti	46 020	OZ, D, P
16.	Výroba ostatných dielcov a príslušenstva pre motorové vozidlá	40 885	D, P
17.	Ťažba ropy	39 561	OZ, P
18.	Činnosť herní a stávkových kancelárií	37 599	OZ
19.	Kúpa a predaj vlastných nehnuteľností	37 128	OZ, D
20.	Reklamné agentúry	35 659	OZ, D AP
		2 319 812	

V prílohe štúdie je uvedený zoznam všetkých 321 odvetví intenzívne využívajúcich práva duševného vlastníctva.

Tohtoročná štúdia nadväzuje na podobnú štúdiu, ktorú v roku 2012 vypracoval Americký patentový a známkový úrad spolu s tamojšou hospodárskou a štatistickou správou. Vtedajšie výsledky týkajúce sa hospodárstva USA sú podobné ako výsledky, ku ktorým dospel OHIM a EPÚ v štúdiu o hospodárstve EÚ.

www.epo.org/service-support/publications/studies/ip-intensive-industries.html
(zv)

Správy zo sveta

Spolupráca s Čínou

Čína – V rámci spolupráce patentových a známkových úradov krajín Vyšehradskej skupiny (V4) so Štátnym úradom duševného vlastníctva Čínskej ľudovej republiky sa uskutočnil **5. novembra v Pekingu spoločný seminár o ochrane duševného vlastníctva**.

Účelom a obsahom podujatia bolo vzájomné informovanie sa o špecifikách a procedurálnych detailoch národných systémov ochrany priemyselného vlastníctva v kontexte obchodných možností a podnikateľských aktivít v stredoeurópskom regióne a v Číne. Prítomní zástupcovia čínskych firiem dostali podrobné informácie týkajúce sa konania o prihláškach predmetov práv priemyselného vlastníctva v národných patentových úradoch krajín V4.

O inovačných stratégiách a manažmente svojho IP portfólia informovali aj významné čínske spoločnosti, ako napr. Lenovo a Huawei. **Ďalšie podobné spoločné podujatie sa uskutoční na budúci rok vo Varšave.**

(ež)

iENA 2013

Nemecko – Medzinárodný odborný veľtrh **iENA – Ideen-Erfindungen-Neuheiten** (Nápady-Vynálezy-Inovácie), ktorý sa konal od 30. októbra do 3. novembra v Norimbergu, oslávil svoje jubileum.

Už 65 rokov hrá významnú rolu kontaktnej burzy na scéne drobných inovácií a náročných technických novinek. 700 vystavených vynálezov a inovovaných produktov z 32 štátov bolo dôkazom, že iENA postupom rokov získala vo svetovom kolobehu výstav a veľtrhov vedúcu pozíciu. Prevažne nezávislým vynálezcom, odbornej verejnosti a zástupcom výrobných podnikov poskytuje cenné informácie, tipy, kontakty a tvorivým jednotlivcom umožňuje každoročne stretávať „kolegov“ takmer z celého sveta.

No nejde len o získavanie výrobných a obchodných partnerov. Nemenej dôležitá je zabrániť vykrádaniu tvorivého potenciálu jednotlivých riešení a aj v tomto smere podáva iENA pomocnú ruku. V medzinárodnom patentovom informačnom centre i tohto roku poskytovali bezplatné informácie o priemyselno-právnej ochrane odborní pracovníci z Nemeckého patentového a známkového úradu, EPÚ, OHIM-u, ako aj národných patentových úradov vrátane dvoch zástupcov **Úradu priemyselného vlastníctva SR**.

Jedným z vrcholných podujatí bolo **iENA sympóziu Patentová politika v Európe**. Debaty za okrúhlym stolom sa zúčastnili zástupcovia porýnskeho patentového informačného a poradenského centra, obchodnej a priemyselnej komory, EPÚ, tlač a nechýbal ani patentový zástupca.

Špecialitou veľtrhu býva séria prednášok a prezentácií technických riešení, ktorých pôvodcami sú mladí ľudia z nemeckých vysokých, stredných, ba i zo základných škôl. **Maristengymnasium**, škola, ktorá ako prvá na svete začlenila do svojich učebných osnov voliteľný predmet **vynálezcovstvo**, prezentovala napríklad klimatizovanú detskú autosedačku Christopha Müßiga, najmladšieho člena skupiny vynálezcov, Eva Höfl predviedla kabelku, ktorej vnútorné členenie sa dá upraviť tak, aby dámy mali hneď všetko „po ruke“, Elias Drost vymyslel spôsob, ako posúvať nohy stola, aby nikomu nezavadzali, Manfred Koser vyriešil držiaky kvetináčov prispôsobené na akýkoľvek typ balkóna.

Úspešní účastníci 48. súťažného kola **Jugend forscht** (séria súťaží iniciovaná spolkovou vládou a školami s cieľom zvýšiť záujem žiakov o matematiku, fyziku a prírodné vedy) ukázali publiku výsledky svojej tvorivej činnosti. Jan-Niklas Kohlhaas predstavil LED osvetlenie ráfika, ktoré sa mení v závislosti od toho, či bicykel stojí, prípadne akou rýchlosťou sa pohybuje. Jakob Braun svoje riešenie elektronických brzd kola nazval Laurastro. Brzdy sú ovládané mobilom a rodičia majú bicykel dieťaťa napríklad počas prechádzky vždy pod kontrolou.

Tím žiakov projektu „**mikromakro**“, nadácie z Baden-Württembergu, prišiel na veľtrh s 12-timi riešeniami počnúc bezkáblovým prenosom hudby až po bezspojkové radenie rýchlostí v automobile.

Viacere z týchto riešení boli ocenené odbornou porotou, a to svedčí tiež o tom, že **Spolková republika Nemecko začína podporu vedy a výskumu už na školách**.

Celkove odborná porota tento rok udelila 366 medailí, z toho najlepší žiaci a mladí vynálezovia boli ocenení 24 zlatými, 43 striebornými a 44 bronzovými medailami.

Veľkú cenu **Große Preis der iENA 2013** získal Edmund Andreas Patriarche z Biberachu za riešenie horského elektrobicykla. Porota ocenila novú technológiu batérií a odľahčenú estetickú konštrukciu bicykla s funkcionalitou.

(jr)

Foto: D. Zaoral

Zasadanie V4 + 4

Rakúsko – Tradičné jesenné stretnutie zástupcov patentových a známkových úradov štátov Vyšehradskej skupiny – Česka, Maďarska, Poľska a Slovenska, aj s účasťou predstaviteľov ďalších štyroch európskych úradov – chorvátskeho, rakúskeho, rumunského a slovinského, sa tentoraz konalo **18. – 19. októbra v Salzburgu**.

Účastníci stretnutia, ktorého organizátorom bol Rakúsky patentový úrad, si vymenili informácie a skúsenosti z prípravy **národných stratégií na podporu ochrany duševného vlastníctva**. Predseda Úradu priemyselného vlastníctva SR **Mgr. Ľuboš Knoth** informoval partnerov o projektoch, ktoré úrad pripravuje v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva SR a Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR a budú zamerané na **podporu inovatívnosti slovenských podnikov**.

S cieľom uľahčiť inovatívnym podnikom komercializáciu ich riešení **úrad pripravuje aj novelu patentového zákona**, ktorá oprávneným osobám umožní získať patentovú ochranu do 12-tich mesiacov od podania patentovej prihlášky. Predpokladá sa, že legislatívny proces zmeny patentového zákona bude ukončený do konca roka 2014.

Predseda ÚPV SR opätovne prezentoval **zámer úradu uzatvoriť PPH** (Patent Prosecution Highway), resp. podobné dohody s patentovými úradmi susedných štátov (dohody, na základe ktorých by sa na Slovensku vo vzťahu k patentovým prihláškam podaným prihlasovateľmi z príslušných štátov uplatňoval režim zrýchleného konania, pričom by slovenskí prihlasovatelia recipročne požívali rovnaké výhody pri prihlasovaní svojich riešení v zahraničí).

Predmetom rokovania bola aj zložitá **sociálna situácia v Európskom patentovom úrade (EPÚ)** a úloha, ktorú by mala zohrať Správna rada Európskej patentovej organizácie (SR EPO) a jej jednotliví členovia v procese vyjednávania sociálneho zmierenia.

Na záver si účastníci stretnutia vymenili názory na otázku **udeľovania statusu pozorovateľa na zasadnutiach užšieho výboru SR EPO** štátom, ktoré sú členskými štátmi EPO, ale nie sú tzv. zúčastnenými členskými štátmi, t. j. nezapojili sa alebo sa nemohli zapojiť do systému jednotnej patentovej ochrany vytvorenej mechanizmom posilnenej spolupráce (nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1257/2012; nariadenie Rady (EÚ) č. 1260/2012).

Zástupcovia Česka, Maďarska, Poľska, Rakúska, Rumunska a Slovinska vyjadrili názor, že status pozorovateľa by takýmto štátom mal byť udelený, ale niektoré otázky, najmä tie, ktoré sa týkajú výšky udržiavacích poplatkov a distribučného kľúča na rozdeľovanie výnosu z udržiavacích poplatkov medzi zúčastnené členské štáty, by mali byť prerokúvané v obmedzenom zložení, bez účasti pozorovateľov.

Chorvátsko, ktoré má medzi členskými štátmi EPO osobitné postavenie (členom Európskej únie sa stalo až 1. júla 2013 po prijatí právnych aktov upravujúcich jednotnú patentovú ochranu vytvorenú mechanizmom posilnenej spolupráce), apelovalo na partnerské úrady, aby pri posudzovaní chorvátskej žiadosti o udelenie statusu pozorovateľa zohľadnili skutočnosť, že Chorvátsko má záujem zapojiť sa do systému vytvoreného mechanizmom posilnenej spolupráce a je pravdepodobné, že v budúcnosti bude riadnym členom užšieho výboru SR EPO.

(lm)

Nové publikácie

Výber zo zahraničných publikácií

ARAPOSTATHIS, Stathis, DUTFIELD, Graham. Knowledge management and intellectual property.

Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2013. 328 s.
ISBN 9780857934383.

Autorské právo, průmyslová práva.

Ostrava : Sagit, 2013. 208 s.
ISBN 9788072089925.

BORGHI, Maurizio, KARAPAPA, Stavroula. Copyright and mass digitization.

Oxford : Oxford University Press, 2013. 200 s.
ISBN 9780199664559.

COLEMAN, Jane, PRICE, Griffith B. Secondary trademark infringement.

Arlington : Bna Books, 2013. 350 s.
ISBN 9781617462719.

DREIER, Thomas, HUGENHOLTZ, P. Bernt. Concise European copyright law.

Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2013. 488 s.
ISBN 9789041123848.

EU bilateral trade agreements and intellectual property.

New York : Springer, 2013. 250 s.
ISBN 9783642390968.

GRAHAM, Chris Scott. Protecting trade secrets.

Chicago : American Bar Association, 2013. 326 s.
ISBN 9781614387350.

HAEDICKE, Maximilian, STIEF, Marco, BUHLER, Dirk. Pharmaceutical, biological and chemical patents.

München : Beck, 2013. 250 s.
ISBN 9781849464901.

HELPER, Laurence. Intellectual property and human rights.

Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2013. 840 s.
ISBN 9781781953846.

HOW to register your simple trademark without a lawyer.

Flourtown : Atlantic Publishing Group, 2013. 288 s.
ISBN 9781601386168.

CHAMPION, Walter T., WILLIS, Kirk D. Intellectual property law in the sports and entertainment industries.

Westport : Praeger, 2013. 288 s.
ISBN 9780313391637.

The INNOVATION handbook : how to profit from your ideas, intellectual property and market knowledge.

London : KoganPage, 2013. 336 s.
ISBN 9780749465339.

INTELLECTUAL property, innovation and management in emerging economies.

New York : Routledge, 2013. 192 s.
ISBN 9780415731447.

LENHARDT, Martin. Intellectual property.

San Rafael : Morgan & Claypool Publishers, 2013. 120 s.
ISBN 9781598298697.

SPOO, Robert E. Without copyrights : piracy, publishing, and the public domain.

Oxford : Oxford University Press, 2013. 355 s.
ISBN 9780199927876.

STOKES, Simon. Digital copyright.

Oxford : Hart Publishing, 2013. 232 s.
ISBN 9781849464024.

STORZ, Ulrich, QUODBACH, Martin, MARTY, Scott D. Biopatent law : European vs. US patent law.

New York : Springer, 2013. 100 s.
ISBN 9783642412929.

SUPPLEMENTARY protection certificates.

Oxford : Hart Publishing, 2013. 250 s.
ISBN 9781849464864.

WAEDELDE, Charlotte et al. Contemporary intellectual property.

Oxford : Oxford University Press, 2013. 1144 s.
ISBN 9780199671823.

Výber z nových publikácií v príručnej knižnici ÚPV SR

HAGUE yearly review : international registrations of industrial designs, 2013 edition.

Geneva : World Intellectual Property Organization, 2013. 62 s.
ISBN 9789280523362.

MADRID yearly review : international registrations of marks, 2013 edition.

Geneva : World Intellectual Property Organization, 2013. 69 s.
ISBN 9789280523522.

PCT yearly review : the international patent system, 2013 edition.

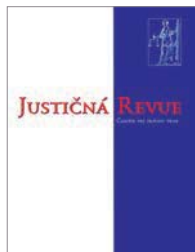
Geneva : World Intellectual Property Organization, 2013. 96 s.
ISBN 9789280523430.

VOZÁR, Jozef, ZLOCHA, Ľubomír. Judikatúra vo veciach nekalej súťaže.

Bratislava : Iura Edition, 2013. 223 s.
ISBN 9788080785642.

Spracovala Mgr. Gabriela Píšová

Z obsahov vybraných časopisov

Justičná revue

č. 8 – 9/2013

Články

KMANDALÍK, R. Trestné oznámenie a oznamovateľ

č. 10/2013

Štúdie

BALOG, B. Legislatívna zodpovednosť štátu

Články

WÁCLAVOVÁ, L. Konanie v mene štátu v zmysle novelizovaných ustanovení zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci

Průmyslové vlastnictví

č. 5/2013

ZAMYKALOVÁ, Lucie. Patentovatelnost krystalických látek
MARTÍNEK Evžen. Další rozvoj Haagského systému pro mezinárodní zápis průmyslových vzorů

Evropské právo

JENERÁL, Emil. Do systému Patent Translate přibylo šest nových jazyků
Rakousko jako první ratifikovalo Dohodu o Jednotném patentovém soudu

Judikatura

MACEK, Jiří. K pasivní legitimaci dopravce v soudním řízení o určení padělků
HAVLÍK Michal. Dopady rozsudku SDEU ve věci IP TRANSLATOR na evropskou známkovou praxi

EPO Gazette

september/2013

KENNEDY, Mary. A Holistic Approach to Customer Support (Komplexný prístup ku klientskej podpore)

Podpora klientov nadobúda v Európskom patentovom úrade (EPÚ) čoraz komplexnejší charakter. Východiskom sú dlhoročné skúsenosti z interakcií s prihlasovateľmi, právnymi zástupcami, výskumnými pracovníkmi z rôznych inštitúcií, ktorí vstupujú do procesu udeľovania patentov. V EPÚ si uvedomujú, že každý detail v tomto procese je dôležitý, má vplyv na celkový výsledok a navyše dotvára obraz o medzinárodnej organizácii.

„Klienti potrebujú istotu, že im poskytujeme profesionálne služby na najvyššej úrovni a že k ich požiadavkám pristupujeme veľmi seriózne,“ – hovorí Eugenia Kotselidou, riaditeľka organizačného útvaru pre styk s klientmi. Útvar je rozdelený do troch častí:

Customer Desk – prvý kontakt klientov s úradom,
Customer Business Assessment – analýza zvyčajných postupov klientov úradu pri získavaní informácií a zabezpečenie, aby sa klient, hoci rôznymi spôsobmi, dopracoval k požadovaným informáciám,
Customer Business Development – orientácia napríklad na malé a stredné podniky, kľúčových hráčov (sedem manažérov z úradu má na starosti 250 top prihlasovateľov), prieskum trhu, organizovanie rôznych typov seminárov a pod.

„Budovaním dobrých vzťahov s klientmi lepšie porozumieme ich požiadavkám a naše služby, ktoré sú neoddeliteľne spojené s procesom udeľovania patentov, udržíme na vysokej úrovni,“ – dodáva E. Kotselidou.

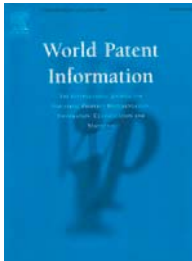
GEORGIU, Zafirios. CPC in Practice (CPC v praxi)

Vďaka veľkému úsiliu realizačného tímu bolo v rámci príprav prechodu na používanie CPC (Cooperative Patent Classification) vypracovaných 626 nových definícií a okrem iného sa uskutočnilo i množstvo tréningov, aby od 1. januára 2013 mohlo byť Kooperatívne patentové triedenie využívané v praxi.

Åsa Ribbe bola do projektu zapojená od samého začiatku: „Pracujem ako prieskumová pracovníčka EPÚ od roku 1997, mojou špecializáciou je optická komunikácia. Potešilo ma, že práve táto oblasť bola ako jedna z piatich vybraná pre potreby CPC tréningov. V súvislosti s CPC bolo pre mňa osobne najväčšou zmenou a zároveň výzvou zvyknúť si na nové kódy triedenia, keďže som 16 rokov používala patentové triedenie ECLA (European Patent Classification). V oblasti, v ktorej pracujem, približne polovica patentov zatriedených podľa IPC (International Patent Classifi-

cation) nemá v novom triedení zodpovedajúci kód, pričom väčšina patentov pochádza z Ázie. Môžem potvrdiť, že vďaka CPC sa zvyšuje pravdepodobnosť, že sa prieskumoví pracovníci dostanú k relevantným patentovým dokumentom aj z niektorých ázijských krajín. CPC pre mňa predstavuje nástroj na sprístupnenie patentových dokumentov, ku ktorým by som sa pre jazykovú bariéru iným spôsobom pravdepodobne nedopracovala.“

Spracovala Mgr. Katarína Dovalová

World Patent Information

č. 3/2013

KRAVETS, L. G. The First Steps in Developing Machine Translation of Patents (Prvé kroky vo vývoji strojového prekladu patentov)

Mimoriadny nárast patentovej dokumentácie, a to najmä japonskej, čínskej a kórejskej, a tiež budovanie jednotného patentového systému vo viacjazyčnej Európskej únii si vyžiadali riešiť problém jazykových bariér prostredníctvom strojového prekladu. V súčasnosti sa pozornosť sústreďuje na spoluprácu Európskeho patentového úradu (EPÚ) a amerického internetového prehľadávača Google, ktorej výsledkom má byť preklad patentov do 28 jazykov z 38 členských štátov Európskej patentovej organizácie. EPÚ už teraz využíva technológiu strojového prekladu vyvinutú Googlom a ten časť preložených patentov sprístupňuje.

Experimentálny systém strojového prekladu začal vyvíjať už v priebehu rokov 1963 až 1966 moskovský Ústredný výskumný a vývojový inštitút patentových informácií (TCNIPI). Systém bol zameraný na preklad amerického patentového vestníka, špeciálne prvých bodov patentových nárokov, ktoré sú charakteristické dlhými vetami, obsahujúcimi aj niekoľko sto slov.

NIKZAD, Rashid. Canadian Patent Profile: Some Explorations in Patent Statistics (Profil kanadského patentu: niekoľko prieskumov patentových štatistík)

Patentové štatistiky potvrdzujú, že až 83 % patentových prihlášok podávajú v Kanadskom úrade duševného vlastníctva (CIPO) zahraniční prihlasovatelia. Napríklad v roku 2010 bolo 43 % prihlášok zo Spojených štátov amerických a z Kanady len 13 %. Z tohto dôvodu je kanadský úrad označovaný ako úrad druhého podania.

Počas rokov 2000 – 2009 podali prihlasovatelia z provincie Ontario 46 % národných prihlášok a z provincie Quebec 25 %. V týchto dvoch provinciách je sústredená veľká časť priemyslu a univerzít a v hodnotení ekonomického postavenia z hľadiska tvorby hru-

bého domáceho produktu patria k najvýkonnejším kanadským regiónom. Na ďalších priečkach sú provincie Alberta a Britská Kolumbia s 12 % a 11 % národných prihlášok.

Z prieskumov vykonaných v rôznych krajinách vyplynulo, že patentová ochrana nie je najrozšírenejšou a najvýznamnejšou formou ochrany jedinečných technických riešení. Kanadské firmy uprednostňujú ochranu prostredníctvom obchodného tajomstva.

VLEESCHAUWER, Marc De. The Canadian Patent Examiner Qualification Program (Kanadský kvalifikačný program pre patentových prieskumových pracovníkov)

Vzhľadom na to, že v priebehu rokov 2001 – 2011 počet prieskumových pracovníkov v Kanadskom úrade duševného vlastníctva (CIPO) vzrástol viac než trojnásobne, zaviedol úrad kvalifikačný program pre novoprijatých patentových expertov. Tento dvojročný program bol implementovaný v roku 2003 a je kombináciou teoretického a praktického vzdelávania, v rámci ktorého patentoví experti pracujú pod vedením staršieho, skúseného experta s patentovými prihláškami. Experti zaradení do programu majú síce odborné technické vedomosti, ale len minimálne alebo žiadne vedomosti o duševnom vlastníctve. Na konci druhého roku programu sú všetci, ktorí splnia stanovené požiadavky, zaradení na príslušnú pracovnú pozíciu.

Uvedený kvalifikačný program, ktorého úroveň sa neustále zlepšuje, môže byť inšpirujúci aj pre ostatné patentové úrady, organizujúce vzdelávacie aktivity pre svojich zamestnancov.

SPEAR, Brian. Sebastian de Ferranti – Electrical Engineering Pioneer and Enthusiastic Patentee (Sebastian de Ferranti – priekopník elektrotechnického priemyslu a oduševnený majiteľ patentov)

Sebastian Ziani de Ferranti (1864 – 1930) bol významným anglickým elektrotechnikom a vynálezcom. Zaujímal sa o výrobu a distribúciu elektrickej energie a vlastnil viac než 270 patentov. Predmetom jeho prvého vynálezu, na ktorý mu udelili patent v roku 1881, bol generátor jednosmerného prúdu. V roku 1924 mu britská Spoločnosť elektrotechnických inžinierov udelila prestížnu Faradayovu medailu.

Spracovala Mgr. Gabriela Píšová

Časopis Duševné vlastníctvo v e-verzii

Od nového roka 2014 začne časopis Duševné vlastníctvo vychádzať v elektronickej verzii. Predplatiteľom bude distribuovaný prostredníctvom e-mailu v zaheslovanom PDF formáte.

Cena jedného čísla bude **3,50 €** a ročné predplatné **14 eur** (Úrad priemyselného vlastníctva SR bude časopis vydávať aj naďalej štyrikrát do roka).

Časopis Duševné vlastníctvo vydáva:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Švermova 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
www.upv.sk

Redakčná rada:

JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M., Ing. Štefan Holakovský,
Mgr. Ľuboš Knoth, prof. Ing. Štefan Medvecký, PhD.,
JUDr. Ing. Vladimír Neuschl

Publikované názory autorov príspevkov sa nemusia stotožňovať
s názormi vydavateľa časopisu. Odborné príspevky boli recenzované.

Adresa redakcie:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, „Duševné vlastníctvo“,
Švermova 43, 974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
tel.: 048/43 00 270, fax: 048/43 00 402,
e-mail: casopisDV@indprop.gov.sk
IČO: 30 810 787

Výkonný redaktor: PhDr. Július Šipoš

Jazyková korektúra: Mgr. Janka Krajčiová

Grafická úprava: Mgr. Janka Zimová

Registrované MK SR – EV 3081/09

ISSN 1335-2881

Cena jedného výtlačku v roku **2013** je **4,50 €** + poštovné a balné. Keďže časopis vyšiel v tomto roku trikrát (júnové dvojčíslo 1 – 2 považujeme za jedno vydanie), cena predplatného na rok **2013** je **13,50 €** + poštovné a balné podľa platného cenníka.

Dané do tlače: 5. 12. 2013

Tlač: KOPRINT, s. r. o., Banská Bystrica

Rozširuje a objednávky prijíma (aj do zahraničia):

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Švermova 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
Informácie o obsahu jednotlivých čísel si môžete vyhľadať aj na URL
adrese www.upv.sk/?dusevne-vlastnictvo-archiv

Foto na titulnej strane: www.jiunlimited.com

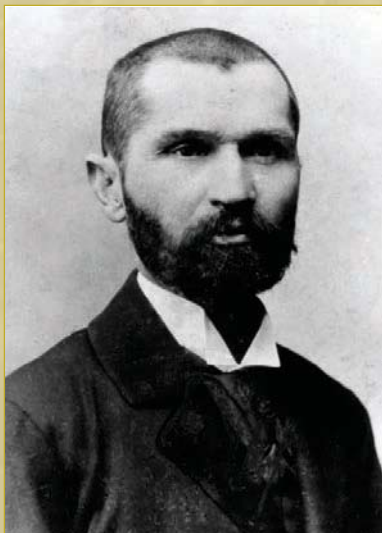
Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tohto časopisu sa nesmie reprodukovat', uložit' do vyhľadávacieho systému alebo pouzit' v akejkoľvek forme pomocou elektronických, mechanických, fotokopírovacích a záznamových prostriedkov alebo akýmkoľvek iným spôsobom bez predchádzajúceho písomného povolenia vydavateľa.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or utilized in any form by electronic, mechanical, photocopying, recording means or otherwise without prior written permission of the Publisher.

Ján Barica

MALÝ SLOVENSKÝ PANTEÓN VEDY A TECHNIKY

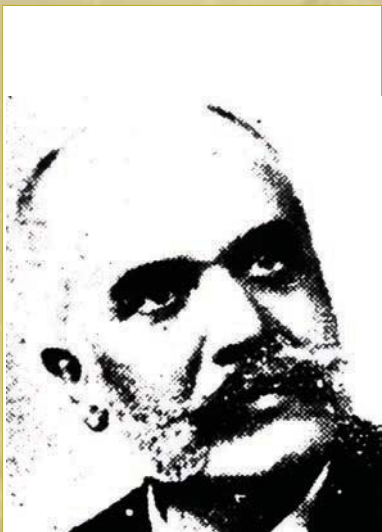
Vydal: Úrad priemyselného vlastníctva SR, 2004

JÁN BAHÝĽ

(1856 - 1916)

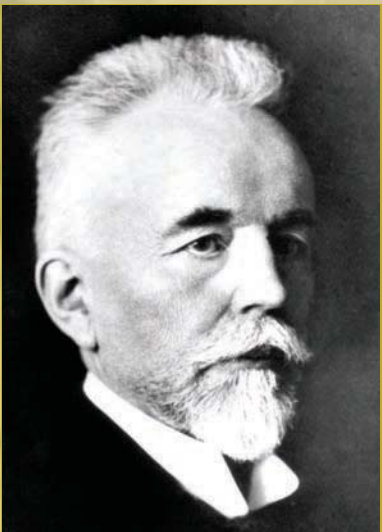
Konštruktér a vynálezca vrtuľníka

VOJTECH ALEXANDER

(1857 - 1916)

Priekopník röntgenológie v Uhorsku

AUREL STODOLA

(1859 - 1942)

Vedec svetového mena, ktorému vzdal hold
A. Einstein